PANEUROOPPA

Omistettu Euroopan nuorisolle!

R. N. COUDENHOVE-KALERGI.

PANEUROOPPA

KIRJOITTANUT

RICHARD N. COUDENHOVE-KALERGI

SUOMENTANUT

WEIKKO PAKARINEN

PORVOO
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

WERNER
SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA
PORVOOSSA
1930

»Jokainen suuri historiallinen tapahtuma on alkanut haaveesta ja päättynyt todellisuuteen.»

Tämän kirjan tarkoituksena on herättää suuri valtiollinen liike, joka uinuvana piilee kaikissa Euroopan kansoissa.

Monet ovat uneksineet yksimielisestä Euroopasta; harvat ovat päättäneet sen luoda. Kaipauksen päämääränä se pysyy hedelmättömänä — tahtomisen päämääränä se muuttuu hedelmälliseksi.

Ainoa voima, joka kykenee toteuttamaan Paneuroopan, on: eurooppalaisten tahto; ainoa voima, joka kykenee ylläpitämään Paneurooppaa, on: eurooppalaisten tahto.

Näin on jokaisen eurooppalaisen kädessä osa hänen maailmansa kohtaloa.

*

Tätä kirjoittaessani kokoontuu Chilessä viides panamerikkalainen konferenssi. Venäjä korjailee tarmokkaasti vaurioitaan. Brittein valtakunta on voittanut sodan kriisin. Itä-Aasia on vapautunut Amerikan taholta uhkaavan sodan Damokleenmiekasta.

Samaan aikaan Eurooppa hoipertelee umpimähkään ja vailla johtoa pulasta toiseen. Ranskalaiset ja belgialaiset sotilaat miehittävät Saksan teollisuuskeskuksia. Traakiassa uhkaa joka päivä uusi sota. Kaikkialla vallitsee kurjuus, levottomuus, tyytymättömyys, viha, pelko.

Muun maailman päivä päivältä edistyessä Eurooppa luisuu päivä päivältä alaspäin.

Tämän toteamiseen sisältyy ohjelma.

*

Euroopan häviön syy on valtiollista, ei biologista laatua. Eurooppa ei kuole vanhuudenheikkouteen, vaan siksi, että sen asukkaat nykyaikaisen tekniikan apuneuvoilla tappavat ja tuhoavat toisiaan.

Vielä nykyjään Eurooppa on maailman kvalitatiivisesti antoisin ihmisvarasto. Yritteliäät amerikkalaiset ovat toiseen valtiolliseen maaperään istutettuja eurooppalaisia. Euroopan kansat eivät sairasta vanhuudenheikkoutta — sitä potee vain sen poliittinen järjestelmä. Sen perusteellisen uudistamisen tuloksena voi ja täytyy olla sairaan maanosan täydellinen paraneminen.

Maailmansota on muuttanut Euroopan valtiollista karttaa — ei sen valtiollista järjestelmää. Kuten ennenkin Euroopassa vallitsee kansainvälinen anarkia, vahvemman väkivalta heikompaa kohtaan, salainen sotatila, taloudellinen hajaannus, valtiollinen juonittelu. Euroopan politiikka muistuttaa tällä hetkellä enemmän eilispäivän kuin huomispäivän politiikkaa.

Euroopan kasvot ovat kääntyneet taaksepäin, kun sen pitäisi katsoa eteenpäin. Kirjamarkkinat ovat tulvillaan muistelmateoksia. Julkisessa mielipiteiden vaihdossa pohditaan laveammin äskeisen sodan syttymistä kuin tulevan torjumista.

Tämä ikuinen eilispäivään tuijottaminen on Euroopan taantumuksen ja hajaannuksen suurin syy. Euroopan nuorison velvollisuus on saada aikaan muutos tässä suhteessa. Sen kutsumuksena on kohottaa *uusi Eurooppa* entisen raunioille: luoda eurooppalainen järjestelmä eurooppalaisen anarkian tilalle.

Jos Euroopan valtiomiehet kieltäytyvät tunnustamasta ja toteuttamasta tätä päämäärää — silloin kansat, joiden tulevaisuudella he leikkivät, pyyhkäisevät heidät tieltään.

*

Mannertamme painaa kaksi polttavaa probleemaa: *yhteiskunnallinen* — ja *Euroopan* kysymys; yhteiskuntaluokkien keskinen välien selvittely ja Euroopan valtioitten keskinen välien selvittely.

Yhteiskunnallinen kysymys on syystä etualalla julkisessa sananvaihdossa; se jakaa ja muodostaa puolueita, ja kaikkien maitten yleinen mielipide pohtii sitä joka päivä tuhansilta eri puolilta.

Samoihin aikoihin *Euroopan kysymys*, joka merkitykseltään ei ole vähäisempi, yksinkertaisesti *surmataan vaitiololla*. Monet eivät tiedä edes sen olemassaoloa; se karkoitetaan kirjallisuuden ja haaveilun piiriin; sitä ei oteta vakavalta kannalta.

Ja kuitenkin tähän kysymykseen antamamme vastaus ratkaisee sivistyksemme ja lastemme tulevaisuuden.

Euroopan kysymys kuuluu näin:

»Voiko Eurooppa valtiollisessa ja taloudellisessa hajaannustilassaan säilyttää rauhansa ja itsenäisyytensä kasvavien ulkoeurooppalaisten maailmanvaltojen rinnalla — vai onko sen pakko pelastaakseen olemassaolonsa järjestyä valtioliitoksi?»

Tämän kysymyksen lausuminen on jo vastaus. Siksipä sitä ei lausuta, vaan se vaikenemisella tukahdutetaan. Julkinen sana pohtii tosin paljon Euroopan kysymyksiä — mutta ei *Euroopan kysymystä*, johon ne kaikki pohjautuvat, samoinkuin lukemattomat yhteiskunnalliset kysymykset sisältyvät yhteiskuntakysymykseen.

*

Kuten jokaisen eurooppalaisen on tällä hetkellä sisäpoliittisesti pakko määrätä kantansa yhteiskunnallisen kysymyksen suhteen — samoin hänen on tulevaisuudessa pakko ulkopoliittisesti määrätä kantansa Euroopan kysymyksessä. Silloin jää eurooppalaisten oman valinnan varaan, haluavatko he luoda sovinnon vai hajaannuksen, järjestelmän vai anarkian, oman ylösnousemuksensa vai oman tuhonsa.

Yhtä vain ei saa enää tapahtua: sitä, että vastuunalaiset johtajat tukahduttavat 300 miljoonan ihmisen elinkysymyksen.

Euroopan kysymys on vihdoinkin otettava mannermaan

yleisen mielipiteen pohdittavaksi sen sanomalehdistössä ja valtiollisessa kirjallisuudessa, sen valtiollisissa kokouksissa, parlamenteissa ja ministerineuvostoissa.

*

Asialla on kiire. Huomenna Euroopan kysymyksen ratkaiseminen saattaisi jo olla liian myöhäistä: siksi on parempi aloittaa se jo tänään.

Eurooppa, joka on miltei menettänyt itseluottamuksensa, odottaa apua ulkoapäin: toiset *Venäjältä*, toiset *Amerikasta*.

Kumpikin toivomus on Euroopalle hengenvaarallinen. Eurooppaa ei halua pelastaa itä eikä länsi: Venäjä tahtoo sen valloittaa — Amerikka tahtoo sen ostaa.

Tämän venäläisen sotilasdiktatuurin Skyllan ja amerikkalaisen finanssidiktatuurin Kharybdiksen välitse johtaa vain kaita tie parempaan tulevaisuuteen. Tämä tie on nimeltään *Paneurooppa* ja se merkitsee: oma apu, joka saavutetaan siten, että *Eurooppa yhtyy valtiollis-taloudelliseksi* tähän päämäärään tähtääväksi liitoksi.

*

Paneurooppaa soimataan haaveeksi. Tämä syytös ei osu oikeaan. Luonnonlakien vastainen sen toteuttaminen ei ole. Se on Euroopan valtavan enemmistön etujen mukaista ja loukkaa vain mitättömän pienen vähemmistön etuja.

Tämä pieni, mutta mahtava vähemmistö, joka tällä hetkellä ohjaa Euroopan kohtaloita, haluaa leimata Paneuroopan haaveeksi. Tähän voidaan vastata, että *jokainen suuri historiallinen tapahtuma on alkanut haaveesta ja päättynyt todellisuuteen.*

Vuonna 1913 Puolan ja Tshekkoslovakian, Suomen, Eestin, Latvian ja Liettuan tasavallat olivat haaveita — 1918 ne muuttuivat todeksi; 1916 kommunistien voitto Venäjällä oli haave — 1917 se oli todellisuutta. Mitä vähemmän mielikuvitusta valtiomiehellä on, sitä suuremmalta hänestä näyttää haaveen valtakunta ja sitä pienemmältä mahdollisuuden valtakunta.

Maailmanhistorialla on enemmän mielikuvitusta kuin sen omilla nukkenäyttelijöillä, ja se on kokoonpantu yllätysten ketjusta, toteutuneista haaveista.

Tavallisesti jonkin aatteen kannattajien lukumäärä ja toimintakyky ratkaisee, pysyykö tämä aate haaveena vai muuttuuko se todellisuudeksi. Niin kauan kuin tuhannet uskovat Paneurooppaan — se on haave; kun jo miljoonat uskovat siihen — se on valtiollinen ohjelma; kun siihen uskoo sata miljoonaa — se on toteutettu.

Paneuroopan tulevaisuus on siis sen varassa, onko sen tuhannella ensimmäisellä kannattajalla kylliksi uskoa ja vakuutusvoimaa innostaakseen miljoonia ja muuttaakseen eilispäivän haaveen huomispäivän todellisuudeksi.

Kutsun Euroopan nuorisoa suorittamaan tätä työtä!

Wien, keväällä 1923.

Richard N. Coudenhove-Kalergi.

NELJÄNNEN PAINOKSEN ESIPUHE.

Kolme vuotta on kulunut ensimmäisen painoksen ilmestymisestä. Tässä ajassa Paneurooppa on valloittanut puolelleen suuren osan Euroopan yleistä mielipidettä.

Valtiollisen tilanteen kehittyminen on vaatinut aikaisempain painosten täydentämistä.

Siten kirja on nyt yhtä ajanmukainen kuin ensi kerran ilmestyessään.

Ainoastaan sen päämäärä on muuttunut: ei ole enää kysymys liikkeen luomisesta — nyt on oikealla hetkellä johdettava se voittoon!

Syyskuussa 1926.

Richard N. Coudenhove-Kalergi.

SUOMENTAJAN ALKUHUOMAUTUS.

Suomalaista laitosta varten kirjoittaja on tehnyt joukon korjausia ja lisäyksiä sekä laatinut kokonaisia uusia lukujakin, joita ei esiinny teoksen uusimmissakaan muunkielisissä laitoksissa. — Omasta puolestani olen tehnyt muutamia vähäpätöisiä Suomea, Eestiä, Latviaa ja Liettuaa koskevia lisäyksiä. — Professori Topi Kallio on lukenut yhden korjausvedoksen täsmällistyttäen samalla kansantaloudellisia termejä. Tästä avusta pyydän häntä hartaasti kiittää.

Turussa, maalisk. 25 p:nä 1930.

Weikko Pakarinen.

I. Eurooppa ja maailma.

»Missään tapauksessa ei ole mahdollista, että eurooppalainen pikkuvaltiojärjestelmä jatkuvasti pysyisi pystyssä tulevaisuuden neljän suuren maailmanvaltakunnan rinnalla: brittiläisen, venäläisen, amerikkalaisen ja itäaasialaisen.»

1. EUROOPAN MAAILMANVALLAN RAPPEUTUMINEN.

Euroopan maailmanvalta.

Yhdeksästoista vuosisata oli Euroopan maailmanvallan aikakausi. Aasian vanhat suurvallat, Kiina, Persia ja Turkki olivat rappiolla, eikä se hetki tuntunut enää olevan kaukana, jolloin niistäkin täytyisi tulla Euroopan vasalleja. Afrikka jaettiin, ja Eurooppa hallitsi sitä samoinkuin Intiaa ja Australiaa.

Tästä Euroopan maailmanjohtovallasta oli Yhdysvaltojen johdolla vapautunut ainoastaan Amerikka. Monroen opin julistus merkitsi Amerikan mantereen julistautumista riippumattomaksi Euroopasta.

Tästä Amerikan itsenäisyydestä huolimatta *Eurooppa oli maailman keskipiste*: maailmanpolitiikka oli enemmän tai vähemmän samaa kuin Euroopan politiikka. Kukaan ei uhannut tätä Euroopan maailmanherruutta, jonka tärkeimmät edustajat vielä vuosisadan vaihteessa olivat kuusi suurvaltaa: *Englanti, Venäjä, Saksa, Itävalta-Unkari, Ranska ja Italia.*

Euroopan maailmanvallan sortuminen.

Kahdennenkymmenennen vuosisadan ensimmäisellä neljänneksellä tapahtui Euroopan maailmanherruuden sortuminen.

Tällä hetkellä Eurooppa ei enää ole maapallon valtiollisen eikä taloudellisen elämän keskipiste. Maailma on vapautunut Euroopan holhouksesta.

Tämän valtiollisen mullistuksen tärkeimmät syyt olivat seuraavat:

1. *Brittiläisen maailmanvallan kasvaminen irti Euroopasta* sen sisäisen rakenteen muuttuessa. Aikaisemmin se oli ollut eurooppalainen valtakunta ulkoeurooppalaisine siirtomaineen — vuosisatamme alussa siitä tuli *mannertenvälinen liittovaltio*. Etelä-Afrikan unionin perustaminen, maailmansodan valloitukset ja arabialaisen maailman (Irak, Palestiina, Egypti) yhtyminen liittoon siirsi tämän maailmanvallan painopisteen Atlantin valtamereltä Intian valtamerelle.

Englanti ei tänään enää hallitse valtamerisuurvaltaansa — se ainoastaan johtaa sitä ensimmäisenä vertaistensa joukossa.

Tämä Brittein valtakunnan lopullinen järjestyminen valtioliitoksi sai perustuslain muodon vuoden 1926 brittiläisessä valtakunnankonferenssissa. Tästä konferenssista lähtien dominiot ovat Ison-Britannian tasa-arvoisia liittovaltioita, joiden yhdyssiteenä on yhteinen yleisbrittiläinen kuningaskunta ja määräaikoina kokoontuvat valtakunnankonferenssit.

Näin Britannia on kehittynyt eurooppalaisesta suurvallasta mannerten väliseksi maailmanvallaksi.

2. *Venäjän maailmanvallan kasvaminen irti Euroopasta* sen sisäisen rakenteen muuttuessa. Venäjän keisarikunta oli eurooppalainen valtio aasialaisine siirtomaineen — Venäjän vallankumous hävitti Uralin rajan. Nykyjään Venäjä on siirtomaaton liittovaltio, josta suurempi osa sijaitsee Aasiassa ja pienempi osa Euroopan puolella. Sosialististen neuvostotasavaltojen liitto on tällä hetkellä *euraasialainen maailmanvalta*. Enemmän tai vähemmän vastakohtana Euroopan kansoille se esiintyy Aasian kansojen vapauden esitaistelijana. Venäjän luopuminen Euroopan yhteiskuntajärjestelmästä merkitsee valtiollisesti sen siirtymistä Euroopan ulkopuolelle. Sen länsiosat, jotka tunsivat kiinteämmin kuuluvansa Eurooppaan kuin Venäjään, sanoutuivat siitä irti ja liittyivät lopullisesti eurooppalaiseen valtiojärjestelmään (Suomi, Eesti, Latvia, Liettua, Puola). Euroopan itärajana ei enää ole Ural, vaan Venäjän ja demokraattisten reunavaltioitten välinen poliittinen raja.

Venäjä on kehittynyt eurooppalaisesta suurvallasta euraasialaiseksi maailmanvallaksi.

3. *Aasian nousu*. Tässä muodostaa käännekohdan Japanin suurvallan synty ja sen Venäjästä saama voitto. Euroopan uskoessa itämaisten kansojen olevan vain Euroopan politiikan ja talouselämän kohteita syntyi Itä-Aasiassa suurvalta, jonka vaikutus Vanhan maailman itäosissa pian oli voimakkaampi kuin Euroopan. Vanha maailma on Atlantin rannalla sijaitsevan voimakeskuksen, Euroopan, lisäksi saanut Tyynen valtameren rannalle toisen: *Japanin*, Valkoisen rodun maailmanvalta on murrettu. Tällä hetkellä Japanin kansa on anglosaksien ja venäläisten jälkeen maailman mahtavin.

Kaikki Aasian kansat ovat toinen toisensa jälkeen liittyneet Japanin seuraajiin ja taistelevat valkoisen rodun maailmanjohtovaltaa vastaan: Kiina, Siam, Turkki, Arabia, Persia, Afganistan. Ne omaksuvat eurooppalaisen tekniikan puolustautuakseen Eurooppaa vastaan. Näiden erilaisten pyrkimysten yhteinen ilmaus on *panaasialainen liike*, joka tätä nykyä on alkuasteellaan ja jonka ensimmäinen kongressi kokoontui 1926, samana vuonna kuin paneurooppalainen.

Tulevaisuudessa tämä liike voi kehittyä huomattavaksi. Euroopalle se on kuitenkin vaarallinen vain siinä tapauksessa, että Eurooppa pysyy hajaannustilassaan.

4. *Amerikan nousu*. Haagin toisessa rauhankonferenssissa, 1907, Amerikan tasavaltojen edustajat esiintyivät ensi kertaa Euroopan valtioitten edustajain kanssa tasa-arvoisina osanottajina. Siitä lähtien Etelä-Amerikan valtioitten kansainvälinen merkitys on vuosi vuodelta kasvanut. Nykyjään niillä on suuri merkitys Kansainliitossa, ja ne ottavat osaa Euroopan kysymysten ratkaisuun.

Samoihin aikoihin *Pohjois-Amerikan* unioni on kehittynyt maapallon johtavaksi vallaksi. Se vaikuttaa etelään Panamerikan unionin avulla; itää (Eurooppaa) se hallitsee velkojana, länttä (Itä-Aasiaa) Kiinan itsenäisyyden suojelijana. Tämä unionin nousu alkoi sen voittaessa Espanjan ja toimiessa välittäjänä Venäjän ja Japanin kesken, sitä lujitti Panaman kanavan ja laivaston rakentaminen, väestön ja varallisuuden lisääntyminen, ja sen kruunasi maailmansota, jonka ratkaisu oli Yhdysvaltojen aikaansaama.

Tällä hetkellä Pohjois-Amerikan Yhdysvallat ovat maailman rikkain ja mahtavin valtakunta.

5. *Euroopan taantuminen.* Maailmansota on tuhonnut Itävalta-Unkarin suurvallan ja silponut Saksan. Euroopan kaksi muuta suurvaltaa, Ranska ja Italia, ovat sodassa voittaneet lisää maata, mutta menettäneet niin paljon miehiä ja rahaa, että niiden maailmanpoliittinen asema on löyhällä perustalla. Niiden vaikutus Eurooppaa, Välimerta ja Afrikkaa kauemmas on perin vähäinen. Ne ovat ensi luokan eurooppalaisia suurvaltoja — mutta toisen luokan maailmanvaltoja. Muiden suurvaltojen jakaessa keskenään maailman kansat ja raaka-aineet ja järjestellessä maanosia Ranska tuijottaa Reiniin, Italia Adrianmereen. Näin Euroopan eripuraisuus lamauttaa sen maailmanpoliittisen toimintakyvyn.

Eurooppa on maailman keskipisteestä joutunut sen laitapuolelle.

Euroopan tulevaisuus.

Euroopan maailmanvalta on ainaiseksi murrettu. Muinoin sitä pelättiin — nyt sitä surkutellaan. Hallitsevasta asemastaan sen on ollut pakko siirtyä puolustuskannalle: yhteiskunnallisesti sitä uhkaa Venäjän vallankumous, taloudellisesti Amerikan ylivoimainen järjestelykyky. Se on velkainen, hajanainen, levoton, heikontunut, kansallisten ja yhteiskunnallisten taistelujen raatelema. Sen väestö ja teollisuus ovat kärsineet vakavia vaurioita, sen talouselämä ja rahakanta ovat kaaos-

tilassa. Näin se kulkee lohduttomasta nykyhetkestä epävarmaa tulevaisuutta kohti.

Eurooppaa ei voi rauhoittaa se, että Venäjän tila on vielä synkempi, sillä aika toimii Venäjän puolesta, mutta Eurooppaa vastaan. Maaperän suunnattomat rikkaudet ja käyttämättömät yhtenäiset ihmisvoimat takaavat joka tapauksessa Venäjän tulevaisuuden. Olkoonpa sen lähin tulevaisuus millainen hyvänsä: ennemmin tai myöhemmin se on jälleen oleva suuri, mahtava ja rikas.

Euroopan tulevaisuus sitävastoin on mitä epävarmin. Se on menettänyt maailmanvaltansa, koska sen kansat olivat eripuraisia; se on menettävä itsenäisyytensä ja viimeisetkin hyvinvointinsa rippeet, jos se edelleen on eripurainen. Joutuuko kahdeskymmenes vuosisata, joka on nähnyt Euroopan suistuvan tämän maailman valtaistuimelta, myöskin näkemään sen tuhoutuvan, on sen varassa, mukautuvatko sen johtajat ja kansat ajan vaatimuksiin — vai suistuvatko he suin päin kuiluun, jota kohti he kuukausi kuukaudelta kiiruhtavat.

2. TEKNIIKKA JA POLITIIKKA.

Maailman supistuminen.

Maailma pienenee päivä päivältä: liikennetekniikan edistyminen tuo kaupungit ja maat yhä lähemmäksi toisiaan.

Sillä etäisyyden luonnollisena mittana ei enää ole matkan pituus — vaan siihen kuluva aika; ei peninkulmien tai kilometrien lukumäärä — vaan kulkutuntien tai matkapäivien lukumäärä. Objektiivinen etäisyysmitta on matkan pituus — subjektiivinen ajan pituus.

Hevosen kesyttämisestä ja purjeen keksimisestä lähtien aina yhdeksänteentoista vuosisataan asti matkan pituuden ja matka-ajan suhde on pysynyt muuttumattomana.

Vasta höyrylaivan, rautatien, sähköjunan, auton ja lentokoneen keksiminen 19:nnellä ja 20:nnellä vuosisadalla on ku-

monnut nämä monituhatvuotiset suhteet ja tuonut käytäntöön etäisyyksien uudet aikamitat.

Vuosisadan kuluessa maapallo on pienentynyt samassa suhteessa — kaupungit ja maat lähentyneet toisiaan samassa suhteessa — kuin pikajuna on nopeampi postivaunua, lentäjä nopeampi kuin ratsastaja, valtamerihöyry nopeampi kuin purjelaiva, sähkösanoma nopeampi kuin kirjekyyhkynen. Kaikki valtiot ovat siten kutistuneet ja lähestyneet toisiaan.

Kuningas Ottokarin aikainen Böömi oli suurvalta, suhteellisesti noin Euroopan puoleisen Venäjän kokoinen — nykyinen Böömi on yhtä pieni kuin Weimarin suurherttuakunta sata vuotta sitten; sen läpi kulkemiseen tarvitaan yhtä pitkä aika.

Pariisi ja Berliini ovat ilmaliikenteen välityksellä muuttuneet naapurikaupungeiksi, kuten vanhalla ajalla Ateena ja Theba, keskiajalla Bologna ja Ferrara. Maailmaasyleilevästä laajuudestaan huolimatta Brittein maailmanvalta on suhteellisesti tuskin Rooman valtakunnan kokoinen, ja Intian valtameri vetää tuskin vertoja silloiselle Välimerelle.

Tämä relatiivisten välimatkojen ainainen lyheneminen tekee maat pieniksi ja tuo kansat lähelle toisiaan.

Valtiollinen tekniikka.

Jos *valtiollinen tekniikka* ei mukaudu tähän *liikennetekniikan* kehitykseen, tämän jännityksen täytyy johtaa hirvittäviin katastrofeihin. Naapurikansojen ajallispaikallista lähentymistä täytyy seurata valtiollinen lähentyminen, jos halutaan ehkäistä yhteentörmäyksiä.

On huomattava, että teknillisesti edistynein maanosa, *Amerikka*, myös on ensimmäisenä ottanut käytäntöön uuden valtiojärjestelmän: rauhallisen valtioliittojärjestelmän, jonka alkuna oli Pohjois-Amerikan unioni, jatkona Panamerikan unioni ja huippukohtana kansainliiton aate.

Sillä yksityiset valtiot sellaisina, joiksi ne ovat historiallisesti kehittyneet, ovat käyneet liian pieniksi voidakseen tule-

vaisuudessa elää itsenäistä elämää: niiden on pakko täydentyä ja rakentua *valtioliitoiksi*.

Johtavat maailmanvallat ovat tällä hetkellä valtioliittoja: Venäjä, Englanti, Amerikka; samoin Saksa, Kiina, Meksikko ja Etelä-Amerikan suurvallat.

Euroopan täytyy pian seurata näiden esimerkkiä. Sen on pakko lisätä nykyaikaiseen liikennetekniikkaansa nykyaikainen valtiotekniikka. Muuten se on vaarassa suin päin syöksyä uuteen sotaan ja tukehtua myrkkypommien mereen.

3. MAAILMANVALTOJA SUURVALTOJEN SIJAAN.

Synteettinen ja analyyttinen politiikka.

Vanha suurvaltajärjestelmä alkaa väistyä uuden maailmanvaltajärjestelmän tieltä.

Valtion ja ihmiskunnan väliin on työntynyt kolmas yhtymä: *valtioliittouma*.

Wilsonin yritys perustaa koko maailmaa käsittävä kansainliitto teki haaksirikon. Sen sijaan on kuitenkin syntynyt tai on vasta syntymässä *useita kansainliittoja*.

Venäjän valtakunnasta on kehittynyt kansainliitto, jonka piiriin kuuluu isovenäläisiä ja valkovenäläisiä, ukrainalaisia ja itäturkkilaisia, georgialaisia ja tsherkessejä, tataareja ja armeenialaisia sekä monia muita kansoja.

Brittein valtakunta on kansainliitto, johon kuuluu anglosakseja ja iiriläisiä, Kanadan ranskalaisia, hollantilaisia, buureja, arabialaisia ja hinduja, egyptiläisiä [1] ja malaijeja.

Panamerikka kehittyy kansainliitoksi, johon kuuluu angloamerikkalaisia, espanjalaisia, portugalilaisia, intiaaneja, neekereitä ja sekarotuisia. Vihdoin on myöskin *Kiinan liitto-*

[1] Egypti on muodollisesta itsenäisyydestään huolimatta brittiläisen maailmanvallan osa.

tasavalta kansainliitto, jonka muodostavat pohjois- ja eteläkiinalaiset, tibetiläiset, mongolit, mandshut ja turkmeenit.

Kun täten *Euroopan* ulkopuolella olevassa maailmassa *yhdistävä* pyrkimys on voimakkaampi kuin hajoittava ja pikkuvaltiot yrittävät liittyä maailmanvaltoihin, tapahtuu *Euroopassa* päinvastainen kehitys. Täällä on vapaudenhalu järjestyspyrkimystä voimakkaampi; täällä pieninkin kansakunta tahtoo täyttä itsenäisyyttä — ottamatta huomioon elinkelpoisuuttaan ja kilpailukykyään. Suuressa maailmassa tapahtuu yhä täydellisempi yhteenliittyminen — Eurooppa sitävastoin hajoaa yhä pienemmiksi pirstaleiksi. Itävalta-Unkari, Länsi-Venäjä ja Euroopan puoleinen Turkki ovat hajaantuneet lukuisiksi pikkuvaltioiksi. Skandinaavia on jakautunut kahteen valtakuntaan; eikä kukaan voi sanoa, mihin tämä Euroopan politiikan hajaantumispyrkimys on pysähtyvä.

Euroopan rauhansopimuksessa on otettu huomioon vain Euroopan kansojen itsenäisyyspyrkimykset eikä niiden yhdistymistarvetta; tällä hetkellä Euroopassa on vähemmän suurvaltoja ja enemmän pikkuvaltioita kuin ennen sotaa. Rauhansopimus on lyönyt laimin toisen suuren tehtävänsä, vapautuneitten kansojen yhdistämisen.

Jos Euroopan kansojen vapautumista ei täydennä niiden yhdistyminen — silloin Euroopan valtiot ennen pitkää joutuvat kasvavien maailmanvaltojen nielaistaviksi.

Englannin, Amerikan ja Venäjän tavoin Euroopankin täytyy löytää vapauden ja järjestäytymisen välimuoto. Tämä välimuoto johtaa sisäisesti mahdollisimman laajaan *itsemääräämisoikeuteen* — ulkonaisesti mahdollisimman laajaan *liittovaltioon.* Englanti ja Amerikka ovat olleet kummassakin suhteessa uranuurtajia: Englanti on siten säilyttänyt alueensa ja valtansa — kun taas Venäjä, joka vallankumouksen jälkeen näytti hajaantuvan, pelasti suurimman osan kansoistaan tällä itsemääräämisoikeuden ja liittovaltiomuodon kaksinkertaisella järjestelmällä.

Kansainväliset voima-alueet.

Maailman valtiollinen johto sijaitsee tätä nykyä *Washingtonissa, Lontoossa, Moskovassa, Tokiossa ja Pariisissa.*

Täällä sijaitsevat kansainvälisten voima-alueitten keskukset. Tulevaisuuden maailmanvaltojen ääriviivat on jo täten hahmoiteltu.

Maailman viisi voima-aluetta ovat:

1. Amerikka,
2. Britannia,
3. Venäjä,
4. Itä-Aasia,
5. Eurooppa.

Silmäys maailmankarttaan riittää selvittämään maapallon uuden jaon ja järjestyksen.[1]

I. *Panamerikka:* Atlantin ja Tyynen valtameren ympäröimä maanosa, jonka valtiollista yhteyttä edistää panamerikkalainen liike.

Toinen suuri maantieteellinen ryhmä on *Vanha maailma.* Eurooppa, Aasia, Afrikka ynnä Australia. Tämä toinen ryhmä jakautuu neljän ilmansuunnan ja neljän sitä ympäröivän valtameren mukaan *neljään valtakuntaan:* eteläinen, pohjoinen, itäinen ja läntinen valtakunta.

II. *Eteläinen valtakunta* Intian valtameren ympärillä on Brittein maailmanvallan ydin. Siihen kuuluu Afrikan itäpuolisko, arabialainen ja hindulainen maailma ja Australia: Kap-kaupunki—Suez—Kalkutta—Singapore—Sydney. Sen pohjoisrajana ovat Välimeri ja Himalaja.

III. *Pohjoinen valtakunta,* Jäämeren tienoilla, on Venäjän maailmanvalta; se rajoittuu lännessä Eurooppaan, etelässä Britanniaan,[2] idässä Itä-Aasiaan.

IV. *Idän vallat* Tyynen valtameren rannikoilla ovat Japani

[1] Ks. taulua III.
[2] Persia ja Afghanistan ovat brittiläis-venäläisiä puskurivaltioita.

ja Kiina, joita valtiollisesta erosta huolimatta liittää toisiinsa yhteinen rotu, kirjallisuus ja sivistys.

Japanin ja Kiinan valtiollis-taloudellisena yhdyssiteenä on *Mandshuria*. Kun Japani ja Kiina eivät kumpikaan halua luopua tästä rikkaasta maasta, täytyy tämän yhteisen alusmaan vuoksi kerran syntyä joko japanilais-kiinalainen sota tai japanilais-kiinalainen liitto.

V. *Lännen valtiot* Atlantin valtameren rannoilla muodostavat Euroopan. Tämä ryhmä jakautuu Euroopan mantereeseen ja sen afrikkalaisiin siirtomaihin, joita erottaa toisistaan Välimeri. Siihen kuuluu Euroopan manner Nordkapista Moreaan ja Afrikan länsipuolisko Tripoliista ja Marokosta Kongoon ja Angolaan saakka.

Nämä lännen valtiot ovat järjestymättömiä, vailla johtoa, ikuisessa taistelussa keskenään, vihan ja kateuden raatelemia.

Yhdelläkään näistä viidestä maailmanosasta ei ole niin suurta menneisyyttä kuin Euroopalla — mutta ainoakaan niistä ei kulje niin epävarmaa tulevaisuutta kohti kuin Eurooppa.

4. EUROOPAN ASEMA MAAILMASSA.

Euroopan yhteenliittyminen.

Eurooppaa valtiollisena käsitteenä ei ole olemassa. Tällä nimellä tunnettu maanosa on kansojen ja valtioitten kaaos, kansainvälisten selkkausten ruutisäiliö, tulevien maailmansotien valmistuspaikka.

Euroopan kysymys ja eurooppalaisten keskinen viha myrkyttävät kansainvälisen ilmapiirin ja häiritsevät alituiseen maailman rauhallisimpia kolkkia.

Sentähden Euroopan kysymys ei ole suinkaan paikallinen, vaan kansainvälinen probleema; niin kauan kuin sitä ei ole ratkaistu, ei voida ajatellakaan maailman rauhallista kehitystä. Euroopan kysymys on tällä hetkellä maailmalle suunnilleen samaa, mitä Balkanin kysymys on vuosisadan verran ollut Euroopalle: ainaisen epävarmuuden ja rauhattomuuden lähde.

Euroopan kysymyksen ratkaisee vasta *sen kansojen yhteenliittyminen*. Tämän yhtymisen voi vapaaehtoisesti saada aikaan *Paneuroopan valtioliitto* — tai väkivaltaisesti Venäjän suorittama valtaus.

Vastatkoon Euroopan kysymykseen Eurooppa itse tai Venäjä — missään tapauksessa ei ole mahdollista, että »eurooppalainen pikkuvaltiojärjestelmä» jatkuvasti pysyisi pystyssä tulevaisuuden neljän suuren maailmanvallan rinnalla: brittiläisen ja venäläisen, amerikkalaisen ja itä-aasialaisen.

Euroopan maailmanjohtovalta on auttamattomasti mennyttä — mutta ei vielä sen itsenäisyys, eivät sen siirtomaat, ei vielä sen sivistys eikä vielä sen tulevaisuus.

Saksa ja Eurooppa.

Nykyisen Euroopan tila muistuttaa Saksan tilaa uuden ajan alussa.

Länsi-Rooman keisarikunnan perillisenä Saksa oli silloin vielä Euroopan kristillisten valtioitten hallitsija. Mutta ruhtinaittensa eripuraisuuden vuoksi se oli heikontunut aivan voimattomaksi.

Saksan kaupunkien ja maiden itsenäisyyspyrkimysten yhä enemmän hajoittaessa saksalais-roomalaista valtakuntaa kehittyi Euroopan muissa osissa voimakkaita keskitettyjä kansallisvaltioita: Ranska, Englanti, Espanja, Ruotsi.

Eheytensä vuoksi ne kehittyivät pian mahtavammiksi kuin Saksan valtakunta. Kaakossa muodostui puolisaksalainen *Habsburgien perintöruhtinaskunta*, jonka harrastukset vieraantuivat Saksasta yhä enemmän, sitä mukaa kuin se laajensi alueitaan itään päin Turkin kustannuksella. Koillisessa irtaantui valtakunnasta Saksan edistynein osa, *Hollanti*, kehittyäkseen siirtomaavalloitustensa avulla itsenäiseksi suurvallaksi — aivan kuten tällä hetkellä Englanti eroaa rappiolle joutuneesta Euroopasta kehittyäkseen itsenäiseksi mannertenväliseksi maailmanvallaksi.

Vielä Wallensteinin aikoina yksimielinen Saksa olisi kyennyt

torjumaan kaikki vieraitten hyökkäykset ja siitä olisi voinut tulla Euroopan johtava suurvalta. Mutta *kolmikymmenvuotinen sota* sai aikaan käänteen. Siitä alkaa Saksan rappeutumisen toinen jakso.

Saksan pohjois- ja länsipuolella sijaitsevat kansalliset suurvallat käyttivät hyväkseen sen sisäisiä taisteluita imperialististen päämääriensä toteuttamiseen. Näin Saksa joutui kahden vuosisadan ajan olemaan *Euroopan taistelutantereena*. Tanskalaiset, ruotsalaiset, ranskalaiset ja espanjalaiset joukot hävittivät saksalaisten ruhtinasten liittolaisina Saksan valtakuntaa. Suuressa läntisten ja itäisten siirtomaitten jaossa Saksa jäi osattomaksi. Muiden kansojen yhä rikastuessa se yhä köyhtyi. Varallisuuden heikentyessä rappeutui sen sivistys.

Saksan pikkuvaltioitten täytyi maksaa itsenäisyytensä sillä, että ne muuttuivat Euroopan politiikan shakkinappuloiksi. Englanti ja Ranska ratkaisivat siirtomaariitansa saksalaisilla sotilailla Saksan maaperällä.

Ei edes Ranskan vallankumouksen puhkeaminen saanut Saksan ruhtinaita yhtymään. Heidän kilpailuhalunsa oli voimakkaampi yhteisvastuuta. Napoleon ilmestyi, perusti Reinin liiton — ja siihen päättyi saksalais-roomalainen valtakunta.

Maailmansota merkitsi Euroopalle samanlaista käännekohtaa kuin kolmikymmenvuotinen sota Saksalle. Eurooppa, joka vielä hetkistä aikaisemmin oli ollut maailman valtias, jakaantui kahteen leiriin. Euroopan maaperällä taistelivat aasialaiset ja amerikkalaiset, neekerit ja hindut, turkkilaiset ja kurdit. Euroopasta tuli *maailman taistelutanner*. Sen rikkaimmat alueet hävitettiin, sen kukoistava väestö surmattiin. Sivistystaso alenee, yleinen viha ja kateus kasvaa.

Euroopan perikato.

Ellei Eurooppa ota vaaria historian opetuksesta, toteutuvat sen suhteen myöskin roomalais-saksalaisen valtakunnan myöhemmät vaiheet. Se muuttuu valtiollisesti ja sotilaallisesti maailman shakkilaudaksi — maailmanpolitiikan objektiksi,

oltuaan ennen sen subjekti. Se tullaan syrjäyttämään maailman markkinapaikkojen ja raaka-ainealueitten jaossa. Venäjän ja Britannian maailmanvallat ratkaisevat Aasian alueita koskevat riitansa antamalla saksalaisten ja ranskalaisten sotilaitten taistella keskenään Reinin varrella. Huomispäivänä Englanti, Amerikka ja Venäjä jakavat Euroopan keskenään hyötyalueisiin kuten eilispäivänä jaettiin Kiina ja Turkki.

Muut maanosat kehittyvät poliittisessa yhteistyössä yhä rikkaammiksi, mahtavammiksi ja sivistyneemmiksi — Eurooppa sitävastoin köyhtyy, heikontuu ja raakalaistuu. Euroopan sisämaantullit ehkäisevät kaiken suurpiirteisen talouselämän, kun taas varustukset ja selkkaukset pakostakin tuhoavat Euroopan varallisuuden tähteet.

Maailmanpolitiikan kannalta eurooppalainen kansallispoliitikko on yhtä naurettava kuin aikaisemmin nurkkapoliitikko kansallispolitiikan kannalta. Euroopan valtiollisen elämän pikkumaisuus ja mataluus joutuu koko maailman pilkattavaksi.

Mutta Venäjän vallankumouksesta kasvaa sillä välin ehkä venäläinen Napoleon, joka muodostaa Itä-Euroopan pikkuvaltioista Reininliittonsa ja antaa sen avulla Euroopalle kuoliniskun.

Vielä ei ole liian myöhäistä pelastaa Eurooppa joutumasta tämän kohtalon uhriksi. Pelastus on *Paneurooppa:* kaikkien valtioitten Puolasta Portugaliin asti muodostama poliittinen ja taloudellinen valtioliitto.

II. Euroopan rajat.

»Eurooppa-käsite on syntynyt maantieteellisten, valtiollisten ja sivistyksellisten ainesten yhtymästä.»

1. EUROOPAN MAANTIETEELLISET RAJAT.

Euroopan niemimaa.

Maantieteellisesti Euroopan mannerta ei ole olemassa. On vain Euraasian mantereeseen kuuluva Euroopan niemimaa. Tätä niemimaata kuristavat Mustameri ja Itämeri. Euroopan niemimaan pohjoispuolella ovat Skandinaavian niemimaa, Britannian saariryhmä ja Islanti.

Euraasian mantereen läntistä ulkonemaa nimitetään Euroopaksi. Sen kaakkoishaarake on nimeltään *Intia*. Intiaa voitaisiin sanoa mantereeksi ainakin yhtä hyvällä syyllä kuin Eurooppaa, sillä se on sekä asukasluvultaan että pinta-alaltaan tämän veroinen; sillä on oma historiansa ja oma sivistyksensä, joka erottaa sen jyrkästi muusta Aasiasta. Intialainen sivistysalue jakautuu kuten eurooppalainenkin useihin kielialueisiin, kansoihin, heimoihin ja uskontokuntiin. Ja vihdoin Himalaja muodostaa luonnollisen rajan Intian ja Aasian välille, kun taas Ural on vain mielivaltainen raja Euroopan ja Aasian välillä.

Tällä hetkellä Euroopan maantieteellisenä rajana on meri — Atlantin valtameri, Välimeri ja Mustameri toisella puolen, Pohjoinen Jäämeri toisella puolen. Ainoastaan *idässä Euroopalla ei ole luonnollista rajaa*, vaan se muuttuu vähitellen Aasiaksi. Euroopan niemimaata ei erota Aasiasta yksikään

vuoristo eikä virta. Antaakseen Euroopalle maantieteellisen olemassaolon oikeutuksen maantieteen täytyi hyväksyä Euroopan rajaksi ainoa pohjoisesta etelään kulkeva vuorijono, joka halkaisee Euraasian tasangon, *Ural*-vuoristo — vaikka tämä ei rajoita Euroopan niemimaata, vaan sijaitsee keskellä Aasian mannerta.

Ural tunnustettiin Euroopan rajaksi siitäkin syystä, että se kahden viime vuosisadan aikana on ollut Venäjän emämaan valtiollisena rajana.

Maantiede, politiikka ja sivistys.

Eurooppa-käsite on muodostunut *maantieteellisten, valtiollisten ja sivistysainesten* yhtymästä. Tämän maanosan pohjois-, etelä- ja länsirajan määräsi maantiede — itärajan politiikka. Siitä syystä Euroopan itäraja on alituiseen siirtynyt: Reinistä Uraliin, Adrianmerestä Kaspianmereen.

Maantieteellinen Eurooppa-käsite ei vastaa sivistyksellistä eikä valtiollista Eurooppa-käsitettä: Australia on sivistyksellisesti, Iso-Britannia maantieteellisesti Euroopan osa, vaikka molemmat valtiollisesti kuuluvat Britannian mannertenväliseen maailmanvaltaan.

On jyrkästi erotettava toisistaan maailman jako *maanosiin, maailmanvaltoihin* ja *maailmansivistyksiin.*

Maantieteellisesti asuttu maailma jakaantuu viiteen mantereeseen: Euraasia, Afrikka, Australia, Pohjois-Amerikka, Etelä-Amerikka.

Valtiollisesti maailma jakaantuu Amerikan, Euroopan, Itä-Aasian, Venäjän ja Britannian voima-alueisiin.

Sivistyksellisesti maailma jakaantuu neljään suureen sivistyspiiriin: eurooppalainen, kiinalainen, intialainen ja arabialainen.

Tästä erotuksesta on jyrkästi pidettävä kiinni, jotta Eurooppa ei joutuisi näiden käsitteiden turmiollisen sekoittamisen uhriksi.

2. EUROOPAN HISTORIALLISET RAJAT.

Euroopan kehitysasteet.

Vanha Kreikka oli ensimmäinen Eurooppa. Kreikan ja Persian välinen vastakohta loi Euroopan ja Aasian välisen jännityksen, se loi *eurooppalaisuuden aatteen.* Tämän Euroopan rajoina olivat Välimeri ja Aigeianmeri, Marmaran- ja Mustameri, Bospori ja Dardanellit. Euroopan itäraja Mustanmeren pohjoispuolella ei tuottanut päänvaivaa yhdellekään kreikkalaiselle tai roomalaiselle.

Puolikreikkalainen *Aleksanteri Suuri* kumosi Euroopan ja Aasian välisen valtiollisen rajan ja perusti ensimmäisen euraasialaisen valtakunnan, jossa vallitsi hellenistinen sivistys.

Rooma loi toisen Euroopan. Tähän Eurooppaan kuuluivat Välimeren reunamaat; Rein ja Tonava olivat roomalaisen Euroopan koillisrajana. Tämä raja on sivistyksellisesti olemassa vielä tällä hetkellä.

Rooman valtakunnan jako erotti Balkanin Euroopasta ja siirsi valtakunnan painopisteen Länsi-Eurooppaan. Itä-Roomasta tuli Euroopan ja Itämaitten välivaltio: euraasialainen valtakunta. Eurooppa oli roomalaiskatolinen, Etu-Aasia muhamettilainen, kun taas Bysantion ja Venäjä tunnustivat kreikkalais-ortodoksista uskontoa ja pysyivät kautta vuosisatojen vailla määräämisvaltaa Euroopan vaiheisiin.

Kansainvaellus loi kolmannen Euroopan.

Länsi-Rooman raunioille syntyi germaanisia kuningaskuntia. Tätä germaanista Eurooppaa, jonka huippukohtana oli *Kaarle Suuren* valtakunta, rajoittivat lännessä Espanjan maurilaiset, idässä slaavit, avaarit ja bysanttilaiset. Euroopan itärajana oli silloin Elbe.

Kaarle Suuren valtakunnan kukistumisen jälkeen *paavi* sai vähitellen käsiinsä Euroopan johdon; näin syntyi *neljäs Eurooppa,* jonka rajat noudattivat roomalais-katolisen uskon leviämisrajaa. Tähän neljänteen Eurooppaan kuuluivat idässä vielä Liettua, Puola ja Unkari. Ristiretkillä se esiintyi muhamettilaisen Aasian valtiollisesti yhtenäisenä vastustajana. Se saavutti huippukohtansa Innocentius III:n hallitessa, joka oli Euroopan kuninkaittenkin valtiollinen johtaja.

Paavillisen Euroopan hävitti lopullisesti uskonpuhdistus, joka jakoi Euroopan protestanttiseen pohjoisosaan ja katoliseen eteläosaan.

Valistusaika, jonka aatteitten vaikutuksesta uskonriidat syrjäytyivät, loi *viidennen Euroopan* perustukset: se oli valistuneen *absolutismin* Eurooppa. Tähän eurooppalaiseen valtiojärjestelmään liittyi Pietari Suuren aikana Venäjä, joka mongolien vallassa ollessaan oli kuulunut Aasiaan. Eurooppa oli nyt laajimmillaan Uralin ollessa sen itärajana.

Tämän viidennen Euroopan huippukohtana oli *Napoleon.* Hän on viimeisenä uudistanut Julius Caesarin, Kaarle Suuren ja Innocentius III:n eurooppalaisen valtakunnan. Jos Napoleon olisi voittanut Leipzigin taistelussa, niin tällä hetkellä olisi olemassa Euroopan Yhdysvallat, joissa olisi joko bonapartelainen tai tasavaltainen hallitustapa. Hänen kukistumisensa jälkeen Eurooppa vajosi jälleen kansainväliseen kaaokseen. Mutta hänen uudistamaansa yhdistyneen Euroopan aatetta [1] ei saada enää hengiltä. Se on säilynyt edelleen sekä taantumuksellisten että vallankumouksellisten leirissä, sekä kuningasten että kansojen keskuudessa.

Euroopan yhteisvastuullisuuden aate ilmeni *Pyhässä Allianssissa* sekä *Mazzinin* unelmissa tasavaltaisesta, yhtenäisestä Euroopasta. Viime vuosisadan sisäpolitiikka oli täynnä Metternichin ja Mazzinin periaatteiden välisiä taisteluita. *Maailmansota* ratkaisi asian: Mazzini voitti Metternichin, Keski- ja Itä-Euroopan valtaistuimet kukistuivat, sorretut kansat saivat vapautensa, Eurooppa muuttui kansanvaltaiseksi. Näin oli tie raivattu *kuudennen Euroopan, Euroopan Yhdysvaltojen,* Paneuroopan valtioliiton perustamiselle.

---

[1] Ks. hänen valtiollista testamenttiaan.

Samoihin aikoihin kuin tämä Euroopan valtioitten sisäpoliittinen tasoitus tapahtuu Englannin ja Venäjän irtaantuminen Euroopasta. Englannin ulkoeurooppalaiset harrastukset joutuivat etualalle, kun Britannia vuonna 1926 muuttui valtameriliitoksi. Venäjä taas sanoutui irti Euroopasta vuonna 1917 julistamalla Neuvostotasavallan. Taaskin maanosamme itäraja muuttui. Uralin ja Kaukasuksen sijaan tuli se raja, joka erottaa neuvostojärjestelmän eurooppalaisesta kansanvallasta. Tämä raja vastaa suunnilleen Euroopan niemimaan maantieteellistä asemaa.

Euroopan tulevat rajat.

Uralista ei milloinkaan enää tule Euroopan ja Aasian rajaa. On mahdollista, että Venäjä jälleen liittyy Eurooppaan; mutta silloin ei Aasian ja Euroopan rajana tule olemaan Ural, vaan Altai ja Gobin erämaa, ja Eurooppaa rajoittavat Japani ja Kiina sekä Tyyni valtameri.

On myöskin mahdollista, että Venäjä kerran tunkeutuu länteen muodostaakseen yhdessä saksalaisten ja länsislaavilaisten kanssa vastapainon anglosaksilais-länsieurooppalaisille valloille. Silloin Euroopan rajana tulevat olemaan Rein ja Alpit kuten roomalaisten aikana, kunnes uusi kansainvaellus pyyhkäisee tieltään tämänkin rajan.

Tällä hetkellä Euroopan ja Aasian välisenä selvänä rajana on ainoastaan Balkan. Pohjoisempana on Aasian ja Euroopan väliin jälleen työntynyt euraasialainen valtakunta, joka, kuten muinoin Aleksanteri Suuren ja Bysantionin valtakunnat, erottaa Euroopan Aasiasta.

Euroopan itärajan määrää taaskin politiikka: kuudes Eurooppa ulottuu itään päin Neuvostovaltakunnan rajaan saakka.

3. EUROOPPALAINEN SIVISTYS.

Eurooppalainen sivistys.

Eurooppalaiseen sivistyspiiriin kuuluu Euroopan maantieteellisten rajojen ulkopuolelta vielä koko *Amerikan* manner, *Australia*, *Etelä-Afrikka* ja *Uusi Seelanti*. Eurooppalaisia sivistyskeitaita on sitäpaitsi kaikissa siirtokunnissa.

Eurooppalainen sivistys on *valkoisen rodun* sivistystä, joka on syntynyt antiikin ja kristinuskon pohjalla. Eurooppalaista sivistystä voidaan senvuoksi myös nimittää *kristilliseksi*, vastakohtana Aasian islamilaiselle, buddhalaiselle, hindulaiselle ja konfutselaiselle sivistykselle.

Eurooppalaisen sivistyksen vastakkaiset navat ovat helleeninen *individualismi* ja kristillinen *sosialismi*.

Eurooppalainen sivistys on olemukseltaan *toimivaa* ja *järkeisopillista*. Se pyrkii voimakkaasti toteuttamaan järkeviä päämääriä. Sen suurin saavutus on *tiede* ja sen käytännölliset sovellutukset tekniikka, kemia ja lääketiede. Siinä se verrattomasti voittaa kaikki tähänastiset sivistysmuodot.

Eurooppalaisen sivistyksen pohjoismainen luonne, mikä ilmenee sen voimakkaassa työtarmossa, selittää sen voittokulun kautta koko maailman: sillä muiden sivistysmuotojen rappeutuessa eurooppalainen edistyi voitokkaasti. Siihen oli liittynyt itämaiden itäisin valtio, Japani, jonka esimerkkiä Kiina, Siam, Afganistan, Persia, Turkki ja Egypti seurasivat. Näytti siltä, että eurooppalainen sivistys tulisi sadassa vuodessa tukehduttamaan kaikki muut.

Tällä hetkellä alkaa kuitenkin ilmetä vastavaikutusta tätä maailman sivistyksen eurooppalaistumista ja yhdenmukaistumista vastaan. Gandhi hylkää tämän sivistyksen ja vastustaa paitsi Euroopan valtiollista myöskin sen taloudellista ja sivistyksellistä herruutta Intiassa. Samanlaisia liikkeitä on myös Kiinassa, Japanissa ja Etu-Aasiassa. Eurooppalaisen sivistysmuodon maailmanvaltius, joka vuosisadan vaihteessa näytti varmalta, on täten uudelleen joutunut kyseenalaiseksi.

Eurooppalaisen sivistyksen jakaantuminen.

Kristillis-eurooppalainen sivistys jakaantuu useihin muunnoksiin, joita ehkä on pidettävä uusien sivistysmuotojen ituina.

Sellainen eurooppalaisen sivistyksen muunnos on *amerikka-*

laisuus. Se on kaiken itämaalaisuuden, kaiken mietiskelyn ja mystiikan äärimmäinen vastakohta. Se on optimististа, määrätietoista, tarmokasta ja edistyvää. Tämä amerikkalaisuus ei muutoin rajoitu ainoastaan Amerikkaan ja brittiläisiin alueisiin, vaan sen vaikutusta on havaittavissa myös Vanhan maailman teollisuuskeskuksissa (Berliini).

Eurooppalaisen sivistyksen toinen muunnos on *venäläisyys.* Monet seikat viittaavat kuitenkin siihen, että Venäjä on uuden sivistyksen lähtökohta, sivistyksen, jossa on aasialaisia ja eurooppalaisia aineksia sulautuneena uudeksi kokonaisuudeksi.

Venäjä on rodultaan eurooppalaisten ja aasialaisten (mongolilaisten) ainesten sekoitus. Kansainvaelluksen jälkeen se on valtiollisesti ja sivistyksellisesti kuulunut vuorotellen Eurooppaan ja Aasiaan. Sen viimeinen aasialainen kausi, tataarien herruus, kesti 1200—1498, kun taas Eurooppaan se on kuulunut valtiollisesti vasta kaksisataa vuotta. Tässä ajassa se on ulkonaisesti omaksunut eurooppalaiset sivistysmuodot eurooppalaistumatta kuitenkaan koko olemukseltaan.

Vuonna 1917 *bolshevismi* karisti pois Pietari Suuren ja hänen seuraajiensa maahan tuoman eurooppalaisen sivistyksen. Se hylkää kristillisen ja demokraattisen Euroopan ja koettaa eurooppalaisilla teorioilla ja aasialaisella praktiikalla luoda uuden sivistysmuodon perustuksia.

Aika näyttää, onnistuuko tämä Spenglerin ennustama Venäjän sivistyksen vapautuminen Euroopasta. Sillä saattaa käydä niinkin, että Venäjä jonkin ajan kuluttua ryhtyy jatkamaan keskeytynyttä eurooppalaistumistaan ja laajentaa eurooppalaista sivistysaluetta aina Tyyneen valtamereen asti.

Niin kauan kuin Venäjän sivistyksen tulevaisuus on epävarma, Euroopan valtiollinen itäraja Venäjää vastaan on myöskin eurooppalaisen sivistyspiirin itäraja.

Japani ja *Venäjä* ovat kaksi *euraasialaisten* sivistysmuotojen edustajaa, joiden ehkä joskus korkeammalle tasolle päästyään onnistuu yhtyä.

4. PANEUROOPPA.

Paneuroopan rajat.

Eurooppaan valtiollisessa mielessä kuuluvat *kaikki Euroopan mantereen ei-neuvostolaiset valtiot,* niihin luettuna Islanti, jonka henkilökohtainen unioni liittää Tanskaan. Euroopan puoleisen Turkin jäljellä oleva alue kuuluu valtiollisesti Aasiaan; se on Euroopan alueella oleva aasialainen siirtokunta — kuten Gibraltar on brittiläinen siirtokunta Euroopan maaperällä.

Eurooppaa valtiollisessa mielessä nimitän erotukseksi sen maantieteellisestä kaksoisoliosta nimellä *Paneurooppa.*

Tiedän, että tätä nimitystä tullaan vastustamaan; esitetään se vastaväite, että Eurooppa ilman Englantia ja Venäjää ei ansaitse nimeä *Pan*eurooppa, »*Koko*eurooppa». Tämä vastaväite on teoriassa oikeutettu, mutta käytännössä merkityksetön. *Panamerikan unioniin* ei myöskään kuulu Kanada eivätkä Euroopan amerikkalaiset siirtokunnat. Samoin eivät kaikki Kreikan valtiot kuuluneet Demostheneen johtamaan *panhelleeniseen* liikkeeseen. Paneuroopan nimen olen valinnut esikuvana panamerikkalaisuus ja panhellenismi.

Paneuroopan suhteellinen suuruus.

Paneurooppa käsittää kaksikymmentä seitsemän valtiota ja neljä pientä territoriota.[1]

Tämän valtioryhmän pinta-ala on noin 5 miljoonaa neliökilometriä, sen asukasluku noin 300 miljoonaa

Nämä luvut ovat kuitenkin epätäydellisiä. Sillä paneurooppalaisen valtioryhmän eurooppalaiset alueet ovat vain osa sen voimayhdistelmää. Arvioidaksemme oikein Paneuroopan tulevaisuudenmahdollisuudet meidän täytyy ottaa huomioon myöskin sen siirtomaat.

Paneuroopan *siirtomaat* jakaantuvat kahteen ryhmään:

1. Paneuroopan yhtenäinen *siirtomaa-alue Afrikassa,* (Libya, Ranskan Afrikka, Angola, Kongovaltio) jonka pinta-ala on 15 miljoonaa neliökilometriä ja asukasluku 48 miljoonaa.

[2] Ks. taulua I.

2. Paneuroopan *hajanaiset siirtokunnat* (Mozambique, Madagaskar, Hollannin Intia, Ranskan Taka-Intia, Guayana (ym.), joiden pinta-ala on 5 miljoonaa neliökilometriä ja asukasluku 81 miljoonaa.

Paneurooppa siirtomaineen muodostaa täten noin 25 miljoonan neliökilometrin suuruisen alueen, jossa on 429 miljoonaa asukasta. Verrattaessa sitä muihin maailmanvaltoihin ja ryhmiin saadaan tulokseksi seuraava taulukko:

	Asuk.	km²
Paneurooppa	429 milj.	25 milj.
Britannia	464 »	39 »
Venäjä	150 »	23 »
Mongoliset valtiot	520 »	12 »
Panamerikka	209 »	32 »

Tästä vertailusta[1] ilmenee Euroopan yhteenliittymisen maailmanpoliittinen välttämättömyys. Kukin yksityinen Euroopan valtio joutuisi ajan pitkään valtiollisesti ja taloudellisesti noiden maailmanvaltojen armoille, kun taas Paneurooppa yhteenliittyneenä voisi kohota maailman mahtavimpien valtaryhmien joukkoon, kenties mahtavimmaksi niistä. Asukasluvultaan ja pinta-alaltaan se on kolmannella sijalla. Se olisi kyllin voimakas tehokkaasti torjumaan kaikki sotilaalliset hyökkäykset ja kaiken taloudellisen kilpailun.

Järjestymällä yhtenäisesti, täydentämällä keksintöjään ja järkiperäisesti liittämällä itseensä afrikkalaiset siirtomaa-alueensa, jotka ovat melkein yhtä laajat kuin Aasian puoleinen Venäjä, Paneurooppa kykenisi itse tuottamaan kaikki tarvitsemansa raaka-aineet ja elintarpeet ja voisi täten itsenäistyä myöskin taloudellisesti.

Keskeisen asemansa vuoksi toisaalta Englannin ja Amerikan, toisaalta Venäjän ja itämaitten välillä yhtynyt Eurooppa kykenisi ja sen tulisi olla traditioittensa ja asukkaittensa lahjakkuuden perusteella vielä kauan maailman sivistyskeskuksena.

[1] Ks. taulua II.

III. Britannian ja Paneuroopan Yhdysvallat.

»Paneuroopan täytyy olemassaolonsa ensi hetkestä alkaen pelata puhdasta peliä suhteessaan Englantiin. Jokaisen paneurooppalaisen tulee olla selvillä siitä, että Euroopan yhteenliittyminen ei ole tähdätty Englantia vastaan, vaan että sen päämääränä on päinvastoin yhdessä Englannin kanssa tukea maailmanrauhaa ja olla askel maailman järjestymistä kohti.»

1. PIENEUROOPPA VAI SUUREUROOPPA?

Euroopan alustava kysymys.

»*Euroopan Yhdysvaltojen*» aate on jo vanha. Tälläkin hetkellä se on monen eurooppalaisen kaivattu ihanne, ainoa pelastus nykyajan kaaoksesta — ennen tulevaa romahdusta.

Kuitenkin tämä ihanne on pysynyt hedelmättömänä; se jäi kirjalliseksi probleemaksi, kehittymättä milloinkaan valtiolliseksi ohjelmaksi. Monet uneksivat siitä — vain harvat pyrkivät siihen. Monet ovat leikkineet tällä aatteella — mutta tuskin kukaan on hievahduttanut kättään raivatakseen tietä sen toteutumiselle.

Jos tässä suhtautumisessa eurooppalaisuuden aatteeseen ei tapahdu jyrkkää muutosta, niin Euroopan yhdysvallat pysyvät ikuisena ihanteena joutumatta milloinkaan kosketuksiin valtiollisen todellisuuden kanssa.

Pääsyynä tähän *Eurooppa-aatteen omituiseen tehottomuuteen* on Euroopan rajojen suhteen vallitseva erimielisyys. Mielipiteet eroavat toisistaan jo *Euroopan alustavassa kysymyksessä: »Kuuluvatko Englanti ja Venäjä — vaiko vain toinen vaiko ei kumpikaan niistä — perustettaviin Euroopan Yhdysvaltoihin?»*

Tähän kysymykseen vastataan eri tavoin; siitä syystä se on paneurooppalaisen liikkeen tiellä. Sillä monet Euroopan liittoajatuksen kannattajat eivät voi kuvitellakaan Eurooppaa ilman Englantia eivätkä toiset ilman Venäjää. Etupäässä tästä syystä eivät viralliset valtiomiehet eivätkä Euroopan hallitukset ole uskaltaneet ottaa esille Euroopan kysymystä.

Kun Venäjä tietoisesti asettui Euroopan ulkopuolelle, kysymys kävi oleellisesti helpommaksi. Sillä Neuvostovallan ja Euroopan valtioitten läheinen liittoutuminen on käytännössä mahdoton.

Euroopan vastattavaksi jää täten vain *alustava Englannin kysymys.*

Piensaksa vai Suursaksa.

Englannin kysymyksen vaikeus on se, että toisaalta Iso-Britannia ja Irlanti epäilemattä kuuluvat maantieteelliseen Eurooppa-käsitteeseen — ja toisaalta Brittein maailmanvaltaa on mahdoton pitää eurooppalaisena valtiona. Lisäksi englantilainen sivistys kuuluu oleellisena osana eurooppalaiseen.

Pieneurooppa Suureuroopan asemesta.

Suureurooppalaiset eivät voi kuvitellakaan »Euroopan Yhdysvaltoja» ilman Englantia. He tahtovat tehdä Britanniasta Eurooppaan kuuluvan liittovaltion. Sellainen politiikka lisäisi Paneuroopan voimaa, mutta vähentäisi sen kiinteyttä. Sillä Eurooppa, johon kuuluu Australia, Kanada ja Etelä-Afrikka — ei ole enää Eurooppa, vaan mannertenvälinen maailmanvalta. Euroopan liiton suurimmat ja rikkaimmat jäsenet sijaitsisivat maantieteellisesti Euroopan ulkopuolella. Niiden vuoksi Euroopan olisi pakko sekaantua jokaiseen maailmanselkkaukseen.

Suureurooppa jakaantuisi kahteen erilaiseen osaan: 1. Britannian maailmanvallan englanninkieliset osat, jotka sijaitsevat hajallaan kaikissa maanosissa — 2. Euroopan ei-englantilaisten valtioitten muodostama kiinteä ryhmä.

Ainainen jännitys näitten molempien ryhmien välillä, joitten edut usein ovat toisilleen vastakkaiset, lamauttaisi Suureuroopan toimintavapauden, kunnes vihdoin kuitenkin jouduttaisiin murrokseen.

On myöskin toisenlainen Suureuroopan kysymyksen ratkaisu: Iso-Britannia ja Irlanti liittyisivät Paneurooppaan, mutta ilman siirtomaitaan ja dominioitaan.

Tämä ratkaisu johtaisi taas Britannian hajoamiseen. Ensinnäkin Kanada ja New Foundland noudattaisivat Englannin esimerkkiä ja liittyisivät aluksi Panamerikan unioniin, sitten Yhdysvaltoihin, kun taas Intia pyrkisi entistä innokkaammin saamaan aikaan panaasialaista liittoa. Se olisi Brittein valtakunnan lopun alkua. Sillä mikään maa ei ajan pitkään voi kuulua yhtäaikaa kahteen maailmanvaltaan: sen täytyy ratkaisevasti liittyä jompaankumpaan.

Britannia mannertenvälisenä valtakuntana.

Britannian maailmanvalta on *suurvalta, jolla on alueita viidessä maanosassa: Euroopassa* Englanti, *Aasiassa* Intia, *Afrikassa* Etelä-Afrikka, koko *Australia* ja *Amerikassa* Kanada.

Valtiollisesti Britannia on sellaisenaan maanosa — ei eurooppalainen, aasialainen, afrikkalainen, australialainen eikä amerikkalainen — vaan brittiläinen. Tätä maanosaa eivät yhdistä maantieteelliset siteet, vaan sen hallitsevan kansallisuuden yhteinen kieli ja sivistys ja sen johtajien valtioviisaus.

On mahdotonta liittää eurooppalaisen liiton *jäseneksi* tätä maanosaa, joka asukasluvultaan ja pinta-alaltaan voittaa Paneuroopan — mutta on mahdollista ja välttämätöntä saada se jossakin muodossa Euroopan *liittolaiseksi* — kuten kolmiliitto yhdisti toisiinsa maailmanpoliittisesti Itävalta-Unkarin ja Saksan.

Paneurooppa täytyy todennäköisesti perustaa *ilman* Englantia — mutta ei missään tapauksessa Englantia *vastaan*; samalla tavalla kuin Panamerikka on järjestynyt ilman Kanadaa, mutta ei Kanadaa vastaan. Panamerikka on valinnut *pienamerikkalaisen* ratkaisun ja sulkenut piiristään Kanadan —

vaikka Kanada on Amerikan suurin maa ja kuuluu maantieteellisesti paljon kiinteämmin Amerikkaan kuin Englanti Eurooppaan. Sillä Amerikan tasavallat olivat alusta asti selvillä siitä, että Kanada ei voinut samalla kertaa kuulua brittiläiseen ja panamerikkalaiseen maailmanryhmään.

Paneuroopan on seurattava tätä Panamerikan esimerkkiä ja valittava pieneurooppalainen ohjelma. Toisaalta pitäisi myös Kanadan ja Amerikan tasavaltojen välistä ystävyyttä ja yhteistyötä vastata yhtä sydämellisen yhteisymmärryksen Englannin ja Euroopan valtioitten kesken.

Englanti, jota monet etujen, sivistyksen ja historian siteet kiinnittävät sekä Eurooppaan että Amerikkaan, on omiaan toimimaan välittäjänä näiden molempien maanosien välillä kuulumatta valtiollisesti kumpaankaan. Tämä British Empiren asema Paneuroopan ja Panamerikan välisenä siltana voi kerran johtaa *atlanttisen kolmiliiton* solmimiseen, joka yhteistyössä Japanin ja myöhemmin Venäjän kanssa olisi maailmanrauhan varmin tae. Tällaisen brittiläisen maailmanpolitiikan esitaistelija on ennen muita Britannian entinen siirtomaaministeri *Amery*, joka kirjassaan »The Empire in the New Era» vastustaa Englannin liittymistä Paneurooppaan ja esittää kansakuntansa korkeimmaksi päämääräksi tämän brittiläisen maanosan, johon kuuluu neljäs osa maapallon pinnasta ja ihmiskunnasta.

Tämä anglo-eurooppalaisen kysymyksen ratkaisuehdotus on kuitenkin toteutettava ainoastaan Englannin suostumuksella. Englannin on lopuksi itse ratkaistava, haluaako se Kanadan menettämisen uhallakin tulla eurooppalaiseksi liittovaltioksi vai eikö. Jos Englanti ja Irlanti tuntevat suurempaa vetovoimaa Eurooppaa kuin merentakaisia alueitaan kohtaan, on niille jätettävä avoimeksi tie Eurooppaan, kuten muinoin Amerikan ensimmäinen valtiosääntö myönsi 14:nnelle koloniaalle (Kanadalle) oikeuden liittyä Yhdysvaltoihin.

2. PANEUROOPPA JA ENGLANTI.

Englanti ja rauha.

Paneurooppalainen liike tekisi suuren ja anteeksiantamattoman virheen asettuessaan vastustamaan Englantia tai antaessaan väärinkäyttää itseään englantilaisvastaisiin tarkoituksiin.

Paneuroopan täytyy olemassaolonsa ensi hetkistä alkaen »pelata puhdasta peliä» suhteessaan Englantiin. Jokaisen paneurooppalaisen tulee olla selvillä siitä, että Euroopan yhteenliittyminen ei ole tähdätty Englantia vastaan, vaan että sen päämääränä on päinvastoin yhdessä Englannin kanssa olla maailmanrauhan tukena ja askeleena maailman järjestymistä kohti.

Tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa Englannin politiikan täytyy olla *rauhallista*. Sillä Britannian maailmanvalta on liiaksi ravittu. Se tarvitsee vuosikymmeniä sulattaakseen kaiken nielemänsä. Jokaisessa tulevassa sodassa Englanti voi menettää kaiken — voittamatta mitään oleellista.

Eurooppakin on kipeästi rauhan tarpeessa. Japani ja Venäjä voisivat voitokkaissa sodissa saada saaliikseen paljonkin (Konstantinopolin (Istanbulin), jäättömän meren, Intian; Kiinan, Filippiinit, Australian) — Eurooppa sitävastoin panee joka sodassa kaikkensa alttiiksi, voimatta edes sodan päättyessä edullisesti voittaa mitään oleellista.

Englanti ja Eurooppa kannattavat siis kumpikin *rauhanpolitiikkaa*. Kun Englanti on saanut *reaalisen ja aatteellisen varmuuden* siitä, että Paneuroopan liitto ei toimi Englantia vastaan ja että sen pyrkimykset ovat rauhallista laatua, silloin liiton edistäminen on englantilaisen politiikan mukaista — kun taas päinvastaisessa tapauksessa Englannin täytyisi kaikin voimin koettaa saada tämä liitto raukeamaan tyhjiin.

Sillä Englannin politiikan järkähtämätön pyrkimys on kautta vuosisatojen ollut jonkin suurvallan johdolla syntyneitten mannermaaliittojen tuhoaminen. Tästä pyrkimyksestä joh-

tui sen taistelu Filip II, Ludvig XIV, Napoleon I, Nikolai I, Wilhelm II vastaan. Sillä sotaisen hallitsijan tai kansan johtama mannermaaliitto merkitsee Englannille alituista vaaraa. Nytkin Englannin täytyisi pysyä uskollisena perinnäiselle politiikalleen ja vastustaa kaikkea eurooppalaista ylivoimaa.

Paneuroopan laita on toisin. Paneuroopan liitto tulisi olemaan luonteeltaan yhtä vähän hyökkäävä kuin Panamerikka; sen rakenne olisi *kansanvaltainen*, kaiken hegemonian vastainen, sen tarkoitus *rauhan edistäminen*. Näissä merkeissä se saisi Euroopan taholta aikaan Englannille edullisen jatkuvan rauhan, jota ei muulla tavoin voida taata. Tämä etu olisi Englannille erittäin tärkeä, sillä Englanti ei voisi pysyä puolueettomana Euroopan suurvaltojen välisissä tulevissakaan sodissa. Myöskin on Englannille taloudellisesti edullista, että Euroopan talouselämä toipuu ja Englanti saa Euroopasta itselleen ostokykyisen ja luotettavan kuluttajan.

Englannin toinen elinehto on se, että Venäjän maailmanvallan tunkeutuminen Pohjanmeren rannikoille saadaan ehkäistyksi.

Jos Paneurooppaa ei synny, niin venäläis-saksalainen liitto on vain ajankysymys. Silloin Venäjä uhkaisi välittömästi Intian ohella jo Britannian saariakin. Mutta Englannin tulevaisuudelle on elinkysymys, että Pohjanmeren rannikot ovat ystävällismielisen vallan käsissä; siitä syystä sen täytyy pitää Paneuroopan naapuruutta edullisempana kuin Venäjän.

»*Euroopan tasapaino*» oli Englannin järkähtämätön pyrkimys, niin kauan kuin Eurooppa oli sen ainoa kilpailija. Sen jälkeen on maailman tilanne perin pohjin muuttunut; Englannista on tullut mannertenvälinen Maailman-Britannia, jonka kilpailijana ei enää ole Eurooppa — vaan koko maailma. Euroopan tasapainon asemesta Britannia tarvitsee tällä hetkellä itsensä, Amerikan, Venäjän, Japanin — ja Euroopan välistä maailmantasapainoa. Tässä järjestelmässä Britannia tarvitsee yhtenäistä Eurooppaa Venäjän, Amerikan, Aasian

vastapainoksi. Hajanainen Eurooppa särkee tämän tasapainon, saattaa maailman johtovallan vaaraan ja siirtää tulevan maailmansotanäyttämön Eurooppaan, siis Englannin välittömään läheisyyteen.

Englannin turvallisuus.

Kaikki nämä positiiviset todistelut menettävät kuitenkin merkityksensä, jos Paneurooppa takaa Englannin turvallisuuden. Sillä lentokoneen ja vedenalaisen keksimisestä lähtien Englannin asema on käynyt vaikeaksi; sen saariasema, joka aikaisemmin oli etu, on muuttunut haitaksi. Mikä tahansa suurehko vedenalainen laivasto voi näännyttää Englannin nälkään, eikä Kanaali enää estä Lontoon hävittämistä ilmapommeilla. Teoreettisesti katsoen ei enää ainoastaan Ranska, vaan myöskin Belgia tai Hollanti saattaisivat hävittää Lontoon tai näännyttää Englannin nälkään.

Tämän johdosta koko brittiläisessä politiikassa täytyy tapahtua käänne. Englanti ei enää voi *sotilaallisesti* suojata itseään Euroopan hyökkäyksiltä — ainoastaan *poliittisesti*. Ainoa politiikka, joka takaa Englannin turvallisuuden, on rauhallisen ja suopeamielisen valtiojärjestelmän luominen Eurooppaan, joka on suurena puskurivaltiona Venäjää vastassa ja estää sitä tunkeutumasta brittiläisille vesille.

Englannin Euroopalle tuottamat edut.

Ystävällinen suhde Englantiin ja tämän suostumus Euroopan liiton perustamiseen on myöskin Euroopalle erinomaisen tärkeä. Sillä Englanti saattaisi suuresti vaikeuttaa Paneuroopan perustamista voimakkaalla vaikutusvallallaan useihin Euroopan valtioihin (Portugali, Norja, Kreikka ym.). Sitä paitsi Euroopalla liika-asutuksestaan huolimatta ei ole *asutussiirtokuntia* — kun taas Britannialla on asutusalueita yllin kyllin. On siis kummallekin edullista johtaa osa Euroopan siirtolaistulvasta Australiaan, Kanadaan ja Etelä-Afrikkaan. Näitten alueitten sulkeminen eurooppalaisilta olisi ankara isku Euroopalle. Toiselta puolen on Britannialle eduksi, että sen alueitten

valkoinen asukasluku nopeasti kasvaa, jotta nämä sodan syttyessä voisivat itse puolustautua, kun laivaston turva teknillisistä syistä on menettänyt entisen merkityksensä.

Nykyjään on *kolme suurta liika-asutusaluetta:* Paneurooppa, Itä-Aasia, Intia. Kun Englannin liika-asutus ei enää tyydytä sen siirtomaitten asukastarvetta, sen kansallishenki vaatii, että nämä asumattomat alueet täytetään eurooppalaisilla eikä hinduilla, japanilaisilla tai kiinalaisilla; sillä saksalainen, puolalainen tai italialainen voi yhdessä tai kahdessa miespolvessa muuttua anglo-australialaiseksi — kiinalainen ei milloinkaan.

Englannin ja Paneuroopan edut ovat niin monin tavoin kietoutuneet toisiinsa, että niiden välinen sota, vieläpä jo vihamielinen suhdekin olisi pakostakin molemmille haitallinen. Niillä ei siis tulevaisuudessa ole muuta neuvoa kuin *jakaa keskenään Euroopan sivistystehtävä:* Britannian maailmanvalta on ottanut suorittaakseen *ulkonaisen* tehtävän, ulkoeurooppalaisen maailman eurooppalaistumisen — kun taas Paneuroopan osalle lankeaa *sisäinen* työ: eurooppalaisen sivistyksen kehittäminen korkeimpaan kukoistukseensa kaikkien Euroopan kansojen yhteistyöllä.

3. BRITTILÄIS-EUROOPPALAINEN ENTENTE.

Angloeurooppalainen sopimus.

Englannin myötävaikutus Paneuroopan liittoon voidaan saada aikaan vain sopimuksella, joka turvaa Englannin Paneuroopan hyökkäykseltä.

Tällaisen sopimuksen pääkohdat olisivat seuraavat:

1. *Pakollinen sovinto-oikeussitoumus* Paneuroopan ja Britannian kesken.

2. Euroopan *vedenalaisten laivastojen* aseistariisuminen.

3. Tulevaisuuden *ilmalaivastoja* koskeva sopimus, joka vastaa Washingtonin laivastosopimusta ja turvaa Englannin lentohyökkäykseltä.

4. Euroopan yhteisen *laivaston* täytyy olla heikompi Britannian laivastoa.

5. Englannin laivasto sitoutuu *suojelemaan Euroopan Aasiassa olevia siirtomaita* (Ranskan ja Hollannin Intiaa) kaikilta kolmelta taholta tehdyiltä hyökkäyksiltä. Eurooppa sitävastoin sitoutuu torjumaan kaikki vieraitten hyökkäykset Englannin emämaata vastaan (esim. venäläisten lentohyökkäys Lontooseen).

6. Britannian alusmaat sitoutuvat myöntämään eurooppalaisille *siirtolaisille* samat oikeudet kuin englantilaisille.

7. Englannilla ja Irlannilla on oikeus joko olla liittymättä Paneuroopan tulliunioniin tai noudattaa sen suhteen etuusjärjestelmää.

8. Englannilla ja Irlannilla on oikeus milloin tahansa yhtyä tasa-arvoisiksi jäseniksi Paneuroopan liittoon.

Tällainen sopimus olisi suureksi eduksi kummallekin asianomaiselle. Rajoittamatta kummankaan maailmanvallan itsenäisyyttä se lisäisi molemminpuolista turvallisuutta, tekisi mahdottomaksi Englannin ja Euroopan välisen sodan ja panisi alulle kansainvälisen yhteistyön maailmanrauhan palveluksessa. Englanti vapautuisi hyökkäyksen pelon painajaisesta, ja kumpikin asianomainen voisi jättää Afrikassa olevien siirtomaittensa rajan puolustamatta kuten nykyjään Kanadan rajan.

Tämä kansainliiton puitteissa tehty sopimus olisi edullisempi kuin liitto, sillä Euroopalla olisi mahdollisuus pysyä puolueettomana Intiassa ja Tyynen valtameren rannikoilla käytävässä tulevaisuudensodassa — kun taas toisaalta Englanti voisi pysyä puolueettomana venäläis-eurooppalaisessa sodassa.

Tätä sopimusta voitaisiin vastaisuudessa laajentaa tarpeellisin muutoksin, niin että siihen kuuluisivat myöskin Amerikka, Itä-Aasia ja Venäjä, ja maailmanrauha olisi siten pitkiksi ajoiksi taattu.

IV. Neuvosto-Venäjän ja Paneuroopan Yhdysvallat.

»Venäjän ja Euroopan kesken alkaa kilpajuoksu, kumpi ensinnä toipuu rappiotilastaan.»

Lausehna:

1. HELLAS VAROITTAVANA ESIMERKKINÄ

Panhellenismi.

Nykyinen Eurooppa muistuttaa valtiollisesti monessa suhteessa vanhaa Kreikkaa. Sen heimot kansoittivat Balkanin eteläosan sekä läheiset saaret ja rannikot järjestyneinä itsenäisiksi valtioiksi ja valtioryhmiksi, kateellisina pitäen kiinni itsenäisyydestään, suhtautuen toisiinsa epäluottamuksella ja pahansuovasti.

Valtiollisesta hajaannustilastaan huolimatta he kuitenkin tunsivat muodostavansa *yhteisen sivistyspiirin* ja olevansa senvuoksi kaikkia muita kansoja korkeammalla. Heitä yhdisti sama uskonto, sama historiallis-mytologinen perimätieto, yhteinen kansalliseepos, olympialaiset kisat, amfiktyonit ja mysteriot.

Tämä lahjakas kansa oli valtiollisesti sokaistu. Sen sijaan, että olisivat tehneet liiton keskenään, sen kolme suurvaltaa, *Spartta, Ateena ja Theba*, taistelivat keskenään ylivallasta sekä sodan että rauhan aikana. Suuri persialaissota sai aikaan tilapäisen sovinnon. Mutta heti, kun persialaisvaara oli torjuttu, vanha kilpailu alkoi uudestaan.

Tämän taistelun huippukohtana oli *peloponnesolaissota*, Spartan ja Ateenan ratkaiseva taistelu Kreikan johtovallasta.

Tämä sota, johon kaikki Kreikan valtiot ottivat osaa ja jossa kumpikin puolue osoitti sanomatonta katkeruutta ja julmuutta, mursi kreikkalaisen sivistyksen ja saattoi Kreikan talouselämän rappiotilaan. Se oli täten joka suhteessa maailmansodan edeltäjä.

Kukistettuaan, nöyryytettyään ja riisuttuaan aseista perivihollisensa Ateenan spartalaiset eivät voitostaan huolimatta saaneet kauan iloita kalliisti ostetusta johtovallastaan. Ateena oli pian vapautettu Thrasybuloksen johdolla, ja Epaminondas ja Pelopidas saivat valtiollis-sotilaallisella nerokkuudellaan Kreikan johtovallan siirretyksi thebalaisten käsiin. Kreikan valtiollinen asema peloponnesolais- ja makedonialaissodan välisenä aikana muistuttaa hämmästyttävästi ja yksityiskohtia myöten nykyisen Euroopan tilaa.

Thebankin voitonriemu oli lyhytaikainen. Sillä Kreikan kaupunkien taistellessa ylivallasta kasvoi ja kehittyi Kreikan pohjoisosassa uusi, barbaarinen suurvalta: *Makedonia*. Siihen aikaan kreikkalaisista tuntui Makedoniasta uhkaava hyökkäysvaara yhtä järjenvastaiselta kuin tällä hetkellä venäläisvaara useimpien eurooppalaisten mielestä. Tässä tapahtui kuitenkin pikainen muutos.

Kuningas *Philippos*, jonka noustessa valtaistuimelle Makedonia oli ollut kaaostilassa, oli omaksunut kreikkalaisen sivistyksen ja helleeniläistänyt kansansakin. Hän uhkasi samalla kertaa valtiollisin ja sotilaallisin hyökkäyksin Kreikan itsenäisyyttä.

Makedonialaisvaara herätti, kahdennellatoista hetkellä, *panhelleenisen liikkeen*. Demostheneen johtama osa kreikkalaisia tajusi uhkaavan vaaran ja ainoan pelastuskeinon, joka oli yleiskreikkalainen liitto. Mutta ei edes Demostheneen kaunopuheisuuden avulla panhellenismi jaksanut voittaa nurkkaisänmaallisuutta. Panhellenismi sortui täten kreikkalaisten pikkumaisuuteen ja lyhytnäköisyyteen.

Kohtalo täyttyi. Ensinnä Philippos tunkeutui väkisin jäse-

neksi amfiktyoniliittoon. Siitä hän sai aiheen tuoda joukkonsa Kreikkaan.

Viime hetkessä, suurimman vaaran uhatessa Demostheneen onnistui saada aikaan liitto toisilleen vihamielisten sisarustasavaltojen Theban ja Ateenan kesken. Mutta oli jo liian myöhäistä. Philippos voitti Khaironeian taistelussa ja *tuhosi ainaiseksi Kreikan vapauden.* Theba hävitettiin, Ateena kukistettiin, Spartta vajosi mitättömäksi kyläksi.

Maailmanhistoria oli kulkenut Hellaan ohitse, koska se ei ollut tuntenut etsikkoaikaansa.

Syöttus:

2. VENÄJÄN VAARA.

Venäjän hyökkäyksen vaara.

Euroopan Makedonia on Venäjä. Eurooppa on pirstoutunut kahteenkymmeneenseitsemään valtioon ja vielä useampiin itsenäisiin alueisiin, mutta Venäjä muodostaa yhtenäisen valtiollisen ryhmän, jonka pinta-ala on neljä ja puoli kertaa suurempi kuin Paneurooppa ja asukasluku kaksi kertaa suurempi kuin Euroopan väkirikkaimman kansan asukasmäärä.

Venäjä on — lukuunottamatta lyhyttä rajaa Turkkia vastaan — Paneuroopan ainoa samalla mantereella sijaitseva naapuri. Jos Venäjä olisi järjestynyt ja sen teollisuus korkealla kannalla, ei ainoakaan Euroopan valtio olisi sotilaallisesti sen tasalla. Venäjä painostaa täten pelkällä olemassaolollaan alati Euroopan valtioita; tämä painostus on lisääntymään päin, sillä Euroopan *väkiluku* ei voi kasvaa samassa suhteessa kuin Venäjän.

Historia asettaa senvuoksi Euroopalle kaksi vaihtoehtoa: joko sen täytyy unohtaen kaikki kansalliskaunat yhtyä valtioliitoksi Venäjän kera tai ilman sitä — tai se joutuu ennemmin tai myöhemmin Venäjän valloituksen uhriksi.

Venäjän kulku länttä kohti.

Pietari Suuren ajoista asti Venäjä on *siirtymässä länttä kohti.* Itämerenmaat, Puola ja Suomi olivat levähdyskohtia tässä liikkeessä, joka pysähtyi vasta Keski-Euroopan sotilasvaltojen, Preussin ja Itävallan rajalla. Preussi ja Itävalta muodostivat muurin, joka suojeli Eurooppaa Venäjän tulvalta. Venäläisturkkilaisessa sodassa Venäjä koetti kiertää tämän muurin etelästä päin. St. Stephanon rauha, jossa Venäjän rajat välillisesti siirtyivät Aigeianmereen saakka, on huippukohtana Venäjän etenemisessä länttä kohti. Sillä silloin Eurooppa äkkiä huomasi Venäjältä käsin uhkaavan vaaran; se tajusi, että turkkilaisvaara oli hävinnyt ja sen sijalle tullut venäläisvaara. Eurooppa asettui päättäväisesti Turkin puolelle Venäjää vastaan ja peruutti Berliinin kongressissa Venäjän valloitukset.

Siitä asti Venäjä ymmärsi, että sen pyrkimys länteen päin on turhaa, niin kauan kuin keskusvallat ovat olemassa. Se liittyi niiden vastustajiin, Ranskaan, eräisiin Balkanin valtioihin ja Itävallan niille vihamielisiin aineksiin.

Maailmansota päättyi keskusvaltojen häviöön. Euroopan muuri Venäjää vastaan sortui. Keskieurooppalaisten sotilasvaltojen sijalla on tällä hetkellä puolisen tusinaa keskikokoisia ja pikkuvaltioita ja aseista riisuttu suurvalta. Mikään näistä valtioista ei ole kyllin voimakas voidakseen ajan pitkään kestää Venäjän painostusta. Puola ja Romaania ovat liian heikkoja voidakseen tällä vuosisadalla ryhtyä suorittamaan sitä historiallista tehtävää, jonka muinoin hoitivat Preussi ja Itävalta: olemaan Euroopan rajavartijana Venäjää vastaan.

Niin pian kuin Venäjä on toipunut sisäisestä mullistuksestaan, eivät Puola, Romaania tai Tshekkoslovakia pysty pidättämään sen kulkua länteen päin; vielä vähemmän aseista riisutut valtiot Unkari, Itävalta ja Saksa. Venäjän maailmanvallalla on siten tie avoinna Reinille, Alpeille ja Adrianmerelle. On kuitenkin selvää, että tämä raja olisi vain levähdyspaikka ja että Venäjä aselevon jälkeen valloittaisi Länsi-Euroopan samaten kuin Keski-Euroopan. Silloin olisi Kreikan kohtalo toteutunut Euroopan suhteen.

Maailmansota ja maailmanvallankumous.

Miten suoranaisesti vaara uhkaa Eurooppaa, ilmenee siitä tosiseikasta, että Venäjä viime vuosikymmenen kuluessa on *kaksi kertaa* yrittänyt tempaista itselleen Euroopan herruuden: ensi kerran maailmansodassa — toisen kerran maailmanvallankumouksessa. Jos Nikolai Nikolajevitsh olisi vuonna 1915 valloittanut Berliinin ja Wienin — niin hän olisi sanellut rauhansopimuksen, ja Eurooppa olisi maannut hänen jalkojensa juuressa. Tshekkoslovakian ja Jugoslaavian valtakunnat olisivat joutuneet Venäjän vasallivaltioiksi ja puolet Euroopppaa venäläisten määräämisvaltaan.

Jos Liebknecht olisi voittanut Saksassa vuonna 1919, niin Saksa olisi yhtynyt Moskovan kansainliittoon; Italia ja Balkan olisivat seuranneet sen esimerkkiä samaten kuin Unkari, ja Leninistä olisi tullut Euroopan valtias.

Venäjä ei peittele hyökkäysaikeitaan. Sen johtajat julistavat korkeimmaksi päämääräkseen eurooppalaisen demokratian tuhoamisen ja kaikkien kansojen saattamisen Moskovan kansainliiton jäseniksi. He tekevät pilkkaa toisen internationalen rauhallisista menettelytavoista ja saarnaavat punaista militarismia.

Euroopan on oltava tietoinen siitä, että tällä hetkellä, läheisten suhteitten vallitessa Neuvostoliiton ja III:n internationalen välillä, jokainen ei-kommunististen valtioitten kanssa tehty rauha on Neuvoston puolelta vain aselepo, virkistyslomahetki ja seuraavan hyökkäyksen valmisteluaika; sillä kommunistijohtajien järkähtämätön päämäärä on kommunistinen maailmanvallankumous. Venäjän valtiomiesten kesken on vallalla erimielisyyttä vain toimeenpanotavan — ei päämäärän suhteen.

Venäjän hyökkäys Eurooppaan on vaarallinen siksi, että tällä hetkellä on miljoonia eurooppalaisia, jotka sellaisen sodan syttyessä asettuisivat Venäjän puolelle ja Eurooppaa vastaan. Sillä heidän kommunistinen isänmaallisuutensa on voimakkaampi kuin kansallinen isänmaallisuus. Tämä sosiaalinen mil-

joona-armeija avustaisi Venäjän hyökkäystä kaikilla vallankumouksen keinoilla, kapinoilla ja ilkivallalla, ja muuttaisi molemminpuolisen voimasuhteen vahvasti Neuvosto-Venäjän eduksi.

Euroopan itsenäisyys on vain sen sattuman ansio, että Venäjän armeija sortui vuotta aikaisemmin kuin Saksan — ja että Venäjällä toistaiseksi vallitsee suurempi sokasorto kuin Euroopassa. Venäjän teollisuuden ja rautateitten hävitys on ehkäissyt Venäjän valloitusretkeä länteen, vieläpä tunkenut Venäjän itsensä itään päin.

Punainen ja valkoinen vaara.

Venäjän ja Euroopan kesken alkaa kilpailu, kumpi ensinnä toipuu rappiotilastaan. Euroopalla, jonka koneisto ja rautatieverkko ovat kärsineet tuskin mitään vaurioita, on toistaiseksi etumatkaa; Venäjän etuna on sen sijaan sen valtiollinen ja taloudellinen yhtenäisyys, kun taas Eurooppa on pirstoutunut kahteen tusinaan talousalueeseen ja vielä useampiin valtioalueihin. Jos Venäjän onnistuu muutaman hyvän sadon avulla taloudellisesti toipua, ennenkuin Eurooppa liittyy yhteen — niin Euroopan kohtalo on sinetillä vahvistettu. Venäjän tuleva valtiomuoto ei siinä merkitse paljoakaan. Heti kun Venäjälle tarjoutuu mahdollisuus saada Eurooppa valtaansa, niin — olkoonpa se punainen tai valkoinen — se käyttää hyväkseen tätä tilaisuutta.

Punaisen Venäjän vihamielinen suhtautuminen ei-kommunistiseen Eurooppaan on selvä; mutta on yhtä varmaa, että järjestelmän muuttuessa Venäjällä idän Napoleon yrittäisi korvata kansaltaan riistämänsä oikeudet maineella ja voitoilla — tasoittaen sisäisen vallanriiston ulkonaisella vallankasvulla. Siksi olisi kohtalokas erehdys toivoa bolshevismin kukistumiselta suojaa Euroopalle.

3. EUROOPAN TAKUUSITOUMUS.

Euroopan yhteisvastuu. Kaikkien eurooppalaisten yhteisenä päämääränä puolueeseen ja kansallisuuteen katsomatta tulisi olla venäläis-eurooppalaisen sodan ehkäiseminen.

Sillä *punaisen* Venäjän voitto ei merkitsisi ainoastaan Euroopan porvariston perikatoa — vaan myös Euroopan sosiaalidemokratian tuhoa.

Ainoa viisas menettelytapa Euroopan puolelta on noudattaa rauhallista politiikkaa Venäjän suhteen — mutta varustautua kaikkien vaarojen varalta. Tämä varmuus saadaan aikaan vain siten, että *kaikki Euroopan valtiot yhteisesti vastaavat Venäjän-Euroopan rajasta*, siten että perustetaan *Paneuroopan puolustusliitto* Venäjän vaaraa vastaan.

Tällainen *takuusitoumus*, jollaisesta oli kysymys jo Genovan konferenssissa, voisi pysyvästi suojella Eurooppaa Venäjää vastaan. Sillä jos Venäjä tietää, hyökätessään Puolan tai Romaanian alueelle joutuvansa tekemisiin Ranskan ja Italian, Saksan ja Espanjan sotavoimien kanssa, niin se harkitsee tätä hyökkäystä enemmän, kuin jos sillä on odotettavissa Saksan taholta hyväntahtoista puolueettomuutta ja Puolan suojelijoina tulevat kysymykseen vain Pikku entente ja Ranska.

Tämä Paneuroopan takuusitoumus olisi sekä valtioviisas että oikeudenmukainen toimenpide; sillä Venäjän hyökkäys Warsovaan, Lembergiin tai Bukarestiin kohdistuu välillisesti myöskin Berliiniin, Wieniin ja Pariisiin. Ranska, Saksa ja Italia suojelisivat Puolassa pikemminkin omia rajojaan kuin vieraita.

Euroopan puolelta on kohtuuton ja mahdoton vaatimus, että *Puolan* ja *Romaanian* tulisi yksinään suojella Eurooppaa valtakuntaa vastaan, joka on kolmekymmentä kertaa niin suuri kuin nämä molemmat maat yhteensä. Venäjän lisätessä varustuksiaan niiden on mahdotonta pysyä sen tasalla. Nämä varustukset veisivät Puolan ja Romaanian taloudellisesti täydelliseen perikatoon, kunnes niiden lopulta nääntyneinä täytyisi antautua Venäjän armoille. Tämä kehityskulku Euroopan on ehkäistävä ja suojeltava ainoa maanpuoleinen rajansa eikä jätettävä sen puolustusta kahdelle verraten heikolle valtiolle. Paneuroopan takuusitoumus Euroopan maarajan suojaamiseksi turvaisi pysyvästi Venäjän ja Euroopan välisen rauhan ja olisi perustuksena suurpiirteiselle sovinnolle Euroopan Yhdysvaltojen ja Neuvosto-Venäjän Yhdysvaltojen kesken.

Jos Texas, Uusi Meksikko ja Kalifornia olisivat yksinäisiä valtioita, niin niitä uhkaisi ainainen vaara Meksikosta käsin. U. S. A:n liittovaltioina ne ovat tältä vaaralta turvassa. Samaten häviäisi Romaaniaa, Puolaa ja Suomea uhkaava Venäjän vaara niiden tullessa U. S. E:n jäseniksi, sillä pelkästään niiden eristyneisyys on ainaisena kiusauksena Venäjälle ja myrkyttää venäläis-eurooppalaiset suhteet.

Itärajan tehokkaan suojelun *toisena edellytyksenä* on *Euroopan valtioitten yksimielisyys*. Euroopan kansojen ikuiset perheriidat heikontavat niiden puolustuskykyä Venäjää vastaan. Jokainen Euroopan sota tarjoaa Venäjälle tervetulleen tilaisuuden puuttua asioihin. Ja kun Venäjän sotajoukot kerran ovat päässeet Eurooppaan, ne tuskin enää vapaaehtoisesti sieltä lähtevät. Venäjän sekaantuminen Euroopan kysymyksiin voidaan ehkäistä vain säätämällä *pakollinen sovinto-oikeussopimus* kaikkien Euroopan valtioitten kesken.

Kolmas Eurooppaa uhkaava vaara on muutamien sen valtioitten, ennen kaikkea *Saksan*, venäläismielisyys. Osa Saksaa toivoo kerran liittoutumalla Venäjän kanssa aikaansaatavan Versailles'n sopimuksen rikkomisen ja uuden Puolan jaon.

Tämä *Saksan mahdollinen asettuminen Venäjän puolelle* on Euroopan tulevaisuuden suurimpia vaaroja. Sillä Saksan liittyminen venäläiseen valtioryhmään tekisi *Reinin Euroopan rajajoeksi*. Euroopan maailmanvallan jäännösten olisi pakko antautua anglosaksilaiseen holhoukseen; Paneuroopan aate olisi ainaiseksi haudattu.

Vähemmän suoranaisena vaarana uhkaa Itä-Euroopan irroittamiseen pyrkivä *panslavismi*. Tämä kävisi äkkiluontoiseksi vasta Venäjän sisäpolitiikan muuttuessa. Heti paikalla heräisivät etelä- ja länsislaavien panslavistiset muistot, vieläpä lisäksi Unkari ja Bulgaaria yrittäisivät solmimalla liiton Venäjän taantumuksen kanssa saada takaisin menetetyt alueensa. Tässä tapauksessa Venäjän valta ulottuisi Adrianmereen asti.

Ainoastaan *Paneuroopan* luominen oikeaan aikaan voi torjua kaikki nämä vaarat. Historiallinen ajankohta on suotuisampi kuin milloinkaan ennen. Joka ainoa kuukausi voi huonontaa tilanteen; on enemmän kuin kyseenalaista, voitaisiinko Paneuroopan liittoa perustaa enää Venäjän taantumuksen päästyä voitolle.

4. SOVITTELU JA ASEISTARIISUMINEN.

Taloudellinen yhteistyö.

Venäjä ei ole ainoastaan Euroopan *sotilaallinen vaara*, vaan myös sen *taloudellinen täydentäjä*. Eurooppa on Pohjois-Amerikan rinnalla maailman suurin teollisuusalue, mutta Venäjä on etupäässä maatalousvaltio. Venäjän nuori teollisuus tuhoutui vallankumouksessa, mikäli sitä ei harjoitettu reunamaissa, jotka irtaantuivat Venäjästä.

Venäjä tarvitsee teollisuustuotteita, ennen kaikkea kulkuneuvoja ja maatalouskoneita — kun taas Eurooppa tarvitsee viljaa.

Venäjä tarvitsee Eurooppaa toipuakseen — Eurooppa tarvitsee Venäjää. Senvuoksi näiden kahden valtioryhmän kesken on tarpeen *suurpiirteinen yhteisymmärrys*, jota pikkumaiset epäilyt eivät saa estää. Sillä heti Venäjän taloudellisten olojen vakaantuessa Amerikan, Englannin, Japanin ja Euroopan teollisuuden kesken alkaa kilpailu tästä tulevaisuuden suuresta kulutusalueesta. Tässä kilpailussa Euroopan politiikka ei saa painostaa Euroopan talouselämää. Sillä Euroopalle tavaranvaihto Venäjän kanssa on enemmän tarpeen kuin Britannian ja Amerikan maailmanvalloille, jotka itse tuottavat yllin kyllin viljaa. Toiselta puolen Eurooppa on Venäjän naapuri, niin että Eurooppa tulee ensi sijassa kysymykseen Venäjän kuluttajana ja tuottajana, jos vain valtiolliset epäilyt eivät ehkäise näitä molemminpuolisia taloudellisia välttämättömyyksiä.

Tämän seikan tulee olla määräävänä Euroopan ja Venäjän tulevissa taloussuhteissa. Sillä maailmanmarkkinoitten jako Englannin, Yhdysvaltojen, Japanin ja Euroopan teollisuuskeskusten välillä on jo alkanut. Englanti koettaa säilyttää etusijansa omassa maailmanvaltakunnassaan; Pohjois-Amerikka pyrkii Panamerikan nimessä valtaamaan latinalaisen Amerikan markkinat; Japani pitää kiinni etuoikeudestaan Kiinaan nähden; Eurooppa ei saa antaa karkoittaa itseään Venäjän markkinoilta, jos se tulevaisuudessa tahtoo säilyttää taloudellisen tasa-arvoisuutensa teollisuuden muiden maailmankeskusten kanssa.

Eurooppa itse voi pelastua sodan aiheuttamasta taloudellisesta murroksesta ainoastaan suhtautumalla taloudellisissa kysymyksissä ymmärtämyksellä ja osanotolla Venäjän toipumiseen.

Molemmat, Eurooppa ja Venäjä, tarvitsevat toisiaan noustakseen toisiinsa nojautuen. Molempien on syrjäytettävä valtiolliset kysymykset taloudellisten tieltä ja annettava talouden ohjata politiikkaansa.

Mutta jos Eurooppa tahtoo menestyksellä ryhtyä kilpailemaan Englannin ja Amerikan talousalueitten kanssa, sen täytyy esiintyä Venäjän suhteen *taloudellisena kokonaisuutena*. Euroopan taloudelliset suhteet Venäjään vaativat tätä yhtymistä yhtä hyvällä syyllä kuin valtiollisetkin suhteet.

Niin kauan kuin Venäjä on Neuvostovalta (tai absolutistinen), on Euroopan ja Venäjän väliselle rauhalle parempi, että nämä molemmat liittokunnat pysyvät erillään. Yhtymisestä

seuraisi vain loppumattomia selkkauksia: venäläiset kommunistit koettaisivat kumota Euroopassa vallitsevan järjestelmän ja päinvastoin.

Jos Venäjä muuttuu demokraattiseksi, syntyy uusi tilanne. Venäjän Eurooppaan liittymisen kysymys saa silloin toisen merkityksen. On vain kyseenalaista, haluaako Venäjä tätä liittymistä tullessaan yhä enemmän tietoiseksi välittäjän asemastaan Euroopan ja Aasian välillä. Euraasialainen liike voittaa Venäjällä alaa. Venäjä ei enää pidä itseään valtiona, vaan Aasian ja Euroopan välisenä maanosana, jolla on oma sivistys, joka on suhteissa molempiin naapureihinsa olematta riippuvainen kummastakaan.

Venäjän ja Euroopan tulevien suhteitten järjestymiseen vaikuttaa myöskin Englannin suhde Eurooppaan; sillä missään tapauksessa Paneurooppa ei saa antaa houkutella itseään sekaantumaan tulevaisuudessa uhkaavaan Venäjän ja Englannin väliseen Aasian-sotaan. Euroopan on koetettava ehkäistä tämä sota. Jos tämä ei ole mahdollista, sen täytyy koettaa sijoittaa sota Aasiaan ja pysyä itse puolueettomana.

Maailman aseistariisuminen.

Euroopan ja koko maailman *aseistariisuminen* liittyy läheisesti Venäjän kysymykseen. Ennenkuin Eurooppa ja Venäjä ovat solminneet pysyväisen rauhan, eivät Venäjä, Puola ja Romaania voi riisua aseitaan. Ranska ei myöskään voi laskea aseitaan, sillä sen itäiset liittolaiset ovat liian heikkoja kyetäkseen yksinään suojelemaan sitä sodan syttyessä. Niin kauan kuin taas toisaalta Euroopan valtiot ylläpitävät joukkojaan toisiaan vastaan, Venäjä ei voi riisuutua aseista, sillä sen on aina pelättävä, että Euroopan armeijat kerran yhtyvät kumotakseen yhteisvoimin Venäjän valtiomuodon.

Aseistariisumiskysymyksessä piilee täten sisäinen ristiriita. Se voidaan poistaa vain siten, että Euroopan valtiot kollektiivisella sovintositoumuksella tekevät eurooppalaisen sodan mahdottomaksi ja sitten kutsuvat muut sotilasvallat, Venäjän, Japanin ja Kiinan, maajoukkojen *aseistariisumiskonferenssiin*, samanlaiseen kuin Washingtonissa pidetty laivaston aseistariisumiskonferenssi.[1]

Kun Paneuroopan asukasluku on kaksi kertaa niin suuri kuin Venäjän, se voi yksimielisenä pysyen aina saada koolle kaksi kertaa voimakkaamman sotajoukon kuin Venäjä. Lisäksi sen korkeammalle kehittynyt teollisuus tuottaa sille Venäjän rinnalla sotilaallisen edun, jota ei voi arvioida kyllin tärkeäksi, sillä tulevaisuudessa maan tekniikan kehitys on sen sodankäynnissä tärkeämpi kuin sotajoukkojen lukumäärä ja urhoollisuus.

Kun Euroopan ainoa sotilaallis-valtiollinen heikko kohta Venäjän rinnalla — nimittäin Euroopan hajanaisuus — saadaan korjatuksi, niin Venäjä käsittää sodan toivottomuuden; samaten Japani ja Kiina ovat valmiit riisumaan aseensa, kun ainoa niitä maalta käsin uhkaava voima, Venäjä, käy vaarattomaksi. Silloin ei enää mikään estä yleistä maasotajoukkojen aseistariisumista, kun Englanti ja Amerikkakin kaikin tavoin tulisivat sitä edistämään.

Sittemmin voitaisiin joko ottaa käytäntöön yleinen *miliisijärjestelmä* tai *lakkautettaisiin yleinen asevelvollisuus* kokonaan. Tämä olisi arvaamaton siveellinen ja taloudellinen edistysaskel.

Uusi, parempi aikakausi voisi alkaa.

---

[1] Ja tämän vuoden huhtikuussa Lontoossa päättynyt konferenssi.
Suomentajan lisäys.

V. Eurooppa ja Amerikka.

»Panamerikka on Euroopan suurin vaara — tai sen suurin toivo.

1. AMERIKAN YHDYSVALLAT JA EUROOPAN ERIPURAISET VALLAT.

Amerikan ja Euroopan tila.

Pohjois-Amerikan 48 tasavaltaa on yhtynyt valtiolliseksi ja taloudelliseksi liitoksi — *Euroopan 27 valtiota* sitävastoin kerskailee valtiollisesta ja taloudellisesta itsenäisyydestään tuhoten politiikallaan toinen toisiaan sodan ja rauhan aikana.

Kun verrataan toisiinsa Amerikan valtiojärjestelmää ja Euroopan valtioanarkiaa, johdutaan seuraavaan tulokseen:

Pohjois-Amerikan Yhdysvallat ovat maailman rikkain, mahtavin ja edistynein maa. Sen kansalaiset ovat vapautetut yleisestä asevelvollisuudesta. Sen maaperällä ei ole yli puoleen vuosisataan käyty ainoatakaan sotaa. Teollisuus ja maatalous kukoistavat, aineellinen ja henkinen sivistys kasvaa vuosi vuodelta.

Eripurainen Eurooppa sitävastoin on köyhtynyt ja velkaantunut; sisäisten ristiriitojensa vuoksi se on maailmanpoliittisesti voimaton. Sota on hävittänyt kukoistavia seutuja. Sen taloudellisen tilan tervehtyminen on mahdoton, niin kauan kuin sotavarustukset nielevät verot ja asevelvollisuus vaatii suuren osan työvoimasta. Jokainen maa elää alituisessa sodan pelon vallassa. Keskinäinen kansallisviha ja kansalliskateus ehkäisee kaiken yhteistyön. Sekasortoinen rahakanta nostaa pinnalle keinottelijoita ja nousukkaita, mutta rehellisen työn

tulokset nielee yleinen köyhtymys. Teollisuutta, kauppaa ja liikennettä kuristavat järjettömät tullirajat, jotka taloudellisesti pirstovat Eurooppaa. Sivistys ja siveellisyys rappeutuvat nopeasti: näin laskee Euroopan henkinen ja aineellinen sivistystaso.

Amerikan ainutlaatuinen nousu on sen yksimielisyyden ansio — Euroopan ainutlaatuisen taantumuksen syynä on sen eripuraisuus.

Euroopan kilpailukyvyttömyys.

Ja kuitenkin Eurooppa voisi olla yhtä edullisessa asemassa kuin Yhdysvallat; sillä sitä kansoittavat samat rodut ja sillä on melkein samanlainen ilmasto.

Tosin Amerikan Yhdysvaltojen pinta-ala on kaksi kertaa suurempi Euroopan mannerta, ja se on maaperältään rikkaampaa, mutta sen sijaan Paneuroopalla, jonka väkiluku on kaksi ja puoli kertaa suurempi kuin Pohjois-Amerikan, on enemmän työvoimaa sekä siirtomaita, jotka ovat noin 60 kertaa laajemmat kuin Amerikan siirtomaat (Filippiinit).

Koska siis Paneuroopan ulkonaiset olosuhteet olisivat jopa suotuisammat kuin Yhdysvaltojen, niin Euroopan sortumisen syynä on etupäässä se, että Pohjois-Amerikka on järjestynyt, mutta Eurooppa järjestymätön. Pohjois-Amerikan valtiot taistelevat olemassaolonsa puolesta yhteisvoimin — Euroopan valtiot taistelevat toisiaan vastaan.

Euroopan teollisuus *ei kykene kilpailemaan* Amerikan kanssa maailman markkinoilla. Sen täytyy näet pysyttää hintansa kalliina välitullien vuoksi, jotka mielettömästi ja väkivaltaisesti erottavat raaka-aineet tehtaista, kuparin hiilikaivoksista, viljelysmaat teollisuusalueista. Sen hintoja kohottavat lisäksi suunnattomat verot, joita Euroopan täytyy maksaa äskeisen sodan kulujen peittämiseksi ja tulevan sodan varustelua varten. Toiselta puolen Amerikalla on se etu, että sen jättiläismäisellä talousalueella työnjako ja joukkotuotanto aikaansaavat tavaran halpenemisen. Amerikassa on esimer-

kiksi jokaista konelaatua varten erikoinen tehdas, joka voi valmistaa sitä koko talousalueen tarpeiksi ja siis mahdollisimman halvalla hinnalla, kun taas Euroopan kansallisilla talouspalstoilla sellainen työnjako ei tule kysymykseen. Tästä syystä yksikään eurooppalainen autotehdas ei voi kilpailla Fordin tehtaitten kanssa.

Tämä *Euroopan kilpailukyvyttömyys* tulee ilmenemään etupäässä Kiinan industrialisoinnissa ja Venäjän uudestaanrakentamistyössä, maailmanteollisuuden kahdessa suuressa tulevaisuudentehtävässä. Mutta jos Eurooppa tässä kilpataistelussa joutuu alakynteen, sen rappiotila on täydellinen.

Euroopan pelastus.

On olemassa yksi ainoa keino tämän tuhon ehkäisemiseksi: Euroopan *taloudellinen yhteenliittyminen*, tämän paneurooppalaisen tulliliiton *yhteistyö Venäjän kanssa* ja Euroopan sotajoukkojen *aseistariisuminen.*

Tämän kaiken tekee kuitenkin mahdolliseksi ainoastaan Euroopan valtioitten välinen poliittinen liitto, joka asettaa sodan sijalle pakollisen sovinto-oikeuden ja vastaa yhteisesti yhteisistä rajoista.

Tämä keino on samalla Euroopan politiikan ja talouselämän ainoa pelastuskeino; jos Eurooppa kieltäytyy sitä noudattamasta, niin sen valtiot sortuvat aivan kuin pikkukauppiaat, jotka yksinään yrittävät kilpailla trustien kanssa.

Tämä pelastuskeino on kaikkien eurooppalaisten, työläisten ja talonpoikien, teollisuudenharjoittajain ja kauppiasten etujen mukaista. Euroopan kaikki kansat ja säädyt hyötyvät maanosansa taloudellisesta kukoistuksesta, kaikki kärsivät sen talouden rappiotilasta. Euroopan sisäisten tullirajojen poistaminen aikaansaa maanosan taloudellisen tervehtymisen: sillä vain »Euroopan Yhdysvallat» — eivätkä sen hajanaiset yksityisvaltiot — kykenevät tulevaisuudessa säilyttämään taloudellisen itsenäisyytensä Amerikan Yhdysvaltojen rinnalla.

2. PANAMERIKKA.

Panamerikan liitto.

Paneuroopan *taloudellisena* esikuvana ovat Pohjois-Amerikan Yhdysvallat — Paneuroopan kehityksen *valtiollinen* esikuva on *Panamerikan liitto.*

Sillä Pohjois-Amerikan liiton syntymisen edellytykset eroavat kokonaan Paneuroopan oloista. Pohjois-Amerikassa vallitsee *yksi* kieli, *yksi* sekakansa, *yksi*, yhteinen hallitusmuoto, *yksi* kansallistunne; se on koko olemassaolonsa ajan ollut valtiollisesti ja taloudellisesti yhtenäinen (lukuunottamatta sisällissodan aikaa). Eurooppa sitävastoin on kansoiltaan ja kieliltään, historiallisesti, taloudellisesti ja kansallisesti hajanainen. Eroavaisuuden tunne on voimakkaampi kuin yhteenkuuluvaisuuden, viha voimakkaampi kuin yhteishenki. Siksi ei riitä se, että Euroopan yhtenäisyys asetetaan päämääräksi: sille on myöskin raivattava tietä.

Tähän ryhdyttäessä ovat erinomaisen tärkeitä koko Amerikan maanosan tasavaltojen kokemukset niiden yrittäessä järjestyä *Panamerikan liitoksi.*

Vaikka panamerikkalaisuus on vielä kehitystilassa, se on kuitenkin suunnattomasti edellä paneurooppalaisuudesta; se kelpaa monessa suhteessa tämän opettajaksi. Sillä kummassakin tapauksessa on kysymyksessä yritys *järjestää maanosa maailmanpoliittiseksi* liittoumaksi; kummassakin tapauksessa yhdistetään, ilman hyökkääviä tai imperialistisia pyrkimyksiä, rauhan ja edistyksen nimessä *valtioliittoumaksi* itsenäisiä valtioita, joilla on aivan erilainen historia, kieli, talouselämä, sivistys ja kansanluonne.

Tästä vertailusta selviää panamerikkalaisen liikkeen ja sen kehityshistorian [1] merkitys Paneuroopalle.

Panamerikan kehitys.

Panamerikan aatteen — toisin sanoen Vanhan maailman vastakohtana esiintyvän Uuden maailman yhteisvastuullisuu-

---

[1] Seuraavat tiedot ovat peräisin Alfred H. Friedin ansiokkaasta teoksesta »Panamerika» (Verlag Orell Füssli, Zürich).

den tunteen — ensimmäinen valtiollinen ilmaus oli *Monroen oppi*. Joulukuun 2. päivänä 1823 Monroe, Yhdysvaltojen presidentti, julkaisi sen johdosta, että Pyhä Allianssi oli uhannut Etelä-Amerikan nuorta vapautta, ohjelmajulistuksen, jossa selitettiin, että Yhdysvallat eivät tule sallimaan Euroopan minkäänlaista sekaantumista Amerikan valtiolliseen kehitykseen.

Pian tämän jälkeen Etelä-Amerikan vapauttaja, *Bolivar*, kutsui koolle *Panaman panamerikkalaisen kongressin* taatakseen vapautetulle maanosalle oikeudenmukaisuuteen ja yhteistuntoon perustuvan pysyväisen rauhan. Panaman kongressi kokoontui vuonna 1826.

Panaman kongressin käytännölliset tulokset olivat vähäiset. Panamerikan liittoajatus oli kuitenkin syntynyt, ja myöhemmin sillä tuli olemaan ratkaiseva merkitys.

Panamerikanismin uudestisyntyminen tapahtui vuonna 1881, kun Pohjois-Amerikan liiton valtiosihteeri *James G. Blaine* lähetti kaikille maanosansa valtioille kutsun *panamerikkalaiseen konferenssiin*. Tällöin Blaine nimenomaan selitti, että Pohjois-Amerikan liitto tahtoi pitää toimintansa perustana täyttä tasa-arvoisuutta latinalaisten sisarustensa kanssa ja että kongressin tarkoitus oli rauhaa edistävä: kumpaakin lausuntoa Pohjois-Amerikan Yhdysvallat ovat tunnontarkasti noudattaneet.

Kaikki Amerikan valtiot ottivat Blainen kutsun innostuneina vastaan. Suunniteltu konferenssi kokoontui Washingtoniin 1889, kun Amerikan viimeinen kuningaskunta Brasiliassa oli kukistunut.

Valittiin kuusitoista valiokuntaa; näistä ansaitsevat erikoisen maininnan *tulliliittoa*, *rautatieverkostoa*, *terveydenhoitolaitosta*, *rahasopimusta*, *pankkilaitosta*, *kansainvälistä yksityisoikeutta* ja *yleistä menestystä* pohtivat valiokunnat.

Tämän ensimmäisen panamerikkalaisen konferenssin tärkein saavutus oli yleisen panamerikkalaisen sovinto-oikeuspäätöksen hyväksyminen. Sitäpaitsi päätettiin rakentaa mannertenvälinen rautatie, tullilakeja lievennettiin huomattavasti ja Washingtoniin perustettiin panamerikkalainen tietotoimisto.

Tämän panamerikkalaisen toimiston tehtävänä oli alkujaan vain kauppatietojen kokoaminen kaikista Amerikan osista ja niiden levittäminen kaikkiin valtioihin. Vähitellen siitä kuitenkin kehittyi koko panamerikkalaisen liikkeen elävä keskipiste.

Toinen panamerikkalainen konferenssi kokoontui vuonna 1901 Meksikossa 11 vuotta ensimmäisen jälkeen. Väliaikana panamerikkalaisen liikkeen merkitys oli kasvanut ja panamerikkalaisuuden henki syventynyt. Lukuunottamatta Meksikkoa ainoana poikkeuksena Panamerikka päätti yhtyä Haagin sopimukseen.

Toinen panamerikkalainen konferenssi jatkoi ensimmäisen pyrkimyksiä. Se vakaannutti panamerikkalaisen toimiston ja sen tehtävät, myönsi sille oikeuden olla yhteydessä kaikkien Amerikan hallitusten kanssa niitten Washingtonissa olevien diplomaattisten edustajien välityksellä ja uskoi toimistolle panamerikkalaisten konferenssien arkistojen säilytyksen.

Panamerikkalaista toimistoa johtamaan asetettiin hallintoneuvosto, jonka puheenjohtajana oli Pohjois-Amerikan ulkoasiain valtiosihteeri ja johon kuuluivat kaikki Amerikan tasavaltojen Washingtonissa olevat edustajat. Tämän hallintoneuvoston tuli kokoontua joka kuukausi.

Sitäpaitsi päätettiin omaksua panamerikkalaiset konferenssit Amerikan politiikan järjestelmään vakinaisesti kuuluviksi elimiksi, joiden tuli kokoontua säännöllisesti viisivuotisten väliaikojen kuluttua. (Tämän määräaikaisen kokoontumisen keskeytti maailmansota: viides panamerikkalainen konferenssi lykkäytyi vuodesta 1915 vuoteen 1923.)

Kolmas konferenssi kokoontui 1906 Rio de Janeirossa, *neljäs* 1910 Buenos Airesissa. Nämäkin edistivät sovinto-oikeutta, Amerikan valtioitten välistä liikennettä, henkisen omaisuu-

den molemminpuolista suojelua, tiedettä ja kasvatustoimintaa; suunniteltiin suuripiirteistä professori- ja koululaisvaihtoa Panamerikan alueella. Panamerikan toimiston järjestelyä jatkettiin, ja se sai virallisen nimen »Panamerikan unioni».

Panamerikkalaisen liikkeen tärkeimpiä edistäjiä oli *Andrew Carnegie*, joka luovutti omaisuutensa tämän suuren aatteen palvelukseen ja on paljon vaikuttanut panamerikkalaisuuden kehitykseen ja menestymiseen.

Panamerikkalaisuus.

Näitä panamerikkalaisia konferensseja, joista *viides* kokoontui 1923 Santiago de Chilessä ja *kuudes* 1928 Havannassa, on pidettävä panamerikkalaisen yhdistymistyön merkittävinä edistysaskeleina. Mutta panamerikkalaisuus on osoittanut voimaansa myöskin näiden konferenssien ulkopuolella: Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen ja Meksikon välisen riidan selvittelyssä vuonna 1914 ja Keski-Amerikan rauhoittamisessa, jonka viisi tasavaltaa loppumattomien keskinäisten taistelujen jälkeen teki sovinnon naapurien sekaantuessa asiaan.

Näitä panamerikkalaisen liikkeen käytännöllisiä saavutuksia täydentävät sen herättämät *henkiset arvot*. Sen vaikutuksesta on syntynyt panamerikkalaistunto, panamerikkalainen yhteisvastuullisuus ja Panamerikan yleinen mielipide.

Nämä käytännölliset ja aatteelliset virtaukset pyrkivät aikaansaamaan Amerikan mantereen yhä kiinteämmän valtiollisen ja sivistyksellisen yhteenliittymisen Euroopan ja Aasian vastapainoksi: niiden päämääränä on *panamerikkalainen kansainliitto*.

Euroopan on oltava selvillä siitä, että Atlantin valtameren toisella puolen Uuden maailman valtiot ryhmittyvät maapallon mahtavimmaksi valtiojärjestöksi, ja Euroopan on määrättävä kantansa tämän historiallisen tapahtuman suhteen.

3. PANAMERIKKA JA PANEUROOPPA.

Panamerikka, Paneurooppa.

Panamerikka on Euroopan suurin vaara — tai sen suurin toivo. Se on vaara, jos Eurooppa edelleen pysyy pirstoutuneena kansainväliseksi pikkuvaltiojärjestelmäksi, kun Atlantin toisella rannalla on järjestymässä kokonainen maanosa; se on toivo, jos Eurooppa noudattaa nykyaikaisen tyttärensä esimerkkiä ja perustaa panamerikkalaisen liikkeen rinnalle paneurooppalaisen.

Jokaisen eurooppalaisen valtiomiehen, jolla on sydämen asiana oman maanosansa kohtalo, tulisi tutkia panamerikkalaisen liikkeen historiaa ja tehdä siitä Eurooppaa koskevat johtopäätökset.

Amerikkalaisten laitosten arvostelukyvytön siirtäminen Eurooppaan on mahdotonta näiden kahden maanosan erilaisen kehityksen ja erilaisten olojen vuoksi. Mutta on välttämätöntä tarkoin tutkia sitä, mikä valtameren tuolla puolen on havaittu hyväksi ja hyödylliseksi, sekä kokeilla sitä Euroopassa, mikäli täkäläiset olot sen sallivat.

Panamerikkalaisuus on valtavasti edellä paneurooppalaisuudesta. Monroen opin julistuksesta ja Panaman kongressin koollekutsumisesta on kulunut vuosisata, ensimmäisestä panamerikkalaisesta konferenssista ihmisikä — kun taas paneurooppalainen liike alkoi vasta vuonna 1923.

Panamerikka esikuvana.

Jos Paneurooppa asettaa lähtökohdakseen samat periaatteet kuin Panamerikka, näiden kahden sisarliiton kesken ei synny tulevaisuudessa kilpailua, vaan yhteisvastuullisuus. Ne eivät uhkaa, vaan täydentävät toisiaan ja pitävät kunnianaan keskinäistä kilpailua sivistyksen ja rauhan töissä.

Valtameri, joka erottaa toisistaan nämä kaksi maanosaa, tekee kaikki rajariidat mahdottomiksi, ja yhteinen sivistys takaa niiden kansainvälisen ystävyyden.

Englanti välittäjänä.

Paneuroopan ja Panamerikan yhdyssiteenä tulisi olemaan *Englanti*. Molempiin maanosiin kuuluvana tämä suurvalta ei voi liittyä kumpaankaan olematta toisen vastustaja. Kuuluen historiallisesti Eurooppaan, kansallisesti Pohjois-Amerikkaan sen tehtävänä on molemmilla pallonpuoliskoilla edistää maailmanrauhaa, synnyttämiään kansanvaltaisia periaatteita ja valkoisen rodun tulevaisuutta, jonka esitaistelija se on Aasiassa, Afrikassa ja Australiassa.

Maailmanbritannia, *Paneurooppa* ja *Panamerikka* harrastavat kaikki kolme maailmanrauhan säilymistä, ja niitä yhdistävät samat valtiolliset periaatteet sekä yhteinen sivistys ja syntyperä. Ne voisivat pettämättömästi taata maailmansivistyksen kehityksen pitkiksi ajoiksi eteenpäin.

Jos Euroopan kansat sitävastoin eivät voi päästä yksimielisyyteen, tulee tästä onnettomasta maanosasta kansainvälisten juonien keskus ja kansainvälinen sotanäyttämö. Suuret maailmanvallat alkavat taistella keskenään Euroopan perinnöksi jättämistä rikkaista Aasian ja Afrikan siirtomaista ja vaikutusvallasta Keski- ja Länsi-Eurooppaan. Euroopan sortuminen ei siten tuota sen naapureille ja perillisille siunausta, vaan ainoastaan vihaa ja vainoa.

VI. Afrikka ja Eurooppa.

»Afrikka on troopillinen Eurooppa.»

1. AFRIKAN SUURUUS.

Afrikkalaiset siirtomaat.

Euroopan siirtomaat jakautuvat kahteen pääosaan: *Afrikassa* ja *Intiassa* oleviin. Jälkimmäisen muodostavat Hollannin ja Ranskan Intiat. Näiden siirtomaitten kohtaloon tulee brittiläisen Intian kehitys voimakkaasti vaikuttamaan.

Paljon tärkeämpi Euroopan tulevaisuudelle tulee olemaan sen *Afrikassa* omistama siirtomaa-alue. Tämä alue käsittää Afrikan koko länsiosan, kun taas itäosa kuuluu Brittein valtakuntaan. Brittiläis-eurooppalainen rajaviiva, joka leikkaa Afrikan pohjoisesta etelään, on Välimeren toisella puolen jatkona Venäjän ja Euroopan rajalle.

Euroopan Länsi-Afrikka on enemmän kuin kolme kertaa niin suuri kuin Paneurooppa, sillä Paneuroopan ala on 5 000 000 km². — Euroopan Länsi-Afrikan 16 000 000 km². Tämä siirtomaa-alue on siis yhtä suuri kuin Venäjän Aasia (16 300 000 km²) ja melkein Etelä-Amerikan (18 300 000 km²) laajuinen. Tämän valtavan yhtenäisen siirtomaa-alueen, jonka Ranskan, Belgian, Portugalin, Italian ja Espanjan siirtomaat muodostavat, jakaa yli 3 miljoonaa neliökilometriä laaja Saharan erämaa kahteen osaan: asutukseltaan seemiläis-haamilaiseen Pohjois-Afrikkaan ja neekerien asumaan troopilliseen Keski-Afrikkaan.

Koko tällä siirtomaa-alueella elää noin 63 miljoonaa ihmistä: Pohjois-Afrikassa miljoona eurooppalaista ja 12 miljoonaa

alkuasukasta, värillisiä ja valkean rodun sekarotuisia jälkeläisiä — Keski-Afrikassa (Ranskan Länsi- ja Keski-Afrikassa, Kongossa ja Angolassa), alueella, joka on 11 miljoonaa km² suurempi kuin Kiina kaikkine lisämaineen, suurempi kuin Australia tai Kanada tahi Yhdysvallat tai Brasilia, yli kaksi kertaa niin suuri kuin Eurooppa tai brittiläinen Intia, asuu vain 50 000 valkoista ja 50 miljoonaa neekeriä.

Kun sekä Euroopassa että Intiassa on 300 miljoonaa ihmistä ja Kiinassa 400 miljoonaa, niin tällä maapallon laajalla alueella asuvien ihmisten luku on vain puolta suurempi kuin jaavalaisten (35 miljoonaa alkuasukasta ja 135 000 valkoista), jotka samanlaisen troopillisen auringon paahtamina asuvat saarella, jonka laajuus, 131 500 km², on pienempi kuin Tshekkoslovakian (140 000 km²).

Nämä vertailut osoittavat, että Euroopan-Afrikka, jossa asuu vain 4 ihmistä neliökilometrillä, on melkein ihmisistä tyhjä maanosa.

Eurafrikka. *Afrikka on troopillinen Eurooppa.* Gibraltar on meidän Panamamme. Poliittisesti Länsi-Afrikka on Euroopan jatkona, kuten Etelä-Amerikka Pohjois-Amerikan.

Neuvostoliitto erottaa meidät Aasiasta, Atlantin valtameri Amerikasta, mutta Välimeri sitävastoin pikemmin yhdistää Euroopan ja Afrikan kuin erottaa ne. Niin Afrikasta on tullut meidän lähin naapurimme ja sen kohtalosta osa meidän omaa kohtaloamme.

Näin asiaa tarkasteltaessa Paneurooppa laajenee *Eurafrikaksi*, pieni Paneurooppa suureksi poliittiseksi mantereeksi, joka ulottuu Lapista Angolaan ja käsittää 21 miljoonaa neliökilometriä ja 360 miljoonaa ihmistä. Pian on oleva mahdollista rautateitse kulkea halki koko tämän mantereen Gibraltarin salmen alitse. Tämä Eurafrikka on Neuvostoliiton suuruinen, yli puolet Brittein valtakunnasta, kaksi kertaa niin suuri kuin Kiina; — Panamerikka on Eurafrikkaa vain puolta suurempi.

Valkoihoisten asukasmäärältään Eurafrikka on näistä maailmanliittoumista ensimmäinen — asukasluvultaan yleensä Brittein valtakunnan ja Kiinan valtakunnan jälkeen kolmannella tilalla. Eurooppa on Afrikan pää, Eurafrikka Euroopan ruumis. Afrikka on Euroopan talon puutarha. Afrikan tulevaisuus riippuu siitä, mitä Eurooppa siitä ymmärtää tehdä. Afrikka kykenisi tarjoamaan Euroopan teollisuudelle raaka-aineita, ravintoaineita sen asukkaille, asuma-aloja sen liikaväestölle, työmahdollisuuksia sen työttömille, menekkiä sen markkinoille.

Eurooppa puolestaan voisi raivata Afrikan aarniometsät, kostuttaa sen arot, kaivaa esille sen maassa olevat rikkaudet, hävittää sen kulkutaudit, kasvattaa sen kansaa, ottaa sen vesivoiman käytäntöön, yhdistää sen maailmanliikenteeseen. Siten Afrikka monessa suhteessa muodostaa Euroopan ihanteellisen täydennyksen.

Kuta enemmän Eurooppa poliittisesti ja taloudellisesti syrjäytetään Aasiasta ja Amerikasta, sitä enemmän sen on pakko kääntää huomionsa Afrikkaan.

Amerikan ja Aasian vapautumisen kautta Eurooppa menettää markkinansa latinalaisessa Amerikassa Yhdysvalloille, Itä-Aasiassa Japanille. Euroopan on pakko näiden valtamerentakaisten markkinain menettämisen uhkan korvaukseksi toiselta puolen kehittää sisäisiä markkinoitaan keskinäiset tullit lakkauttamalla, toiselta puolen laajentaa markkinoitaan avaamalla niille Afrikan. Siten Afrikka on vastainen Euroopan tuotannon perustus ja sen tuleva markkinapaikka, ja senvuoksi Euroopan taloudellinen tulevaisuus on suureksi osaksi Afrikan varassa.

2. AFRIKKA ASUTUSALUEENA.

Liittääkseen yhteyteensä Afrikan Euroopan ei tule ainoastaan sitä hallita, vaan myös asuttaa tämä maa.

Siirtoasutuksen suurin este on *ilmasto*. Etelä-Afrikan lauhkean vyöhykkeen alueet ovat brittiläisten käsissä. Euroopan hallussa on Pohjois-Afrikkaa lukuunottamatta vain sen troopillinen vyöhyke.

Kuitenkin sielläkin on tilaa miljoonille eurooppalaisille. Englannin suorittama Sudanin, Ranskan suorittama Algerian, Italian suorittama Tripolitaanian asuttaminen osoittaa, miten paljon hedelmällistä maata eurooppalainen rohkeus, järjestelykyky, mielikuvitus ja ahkeruus voivat voittaa erämaalta. Näissä harvaanasutuissa maissa on vielä paljon tilaa vanhoille ja uusille kansoille.

Samoin Angolan ylätasangot tarjoavat suuria asutusmahdollisuuksia eurooppalaisille. Mutta näiden molempain napojen välillä olevaa troopillista Afrikkaa pidetään mahdottomana valkoisen rodun asuttaa: mahdottomana ilmastonsa ja kulkutautiensa takia. Ja kuitenkin juuri täällä on Euroopan rikkaudelle ehtymätön lähde, kun sen vain onnistuu päästä siihen käsiksi.

Siksi on eurooppalaisen tekniikan ja lääketaidon johdettava tätä taistelua kuumuutta ja kulkutauteja vastaan, unitautia ja malariaa, käärmeitä ja soita vastaan. Kunhan on luotu hygieeniset edellytykset eurooppalaisten elämälle Keski-Afrikassa, silloin Eurooppa on ryhtyvä taisteluun myös kuumuutta vastaan. Tämä taistelu troopillista kuumuutta vastaan ei ole oleva vaikeampi kuin monituhatvuotinen taistelu pohjolan kylmyyttä vastaan.

Maat, jotka kylmyytensä takia tuntuivat roomalaisista melkein mahdottomilta asua, ovat nyt maailmankulttuurin keskuksia; eikä kukaan olisi pitänyt mahdollisena, että kerran 60 miljoonaa ihmistä asettuisi asumaan Germaanian soille ja aarniometsiin. Niinpä on mahdollista, että joskus meidän jälkeläisemme asuvat Kongon rannoilla maailmankaupungeissa ja luovat siellä uusia kulttuureja.

Kuumuuden voittaminen

Kuten lämmittäminen, vaatetus, asunto ja totuttautuminen ilmanalaan ovat tehneet taistelun pohjoista ilmanalaa vastaan menestykselliseksi, siten kerran viilentäminen, vaatetus, asunto ja ilmastoon tottuminen johtavat myös taistelua troopillista ilmastoa vastaan. Keskusjäähdytyslaitokset tulevat etelässä näyttelemään Pohjolan keskuslämmityslaitosten osaa. Maanalaiset talot ja kaupungit suojelevat ihmistä liian suuselta kuumuudelta. Valmistetaan kankaita ja voiteita, jotka estävät kaikki troopillisen auringon haitalliset vaikutukset. Eurooppalaisten elintavat mukautuvat uuteen ilmastoon, Euroopan kansat seuraavat arjalaisten intialaisten suurta esimerkkiä, kun nämä kerran tulivat pohjoisesta samanlaiseen ilmastoon, mukautuivat siellä troopilliseen elämään ja ovat sitten kestäneet vuosituhansia.

Varsinkin Etelä-Euroopan kansat, jotka viime vuosisatoina ovat asuttaneet ja tehneet siirtomaikseen Etelä-Amerikan, sopivat tulevaisuudessa asuttamaan Afrikan. Näistä kansoista taas ovat etusijalla italialaiset, joiden väestön suuri syntyväisyys määrää heidät tähän suureen eurooppalaiseen lähetystoimeen.

Mutta tämä ihmistyhjän Afrikan alueitten asutus kiinnostaa koko Eurooppaa ja koko valkoista rotua. Sillä Afrikan avaaminen ja asuttaminen merkitsee Euroopan laajentumista, suurentamista ja turvaamista.

3. AFRIKKA VAARANA.

Afrikka Euroopan riidan aiheuttajana

Siirtomaakysymys uhkaa jatkuvasti repiä Euroopan kahteen osaan, läntiseen, siirtomaita omaavaan valtioryhmään ja itäiseen, jolla ei siirtomaita ole.

Läntiseen ryhmään kuuluvat Portugali, Espanja, Ranska, Belgia, Hollanti ja Italia. Mutta tämän ryhmän painopiste on mantereen ulkopuolella, maailman suurimmalla siirtomaavaltakunnalla: Lontoo.

Itäryhmään kuuluvat kaikki muut Euroopan valtiot; tämänkin ryhmän painopiste on Paneuroopan ulkopuolella, Moskovassa, joka ei ainoastaan ole siirtomaita vailla, vaan joka periaatteessa hylkää kaikki siirtomaa-ajatukset ja tuntee olevansa kaikkien värillisten kansojen liittolainen siirtomaavaltain herruutta vastaan. Moskovan takana on tässä taistelussa varana Nanking; mutta Lontoon takana on Washington, joka edustaa Filippiineillä siirtomaaperiaatetta.

Siten Euroopassa erimielisyyttä aiheuttava kysymys on samalla koko maailman riidan aiheena, rajana idän ja lännen, rotudemokratian ja rotuaristokratian välillä.

Euroopan sisällissota.

Euroopan jakautuminen siirtomaakysymyksen perustalla itä- ja länsivaltoihin muistuttaa entistä *Amerikan Yhdysvaltain jakautumista pohjois- ja etelävaltioitten ryhmiin orjakysymyksessä.*

Tämä moraalis- ja taloudellisluonteinen kysymys johti sisällissotaan. Se päättyi Pohjoisvaltain voittoon, neekerien vapauttamiseen ja pohjoisen ja etelän yhteiskunnalliseen yhdenmukaistuttamiseen.

Euroopan orjakysymys eroaa Amerikan orjakysymyksestä siinä, että Euroopassa on kyseessä värillisten kansojen orjuus, Amerikassa värillisten yksilöitten orjuus. Sillä siirtomaavaltojen ja siirtomaitten kansojen välinen suhde on orjanomistajan ja orjan suhdetta vastaava.

Sisällissodan pääsyynä oli, ettei pohjoisosa voinut saavuttaa etelän taloudellista etumatkaa, etelä kun nojasi palkattomaan orjatyöhön. Tämä pakotti pohjoisen näyttelemään orjain vapauttajan osaa: aatteellisia vaikuttimia yhtyi taloudellisiin etuihin.

Vastaava eroavaisuus ja jännitys uhkaa päästä vaikuttamaan Euroopassa: Lännellä on etumatka troopillisten raaka-ainelähteittensä, siirtomaamarkkinoidensa ja asutusalueittensa perustalla, ja siirtomaiden kehittyessä tämä etumatka vain suurenee verrattuna ylikansoitettuun, raaka-aineista köyhään Itä-Eurooppaan, jolla ei siirtomaita ole. Tämä kehitys on johtava joko siihen, että Itä-Eurooppa liittoutuu ryöstääkseen siirtomaita Länsi-Euroopalta, tahi siihen, että se ryhtyy näyttelemään siirtomaiden vapauttajaa ja liittoutuu Venäjän ja maailman kaikkien värillisten kansojen kanssa ryöstääkseen Länsi-Euroopalta suuren orjakapinan avulla sen siirtomaat. Tässä yhtyisi samoinkuin kerran Pohjois-Amerikassa moraali taloudellisiin vaikuttimiin. Värillisten kansain itsemääräämisoikeus olisi iskusanana mainio veruke Länsi-Euroopan siirtomaamonopolin murtamiseen Afrikassa. Samalla Itä-Eurooppa itse voisi siellä ottaa haltuunsa Länsi-Euroopan perinnön ei ainoastaan yhdenarvoisena, vaan etuoikeutettuna kauppavaltana.

Tässä taistelussa Italia olisi Idän puolella, sillä vaikka se teoreettisesti on siirtomaavalta, se kuitenkin käytännössä kuuluu siirtomaattomiin. Sen siirtomaat ovat näet riittämättömät eivätkä lainkaan ole suhteessa sen liikakansoitukseen, raaka-aineen puutteeseen ja väestökasvuun. Siten Euroopan riitakysymyksen jakoviiva ulottuisi käytännössä Pohjanmerestä Ventimigliaan.

Sodan vaara.

Jos tämä Euroopan riitakysymys saa jatkua, se vie Itä-Euroopan Venäjän syliin. Sillä jos sen ahtaalle ja köyhälle maa-alueelle puristetut kansat eivät pääse leviämään Afrikkaan, täytyy niiden kääntää katseensa itään. Niiden täytyy etsiä tukea Venäjästä hankkiakseen teollisuudelleen raaka-aineita, tavaroilleen markkinoita ja liikaväestölleen maata. Harva-asutuksinen Siperia saa niiltä insinöörejä ja siirtolaisia. Länsi-Eurooppa menettää sen silmissä mielenkiintoisuutensa ja vaikutuksen siihen. Koetetaan Länsi-Euroopan Afrikan-monopolin vastapainoksi luoda Itä-Euroopan Venäjän-monopoli.

Tämä merkitsisi Euroopan tuhoa: se merkitsisi Eurafrikan syntyä brittiläis-romaanisten johdossa ja Euraasian muodostumista saksalais-slaavilaisten johdossa. Se merkitsisi, että

Ranska tulee valtaamaan Afrikan ja Saksa liittymään Venäjään, mikä yhä syventäisi ja ikuistaisikin saksalais-ranskalaisen vastakohdan.

Kuta suurempia sotilaallisia reservejä Ranska silloin Afrikasta hankkisi itärajansa suojaksi, sitä enemmän Saksa muodostaisi niitä Venäjällä, länsirajansa turvaksi, kunnes syntyisi Euroopan sisällissota, joka käytännössä olisi anglosaksien ja venäläisten välinen taistelu maailman herruudesta — ja tämä taistelu suoritettaisiin Euroopan maaperällä ja eurooppalaisilla sotilailla.

Tämä siirtomaitten epätasainen jakaantuminen ei uhkaa johtaa vain Saksan-Ranskan, vaan myös Ranskan-Italian sotaan. Ranska omistaa Afrikan määrättömät alueet, mutta vain Italia kykenee liikalisääntymisen seurauksena olevalla väestöylijäämällään niitä asuttamaan ja sivistykselle avaamaan. Tämä vastakohta voi johtaa joko yhteistoimintaan siirtomaissa taikka sitten yhteenottoon.

Euroopan riidansiemen häviää vain joko siten, että Länsi-Eurooppa vetäytyy pois Afrikasta, tai siten, että Itä-Eurooppa saa ottaa osaa Afrikan siirtolaisilla asuttamiseen. Sillä vain täten turvataan yhdenarvoisuus, mikä on Euroopan tulevaisuuden ehto ja edellytys.

Koska siirtomaavallat hyvällä syyllä eivät aio luopua siirtomaistaan, niin niiden täytyy punnita noiden alueiden yhteistä käytäntöön ottamista muiden Euroopan kansain kanssa. Tämä yhteistyö ei tuotakaan siirtomaavalloille tappiota, vaan suorastaan voittoa: jokainen eurooppalainen, joka muuttaa Afrikkaan, tuo lahjana siirtomaavallalle, jonka alueelle hän asettuu, elävää pääomaa. Mutta se taloudellinen etu, mikä Euroopan yhteistyöstä siirtomaissa koituisi, voi voittaa kaikki poliittiset epäilykset ja toteutua vasta sitten, kun itsessään Euroopassa sodan uhka ja keskinäinen kateellinen kilpailu on saanut väistyä yhteisvastuullisuuteen perustuvan liittovaltiojärjestelmän tieltä, kun Euroopan valtioiden välinen sota on

poliittinen mahdottomuus. Tällä hetkellä neekerien sotaväkeenotto ja militäärisointi ei ole enää siirtomaavalloille kansallinen toivo, vaan kansallinen vaara.

Senvuoksi Euroopan rauhan lujittaminen on hyvin läheisessä yhteydessä Afrikan kysymyksen kanssa.

Kuten Eurooppa menetti latinalaisen Amerikan Napoleonin veljessodan takia, Kiinan ja Etu-Aasian maailmansodan kautta, siten se menettäisi Afrikan ensimmäisen tulevan sisällissodan seurauksena.

Afrikka voi siten aiheuttaa Euroopalle rauhan tahi sodan.

4. AFRIKKA TOIVON HERÄTTÄJÄNÄ.

Afrikan mahdollisuudet.

Suurenmoisin muistomerkki, minkä Eurooppa on itselleen pystyttänyt, on Amerikka.

Eurooppalainen voima, eurooppalainen aloitekyky, eurooppalainen rohkeus, eurooppalainen uutteruus, eurooppalainen järjestelykyky ja eurooppalainen henki ovat Pohjois-Amerikan aarniometsistä ja preerioista tehneet maailman ensimmäisen teollisuusmaan. Muutamain sukupolvien aikana on aarniometsäalueille kohonnut miljoonakaupunkeja, syntynyt plantaasheja ja puutarhoja.

Kaksi vuosisataa sitten ei kukaan olisi aavistanut Pohjois-Amerikan tulevaisuutta. Vuosisata sitten ei kukaan olisi aavistanut Etelä-Amerikan tulevaisuutta. Kuka aavistaa nyt Afrikan tulevaisuuden?

Ei ainoakaan Euroopan kansa olisi yksin kyennyt luomaan Amerikkaa. Tämän maanosan satumainen kehitys saattoi toteutua vain kaikkien Euroopan kansojen yhteistyöllä: brittien ja irlantilaisten, saksalaisten ja hollantilaisten, espanjalaisten ja portugalilaisten, italialaisten ja juutalaisten, skandinaavien ja slaavien. Ei mitään näistä kansoista estetty ottamasta osaa yhteistyöhön Amerikan luomiseksi. Siten Amerikka on

Paneuroopan ensimmäinen luomus ja elävä todiste sen luomisvoimasta, jonka se kotimaassa tuhlaa järjettömiin sotiin.

Afrikkakin voidaan vallata sivistykselle, jos ei mitään Euroopan kansaa suljeta pois tästä suuresta tehtävästä. Romaanien, germaanien ja slaavien tulee saada yhdessä ja yksimielisesti tehdä työtä Afrikan asuttamiseksi ja eurooppalaistamiseksi.

Sillä Afrikka on 20:nnen vuosisadan Euroopalle antama suuri tehtävä.

19:nnellä vuosisadalla Eurooppa ei valloittanut Afrikan mannerta, vaan ainoastaan otti sen haltuunsa. Afrikan valloittaminen on vielä suoritettava. Mutta tämä valtaus ei tule olemaan taistelua ihmisiä vastaan, vaan petoeläimiä, hyönteisiä, basilleja vastaan, taistelua erämaita ja soita vastaan, inhimillisen mielikuvituksen ja tekniikan kamppailua mahtavaa, troopillista luontoa vastaan.

Afrikan todellista valloitusta ei senvuoksi voi suorittaa armeija eikä byrokratia, vaan ainoastaan tiede ja uskaltajan mieli.

Afrikan valloittajat eivät tule olemaan sotapäällikköitä eivätkä valtiomiehiä, vaan lääkäreitä ja insinöörejä. He muuttavat aarniometsät plantaasheiksi, arot pelloiksi. He vapauttavat Afrikan unitaudista ja halkovat sen rautatiekiskoilla, maanteillä ja traktoreilla. Kongon putouksille nousee valtavia voimalaitoksia. Suuria osia Saharasta kastellaan, ja ne ravitsevat miljoonia Euroopan nälkäisiä. Keski-Afrikan aarniometsät tuottavat raaka-aineet miljoonain eurooppalaisten vaatettamiseksi.

Saksa ja Italia.

Afrikan asuttaminen ja eurooppalaistaminen on vain *saksalaisten* ja *italialaisten* avulla mahdollista.

Sillä vain ylikansoitetut alueet voivat lähettää kyllin paljon tienraivaajia Afrikkaan. Ken voi yhtä hyvin elää kotiseudullaan, ei hevillä päätä muuttaa troopilliseen, kaukaiseen ja

vieraaseen maahan. Afrikassa siirtomaita omistavat vallat eivät, Belgiaa lukuunottamatta, ole ylikansoitettuja. Siksi niiden on hankittava Afrikan asuttamiseen ihmisainesta muista maista, Euroopan suurista ylikansoitetuista alueista, Italiasta ja Saksasta.

Italialle Afrikan kysymys on ennen kaikkea siirtolaiskysymys. Väestöpaine suurenee yhä, mutta Italian siirtomaat eivät kykene ottamaan vastaan väestöylijäämää. Pohjois-Amerikka ei laske italialaisia siirtolaisia maahan. Jäljellä on Etelä-Amerikka. Mutta jokaisen italialaisen, joka muuttaa Etelä-Amerikkaan, Eurooppa on kokonaan menettänyt, onpa hänet usein menettänyt oma kansallisuutensakin.

Euroopan ja Italian kannalta olisi senvuoksi parempi ohjata siirtolaisvirta yhä voimakkaammin Afrikkaan ja säilyttää se siten Euroopan talouden ja samalla kansallisen kulttuurin palveluksessa.

Toisella tavoin Afrikan kysymys koskee Saksaa: siellä väestöpaine on pienempi, mutta taloudellinen ahdinko suurempi. Toiselta puolen vain rajoitetut alueet Afrikasta ovat sopivia suurehkojen saksalaisjoukkojen asutettaviksi. Senvuoksi Afrikka merkitsee Saksalle vähemmän siirtolaisalueena kuin raaka-aineiden tuottajana.

Euroopan suurimpana teollisuusmaana Saksa tarvitsee raaka-aineita taloutensa ylläpitämiseksi. Sillä olisi voimaa ja aloitekykyä näitä raaka-aineita hankkiakseen, mutta siltä puuttuu siirtomaita, mistä niitä tuottaa.

Saksa ja Italia eivät kuitenkaan saa unohtaa, että niiden siirtomaitten tarve ei vielä merkitse oikeutta niiden saantiin ja ettei Afrikassa voi mitään tapahtua ilman siirtomaavaltain tahtoa ja suostumusta. Kaikki oikeudet Keski-Afrikkaan ovat Ranskalla, Belgialla ja Portugalilla. Nämä vallat eivät voi suostua ohjelmaan, mikä ei vastaa niiden omaa etua.

Vastuunyhteys siirtomaissa.

Mutta Afrikan siirtomaavallat voivat suostua Afrikan yhteiseen asuttamiseen vain siinä tapauksessa, että se ei sisällä

niille *vaaraa menettää alueitansa*. Tällä edellytyksellä ne tulevat vakuutetuiksi sen taloudellisen todistelun pätevyydestä, että käytäntöön avattu rikas siirtomaa, jonka väestön ylempi kerros on valkoista ja jossa on rautateitä, maanteitä, tehtaita, plantaasheja ja satamia, on emämaalle arvokkaampi ja tuottavampi kuin asumattomain arojen, soitten ja aarniometsäin omistaminen. Afrikan paneurooppalaisen asuttamisen edellytyksenä olisi, että äidinkieleen ja kansalaisuuteen katsomatta kaikki sen eurooppalaiset siirtolaiset ja tienraivaajat henkilökohtaisesti nauttisivat samoja oikeuksia. Tämä ratkaisu onkin Kongon-sopimuksen hengen mukainen. Mutta se voidaan käytännössä toteuttaa vasta silloin, kun periaate yhdenvertaisuudesta siirtomaissa ei ole ainoastaan pelkkä teoria, jota kansalliskiihkoinen virkavalta vaikeuttaa, vaan kaikki siirtomaaviranomaiset ovat tämän yhdenvertaisuuden välttämättömyydestä vakuutettuja ja heidän hallituksensa antavat heille tehtäväksi edistää ja kiihoittaa Afrikkaan suuntautuvaa siirtolaisuutta osoittamalla mitä suurinta suopeamielisyyttä kaikille eurooppalaisille siirtolaisille.

Tämän tapainen ratkaisu edellyttää kuitenkin eurooppalaisen valtioliiton muodostumista ilmauksena Euroopan poliittisesta ja taloudellisesta yhteisvastuullisuudesta. Vain tältä pohjalta Eurooppa voisi laatia yhteisen ohjelman Afrikan taloudelliseksi avaamiseksi, kulkutautien vastustamiseksi, rauta- ja maanteitten rakentamiseksi, alkuasukkaitten yhtäläiseksi, inhimilliseksi kohteluksi ja kasvattamiseksi, suunnitelmanmukaiseksi asutukseksi, kaupunkien rakentamiseksi, vesivoimien käyttämiseksi, kastelulaitosten luomiseksi, virtojen juoksun säännöstelyksi, satamain ja lentolinjain perustamiseksi. Kaikkia näitä kysymyksiä on arvosteltava toiselta puolen asianomaisten valtain kansallisten etujen, toiselta puolen Euroopan ja valkoisen rodun talouden yleisen edun kannalta.

Jos onnistutaan tällä pohjalla luomaan suuripiirteinen ohjelma, on epäilemättä kansainvälinen kapitaali valmis sen ra-

hoittamiseen. Sillä yrityksen kannattavaisuus olisi taattu, jos koko Eurooppa ryhtyisi yhdessä Afrikan kysymyksen ratkaisuun.

Afrikan kysymys johtaa meidät siis takaisin Eurooppaan. Afrikkaa ei voida järjestelmällisesti käyttää, jos Eurooppa ei yhdy. Paneurooppa edellytyksenä.

Afrikan kysymyksen voi vain Euroopan mantereen kolmen suurvallan, *Ranskan*, *Saksan* ja *Italian*, läheinen yhteistyö ratkaista. Mutta Euroopan kysymyskin vaatii tätä uutta kolmiliittoa Euroopan valtioliiton sydämeksi.

Euroopan pienuus johtaa nämä Euroopan kansat keskenään yhä uusiin riitaisuuksiin. Afrikan laajuus sitävastoin suo mahdollisuuden kohdistaa koko kansallisen tarmon mitä suuripiirteisimpään yhteiseen työhön.

Tämä suuri tehtävä tekisi mahdolliseksi Euroopan aseteollisuudenkin siirtymisen rauhantarpeita palvelemaan, ilman että siitä seuraisi työläisille ja yrittäjille pulakautta. Se voisi Eurooppaa varten valmistettujen tykkien, kiväärien ja kranaattien asemesta tehdä Afrikalle traktoreita, vetureita, kiskoja, laivoja, turbiineja ja muita koneita.

Ranskan ei enää olisi pakko lainata pääomaansa ulkomaille, kuten ennen sotaa Venäjälle, vaan se voisi edullisemmin sijoittaa rahansa omiin, kukoistaviin siirtomaihinsa.

Saksa voisi laajemman raaka-ainesaannin avulla suorittaa teollisuutensa ylituotannosta maksuvelvollisuutensa, ilman että se aiheuttaisi kurjuutta ja työttömyyttä.

Italia olisi saavuttanut ulkopolitiikkansa päämäärän, uutta maata liikaväestölleen; se ei enää olisi Ranskan siirtomaiden uhkana, vaan asuttaisi ja avaisi ne käytäntöön Ranskan, Italian ja koko Euroopan eduksi.

Eurooppa olisi saavuttanut suuren, yhteisen päämäärän, joka ei johtaisi sitä hankauksiin muiden maailmanvaltojen

kanssa. Tämä suuri päämäärä olisi sivistyksellinen eikä sotilaallinen tehtävä, se olisi rakentamista, ei hävitystä.

Nämä yhteiset tehtävät ottaisivat palvelukseensa Euroopan parhaat voimat ja antaisivat niille työtä. Ne laajentaisivat Euroopan näköpiiriä ja kohottaisivat sen katseen yli kaikkien sisäisten pikkumaisten riitaisuuksien.

Afrikan muuttuminen Euroopan plantaashiksi kohottaisi koko maanosamme taloudellista tilaa, sen kaikkien kansojen ja yksilöitten hyvinvointia.

Afrikka taas parantuisi unitaudista, jota se kärsii enemmän kuin yhdessä mielessä. Se heräisi suureen, tuntemattomaan kohtaloon. Euroopan aurinko, joka on herättänyt Amerikan ja Aasian, valaisisi nerollaan ja voimallaan tämän pimeimmänkin maanosan ja johtaisi sen muun maailman yhteyteen.

VII. Eurooppa ja Kansainliitto.

»On järjetöntä koettaa tehdä anarkistisesta Euroopasta kansainvälisen maailmanyhteyden tukipylvästä.»

1. KANSAINLIITON ARVOSTELUA.

Geneven kansainliitto oli Wilsonin yritys laajentaa panamerikkalainen valtiojärjestelmä koko maapallon käsittäväksi. Geneven harhaisku.

Eurooppa suostui tähän ehdotukseen tajuten aivan oikein, että kansainvälisen valtioanarkian jatkuminen välttämättä veisi uuteen sotaan, jossa hyökkäys kohdistuisi etupäässä Eurooppaan.

Kansainliiton aatteeseen on alusta alkaen kuulunut kaksi pyrkimystä: *maailman järjestely* ja *Euroopan järjestely*. Tästä kaksinaisuudesta on johtunut se, ettei Kansainliitosta ole tullut maailmanliittoa eikä paneurooppalaista liittoa. Tätä sisäistä kaksinaisuuttaan se sairastaa siihen asti, kunnes nämä molemmat pyrkimykset selvästi erotetaan toisistaan, siihen asti, kunnes Paneuroopan liitosta tulee Euroopan Forum koko maailman käsittävän kansainliiton puitteissa, johon myöskin Amerikka ja Venäjä voivat liittyä.

Wilsonin uneksima koko maailmaa käsittävä kansainliitto jäi keskeneräiseksi. Kaksi maailmanvaltaa kieltäytyi liittymästä siihen: *Pohjois-Amerikka* ja *Venäjä*. Valtapoliittisesti kansainliittoon kuuluu tuskin puolet ihmiskuntaa: siihen kuulumattomat ovat yhtä voimakkaita kuin sen jäsenet. Kansojen parlamentin asemesta Kansainliitosta tuli tynkäparlamentti.

Epäorgaaninen rakenne.

Tämä aate on kuitenkin *suuri edistysaskel ihmiskunnan kehityksessä*, ja jokaisen rehellisen rauhanystävän on tervehdittävä sitä ensimmäisenä arkana ja hapuilevana yrityksenä tuoda kansainvälisen valtioanarkian tilalle maailmanjärjestelmä. Kansainliiton puutteet eivät johdu sen olemuksesta — vaan sen järjestelystä.

Geneven kansainliitto on *epäorgaaninen:* se ei ryhmitä maailman kansoja ja valtioita niiden historiallisen, taloudellisen, sivistyksellisen ja maantieteellisen yhteyden mukaan, vaan ottamatta huomioon maantiedettä, historiaa, sivistystä ja talouselämää se yhdistää toisiinsa aasialaisia ja eurooppalaisia, läheisiä ja kaukaisia valtioita koneellisesti niinkuin tiilikiviä; Kansainliitossa Sveitsi ei ole lähempänä naapuritasavaltaansa Itävaltaa kuin Siamia tai Perua.

Tämä Geneven kansainliiton epäorgaaninen järjestely, joka on ristiriidassa Monroen kontinentaalisen opin kanssa, on vieroittanut siitä Pohjois-Amerikan Yhdysvallat. Ja samoista syistä Venäjä epäröi liittyä valtioryhmään, joka uhkaa sen itsenäistä kehitystä.

Geneven kansainliiton perusvirhe on sen *abstraktinen* rakenne: sentähden se on aineeton eikä herätä ihmiskunnan tunne-elämässä vastakaikua, joka asteittain, perheestä lähtien, ylittäen kansan ja kansaryhmäinkin rajat laajenisi maailmaasyleilevän ihmisyyden ihanteeksi. Näitä kehitysasteita Kansainliitto ei lainkaan ota huomioon: se syrjäyttää sekä panamerikkalaisen että paneurooppalaisen järjestelmän.

Wilsonin maailmanjärjestelmässä oli sama virhe kuin Napoleonin Euroopan-järjestelmässä: Napoleon yritti liian aikaisin sivuuttaa kansallisen kehitysasteen — Wilson maanosa-asteen. Mutta samoinkuin Euroopan olot voidaan järjestää vain kansallisuuksien perusteella — samoin maailma voidaan järjestää ainoastaan maanosittain. Ja kuten Napoleonin yrityksen seurauksena oli kansallinen vastavaikutus — samoin Wilsonin yrityksen tuloksena on maailman jakaantuminen maanosiin.

2. PANEUROOPPA JA KANSAINLIITTO.

Eurooppa: kansainliiton objekti.

Kansainliitto ei ole saanut aikaan Paneurooppaa.

Nykyisessä muodossaan Geneven kansainliitto on saattanut *Euroopan itsenäisyyden ainaiseen vaaraan.* Se myöntää Euroopan ulkopuolisille valloille, kuten latinalais-Amerikalle, Itä-Aasialle ja Britannian dominioille oikeuden sekaantua Euroopan asioihin, kun sitävastoin esim. Britannia ei sallisi minkäänlaista Euroopan valtioitten sekaantumista liittovaltansa asioihin — samoinkuin Yhdysvallat Monroen opin perusteella kieltävät sekaantumisen Amerikan oloihin.

Geneven kansainliitto on tehnyt Euroopasta *maailmanpolitiikan* kohteen, maailmanpoliittisten juonien taistelutantereen. Kysymykset, joita Genevessä pohditaan, koskevat suurimmaksi osaksi Eurooppaa. Kuitenkin on Geneven liitossa eteläamerikkalaisilla, itäaasialaisilla ja valtamerentakaisilla brittiläisillä ratkaiseva vaikutus Euroopan valtiolliseen kehitykseen. Euroopan ulkopuolella olevat valtiot ratkaisevat usein eurooppalaisten elinkysymyksiä.

Tätä ristiriitaa lisää vielä se seikka, että Pohjois-Amerikka ja Venäjä, joille Euroopan kysymykset ovat paljon läheisempiä, eivät ota osaa niiden ratkaisuun, vaan sitävastoin Itä-Aasian ja Etelä-Amerikan valtiot istuvat oikeutta Euroopassa.

Euroopan on määrättävä kantansa tässä *Kansainliiton holhouksessa.* Sen on huomattava kansainvälisen asemansa arvottomuus ja ryhdyttävä puolustamaan itsenäisyyttään ja itsemääräämisoikeuttaan. Sen on jätettävä mannertenväliset kysymykset Kansainliiton ratkaistaviksi — mutta puhtaasti eurooppalaisten kysymysten suhteen sen on määrättävä itse.

Eurooppa eurooppalaisille.

Euroopan täytyy sata vuotta Amerikan jälkeen *julistaa maailmalle oma Monroen oppinsa: »Eurooppa eurooppalaisille!»*

Amerikkalainen Monroen oppi ilmaisee amerikkalaisten päätöksen jyrkästi vastustaa kaikkea eurooppalaisten sekaantumista heidän asioihinsa.

Monroen julistaessa tätä oppiaan ei Euroopan tarvinnut vastata tähän amerikkalaisten julistukseen. Sillä ensinnäkin Pyhä Allianssi edusti silloin yhtenäistä Eurooppaa ja toiseksi Eurooppa ei voinut kuvitellakaan sellaista mahdollisuutta, että ulkoeurooppalaiset vallat milloinkaan uskaltaisivat puuttua sen sisäisiin oloihin.

Sittemmin tilanne on muuttunut Euroopalle epäedulliseksi. Amerikka on tätä nykyä turvassa Euroopan holhoukselta — mutta Euroopasta on tullut maailmanpolitiikan heikoin ja arin kohta.

Brittiläiset, amerikkalaiset ja afrikkalaiset miehittivät vuosikausia Reinin rantakaupunkeja keskellä rauhanaikaa; turkkilaiset, jotka jo oli karkoitettu Euroopasta, ovat jälleen voitokkaina tunkeutuneet takaisin, ja Venäjän joukot etenivät vuonna 1920 Warsovaan ja Lembergiin saakka — herättämättä eurooppalaisten yhteisvastuullisuudentunnetta.

Jos Eurooppa haluaa suojella itseään joutumasta kansainväliseksi taistelutantereeksi ja riistoesineeksi, sen on julistettava eurooppalainen Monroen oppinsa: yhteisvastuullisuutensa kaikkien ulkoeurooppalaisten valtojen hyökkäysten ja loukkausten suhteen. Sen on selitettävä sietävänsä vieraitten valtojen sekaantumista sisäisiin asioihinsa yhtä vähän kuin Amerikka sitä sietää. Euroopan on vihdoinkin vaadittava itselleen samoja oikeuksia kuin Amerikka vaati jo sata vuotta sitten.

Tämä Euroopan kannanotto olisi erittäin tärkeä *Venäjän vaaran* suhteen. Venäläisten jokaisen yrityksen pakottaa joku Euroopan valtio muuttamaan hallitusmuotoaan — tänään neuvostolaiseksi, huomenna rajattoman yksinvaltaiseksi — tulisi sortua koko Euroopan yleiseen ja yksimieliseen vastustukseen — kuten sata vuotta sitten Espanjan väkivaltainen yritys muuttaa Etelä-Amerikka uudelleen kuningaskunnaksi.

Paneurooppa väliasteena. Jos maailmananarkian sijalle aiotaan luoda *maailmanjärjestelmä,* niin valtioitten täytyy ensinnä liittyä yhteen ylivaltioiksi. Kuten Saksan, Italian ja Puolan yhdistymiset ovat olleet välttämättömiä lepokohtia pyrittäessä Euroopan yhdistymiseen, samoin Euroopan yhdistyminen on ihmiskunnan yhdistymisen välttämätön väliaste.

On mieletöntä koettaa tehdä anarkistisesta Euroopasta kansainvälisen maailmanyhteyden tukipylvästä: se pikemminkin myrkyttäisi koko maailman ilmapiirin ainaisilla rettelöillään mukautumatta kansainväliseen järjestykseen. Ensin on Euroopan yhdistyttävä — sitten koko ihmiskunnan: tätä kehityskulkua ei voida muuttaa.

Paneuroopan vastustajat tulevat aina käyttämään hyväkseen sitä iskulausetta, että Paneurooppa on rajoitetumpi ja ahtaampi ihanne kuin kansainliitto ja että on epäsiveellistä ja epävaltiollista rajoittaa rauhanliitto maantieteellisesti vain yhteen maanosaan.

Tehdäkseen tyhjäksi eurooppalaisen tulliliiton vaatimuksen he tulevat vaatimaan mannertenvälistä vapaakauppaa; ehkäistäkseen Euroopan takuusitoumuksen he vaativat mannertenvälistä takuusitoumusta; kumotakseen Euroopan Yhdysvallat he vaativat Maailman Yhdysvaltoja.

Tämä taktiikka: *huomispäivän kumoaminen ylihuomisella* ei jää milloinkaan vaikutusta vaille. Taantumuksen suosima tapa on kätkeytyä äärimmäisen yltiöpäisyyden naamioon voidakseen tehokkaasti vastustaa edistystä. Näin nämä kansankiihoittajat sokaisevat joukot etäisillä päämäärillä, joiden toteuttamista he eivät usko mahdolliseksi, saadakseen samat joukot luopumaan läheisistä päämääristä, joiden toteutumista he pelkäävät.

3. KANSAINLIITON UUDISTUS.

Geneven Kansainliitto jakaantuu nykyisessä muodossaan *neljään pääryhmään:* Kansaryhmät.

1. *Britannian* maailmanvallan valtiot;

2. *Euroopan* valtiot;
3. *latinalais-amerikkalaiset* valtiot;
4. *Itä-Aasian* valtiot.

Näistä ryhmistä on ainoastaan ensimmäinen kansainvälisesti järjestynyt. *Britannian valtakunnan* edustajat muodostavat Kansainliitossa yhtenäisen ryhmän.

Australian ja Uuden Seelannin välinen riitakysymys ratkaistaisiin brittiläisen valtioliiton sisäisenä asiana Lontoossa — eikä Genevessä. Ainoastaan brittiläisen valtion ja Kansainliiton jonkin ei-brittiläisen jäsenen välinen selkkaus käsiteltäisiin Genevessä.

Tämä Brittein maailmanvallan suhtautuminen Kansainliittoon kelpaa esimerkiksi muille Genevessä edustetuille valtioryhmille.

Jos Paneurooppa perustaa valtioliiton, niin Euroopan valtioitten väliset selkkaukset joutuvat sen ratkaistaviksi, ja vain ulkoeurooppalaisten valtojen kanssa sattuneet erimielisyydet esitetään Kansainliiton pohdittaviksi. Tällä tavoin *Kansainliitto ei aikaansaisi mitään ristiriitaa, vaan se täydentäisi Paneuroopan liittoa.*

Paneurooppalaiset tekisivät pahan virheen vastustaessaan Kansainliiton aatetta sen sijaan, että tukisivat sitä. Arvostelu kohdistukoon yksinomaan sen koneelliseen rakenteeseen — eikä siihen itseensä. Niin kauan kuin ei ole paneurooppalaista valtiojärjestelmää, *Kansainliitto on ainoa kansainvälinen forum,* jolla Euroopan valtiot kohtaavat toisensa, ainoa suoja Euroopan sekasortoa vastaan.

Valtioitten välinen liittolaisuus.

Samalla paneurooppalaisen liikkeen on ryhdyttävä vaatimaan *Paneuroopan sisäistä itsehallintoa Kansainliitossa* sekä tämän *jaoittelua.* Sen tarkoituksena on *jakaa Kansainliitto ryhmiin* ja asettaa Geneven keskitysperiaatteen tilalle *valtioitten välinen federalismi.*

Kansainliiton jaoittelun oleellisin etu on se, että vain tällainen uudestaanjärjestely tarjoaisi Pohjois-Amerikan Yhdysvalloille ja Neuvosto-Venäjälle mahdollisuuden liittyä siihen uhraamatta kansainvälisiä periaatteitaan. Sillä kun Amerikka ja Neuvosto-Venäjä olisi tunnustettu itseään hallitseviksi kansaryhmiksi, niiden ei tarvitsisi pelätä vieraitten sekaantumista oman valta-alueensa asioihin enempää kuin omaa sotkeutumistaan Euroopan selkkauksiin, ja sekä Amerikan että Neuvoston Monroen oppi säilyisi.

Yksin tällainen Kansainliiton laajentuminen *koko maailman käsittäväksi järjestöksi* voisi antaa sille siveellistä pontta, joka tekee kansainliittoarmeijan tarpeettomaksi.

Ehdotuksen, että Panamerikan liitto muutettaisiin itseään hallitsevaksi Panamerikan kansainliitoksi, lausui Chilen edustaja Alvarez. Tämä Amerikan kansainliitto, johon myöskin Pohjois-Amerikan Yhdysvallat kuuluisivat, voi syntyä tänään tai huomenna — kerran sen on kuitenkin selvitettävä välinsä geneveläisen kilpailijansa kanssa: joko silloin panamerikkalaiset jäsenet eroavat Geneven Kansainliitosta — tai Panamerikan kansainliitto yhtyy suljettuna ryhmänä koko maailman Kansainliittoon kuten brittiläinen valtioryhmä. Kumpi näistä kahdesta mahdollisuudesta toteutuu, aiheuttaako Panamerikka Kansainliiton hajoamisen tai laajentumisen — on sen varassa, päättääkö Kansainliitto ryhmittyä uudelleen alueittain vai eikö.

Amerikkalaisten erottua Kansainliitto olisi eurooppalaisten, brittiläisten ja itä-aasialaisten löyhä yhdistelmä. Jos molemmat jälkimmäiset ryhmät vetäytyisivät syrjään Euroopan kaaoksesta, niin jäisi jäljelle *paneurooppalainen valtiojärjestelmä.*

Mutta myöskin ilman amerikkalaisten eroamista *Paneurooppa voidaan saada aikaan Kansainliiton puitteissa,* jos sen eurooppalaiset jäsenet liittyvät toisiinsa kiinteäksi kokonaisuudeksi samalla tavalla kuin tänään brittiläiset ja huomenna amerikkalaiset.

Euroopan Genevessä olevien edustajien yhteenliittyminen erikoiseksi kansaryhmäksi (Kansainliittoasetusten 21:sen pykälän perusteella, joka ennakolta käsittelee tällaisia ryhmämuodostumia ja hyväksyy Monroen opin) saisi aikaan Kansainliittoajatuksessa samalla kertaa sekä käännekohdan että uudestisyntymisen.

Kansainliitosta voisi tulla *maailman korkein oikeusaste*, kun taas paikalliset selkkaukset ja kysymykset pidätettäisiin pienemmille kansaryhmille. Nämä ryhmät olisivat:

1. *panamerikkalainen* ryhmä;
2. *paneurooppalainen* ryhmä;
3. *brittiläinen* ryhmä;
4. *venäläinen* ryhmä;
5. kaksi mongolilaista ryhmää: *Kiina* ja *Japani*.

Näistä ylivaltiollisista kansaryhmistä on jo olemassa *viisi: panamerikkalainen, brittiläinen, venäläinen, kiinalainen* ja *japanilainen* ryhmä. Sen yliparlamantteina ovat Panamerikan konferenssi, Britannian valtakunnankonferenssi, Neuvostotasavaltojen liiton kongressi, Japanin ja Kiinan hallitus.

Ainoa näistä kuudesta ryhmästä, jolla ei vielä ole mitään toimielintä ja jota ei vielä ole olemassa, on Paneurooppa. Sen syntyminen on maailman aluejaon conditio sine qua non. On mahdotonta, että neljä maailmanvaltaa tai valtaryhmää alistuisi viiden eurooppalaisen pikkuvaltion määräämisvaltaan: ne tekevät johtopäätöksensä ja hajoittavat Kansainliiton eroamisellaan. Ainoastaan yhtenäisen Euroopan edustus voi kansojen neuvostossa saada äänensä kuuluville.

Mannerten välinen tasapaino.

Meillä ei ole oikeutta odottaa äkillistä muutosta ihmiskunnan *valtiollisessa ajattelussa* eikä luulla, että valta äkkiä taipuisi kumartamaan oikeutta. Jos siis jo tänään aiotaan perustaa luja valtioliitto, niin sen oikeusperusteitten pohjana täytyy olla kantokykyinen voimajärjestelmä.

Kokemus osoittaa, että federatio voi olla kestävä vain silloin, kun se perustuu *ylivoimaan*. Tämä ylivoima esiintyy joko *johtovaltana*, kun yksi liiton jäsen on voimakkaampi kuin kaikki muut (Saksassa Preussi, Neuvostovaltakunnassa Iso-Venäjä) — tai *yhteistoimintana*, kun jokainen liiton jäsen on heikompi kuin muut yhteenliittyneinä (Pohjois-Amerikka, Sveitsi).

Tämän osuustoiminnan täytyy perustua määrättyyn *tasapainoon*, joka poistaa hegemonian vaaran. Sillä osuustoiminnan periaate on demokraattinen, hegemonian, johtovallan, periaate taas autokraattinen, itsevaltainen.

Sekä paneurooppalaisen kansain yhtymän että järjestyneen kansainliiton täytyy syntyä *yhteistoiminnan perustalla*. Sillä Paneuroopassa ei ole ainoatakaan valtiota eikä järjestyneessä Kansainliitossa ainoatakaan valtioryhmää, joka olisi kyllin voimakas voidakseen pysyvästi kohota muita hallitsemaan. Kuusi valtioryhmää, jotka ovat Kansainliitossa edustettuina, pitäisivät toisensa jotakuinkin tasapainossa: mikään niistä ei lähiaikoina uskaltaisi ryhtyä taisteluun muuta ihmiskuntaa vastaan.

Järjestyneestä Kansainliitosta voisi täten tulla *maailmanrauhan paras tae*. Sen ryhmät voisivat yhteisen aseistariisumisen tapahduttua tehdä keskenään sovinto-oikeussitoumuksen. Tämä ryhmämuodostus tekisi samalla mahdolliset sodat paikallisiksi: eurooppalaisilla valloilla ei olisi velvollisuutta sekaantua Pohjois-Amerikan ja Meksikon väliseen sotaan tahi Intian tai Korean vapaussotaan. Keskinäinen takuu rajoittuisi Euroopan valtioiden suhteen vain Euroopan rajoihin. Näin voitaisiin huomattavasti vähentää uuden maailmansodan vaaraa.

Kansainliitto jakaantuisi niihin kahteen ainekseen, joiden onneton yhdistäminen on syynä sen elinvoiman heikkouteen: paneurooppalaiseen liittoon ja maailmanareiopagiin. Paneuroopan *liiton edustajina olisivat Euroopan valtojen edustajat*, kansainliiton neuvostona eri valtioryhmien edustajat. Paneuroopan järjestö olisi taloudellisen pohjansa ja pakollisen rau-

hanvakuutuksen vuoksi ahtaampi kuin Geneven Kansainliitto — maailmanjärjestö sitävastoin vapaampi, niin että Amerikka ja Venäjä voisivat yhtyä tähän kansainliittoon tarvitsematta pelätä itsemääräämisoikeutensa menettämistä.

Tähän asti Kansainliitto on vaalinut Pariisin rauhankonferenssin perintöä, mutta alueittain järjestettynä siitä tulisi tavallaan Washingtonin aseistariisumiskonferenssin seuraaja.

Washington ja Geneve.

Washingtonissa kokoontuivat 1922 ensi kertaa johtavien suurvaltojen edustajat ei *lopettamaan* sotaa, vaan *ehkäisemään* uhkaavaa sotaa. Tämän tehtävän, japanilais-amerikkalaisen sodan torjumisen — sodan, joka olisi ollut ensi luokan sivistyskatastrofi — Washingtonin konferenssi suoritti loistavasti. Sen saavutukset saattavat ehdottomasti varjoon kaiken sen, mitä Geneven Kansainliitto tähän asti on aikaansaanut.

Amerikkaa edustivat Washingtonissa *Yhdysvallat*, Maailman-Britanniaa *Englanti*, Eurooppaa *Ranska* ja Itä-Aasiaa *Japani*, siis jokaista maailmanryhmää sen voimakkain valtio. Ainoastaan Venäjä ei lähettänyt edustajaa, sillä muut osanottajat eivät tunnustaneet sen hallitusta; mutta on todennäköistä, että ensi maailmankonferenssissa myöskin Venäjän maailmanvalta on edustettuna. Merivoimien aseistariisuminen voidaan panna toimeen ilman Venäjää — maajoukkojen aseistariisumista ei milloinkaan ilman sen suostumusta.

Näin on Hardingin työ Washingtonissa osoittautunut tuloksellisemmaksi kuin Wilsonin työ Genevessä.

Tulevaisuus on johtava yhteistyöhön nämä kaksi erilaista yritystä maailmanrauhan aikaansaamiseksi: Washingtonista tulee maailmanareiopagi — Genevestä Paneurooppa.

VIII. Eurooppaa uhkaava sodan vaara.

»Maailmansota on vain heikontanut Eurooppaa — tulevaisuudensota antaisi sille kuoliniskun.»

1. SODAN VAARA.

Euroopan anarkia.

Eurooppa on tällä hetkellä kulkemassa uutta sotaa kohti. Useimmat Keski- ja Itä-Euroopan valtiot varustelevat diplomaattisesti ja sotilaallisesti tätä sotaa. Naapurien keskeinen viha ja kateus on suurempi kuin vuonna 1913.

Tämän uhkaavan yleisen sodanvaaran syynä on kansainvälinen anarkia, jonka vallassa Eurooppa elää.

Euroopan tila on seuraavanlainen:

Ahtaassa huoneessa elää yhdessä kaksikymmentäseitsemän ihmistä. Näiden ihmisten sivistys- ja siveystaso on epäilyttävä, he ovat hampaisiin saakka asestetut myrkyillä, pommeilla, tuliaseilla ja veitsillä. He ovat kaikki köyhtyneitä ja vaanivat tilaisuutta rikastuakseen naapuriensa kustannuksella. Heitä hallitsee keskinäinen kateus ja viha, kostonhimo ja pahansuopaisuus. He solmivat salaliittoja, hiovat ja koettelevat aseitaan ja herjaavat toisiaan julkisesti ja salaa mitä loukkaavimmalla tavalla. He eivät mitenkään tahdo luopua tästä vapauden irvikuvasta: siksi he pitävät täydellisen anarkian järjestelmää kaikkea liittoutumista parempana. Siksi he ovat myös päättäneet ratkaista omaisuusriitansa ja erimielisyytensä oikeudenkäynnin asemesta kaksintaisteluilla ja tappeluilla.

Tarvitsematta paljoakaan arvostelukykyä voidaan ennustaa, että ennemmin tai myöhemmin näiden raakalaisten kesken syttyy verinen taistelu elämästä ja kuolemasta ja että tämän taistelun tuoksinassa eivät ainoastaan siihen osaaottavat, vaan myöskin asiaankuulumattomat haavoittuvat ja saavat surmansa.

Tästä onnettomuudesta on vain yksi pelastus: koska nämä kaksikymmentäseitsemän ihmistä on tuomittu vielä rajattoman kauan elämään toistensa seurassa, heidän on päätettävä tehdä yhdyselämänsä mahdollisimman siedettäväksi. Tämä tapahtuu vain siten, että *anarkian* sijalle asetetaan *järjestelmä.*

Heidän on siis kokoonnuttava vihreän veran ääreen ja suunniteltava järjestelmä, joka mahdollisimman pienin vapaudenrajoituksin tarjoaa täydellisimmän turvallisuuden. Kaksintaistelun sijaan heidän on otettava käytäntöön oikeudenkäynti ja säädettävä tätä varten sovinto-oikeus. Samoin heidän on luovuttava ainaisesta aseenkantoluvasta, sillä tästä johtuu ainainen kiusaus aseitten väärinkäyttämiseen. Heidän on vihdoin päätettävä yhteisesti vastustaa ja kurittaa jokaista joukossaan esiintyvää rauhanhäiritsijää ja tappelupukaria, joka hyökkää toverinsa kimppuun eikä taivu hyväksyttyyn oikeudenkäyntijärjestykseen.

Järjestelmä anarkian asemesta.

Tämä on tie, jota näiden kahdenkymmenenseitsemän valtion on kuljettava, jos ne viime hetkessä tahtovat pelastua joutumasta tuhon omiksi:

Järjestelmä anarkian asemesta;
sovinto-oikeus sodan asemesta;
aseistariisuminen kilpavarustelun asemesta;
keskinäinen takuu oman avun asemesta;
yhteistyö kilpailun asemesta.

Missään osassa maailmaa ei ole vallalla niin alkukantaiset ja barbaariset kansainväliset olosuhteet kuin Euroopassa. Panamerikan, Maailman-Britannian ja Neuvosto-Venäjän valtiot

kokoontuvat määräajan kuluttua konferensseihin pohtimaan rauhallisesti kaikkia esiintyviä kysymyksiä ja ratkaisemaan suopean oikeudenmukaisesti mahdolliset riita-asiat. Ne neuvottelevat mahdollisuuksista, miten voisivat sovinnollisella yhteistyöllä muuttaa asumansa maanosan mahdollisimman viihtyisäksi.

Ainoastaan Euroopan valtiot pitävät kiinni etuoikeudestaan *asestettuun anarkiaan;* ne keskustelevat keskenään vain revolveri ojennettuna; ne pitävät kiinni verikoston periaatteesta eivätkä tyhmyydessään ja ylpeydessään suostu ottamaan käytäntöön oikeusjärjestystä.

Ne eivät näe tai eivät halua nähdä, miten mahdotonta on, että kaksikymmentäseitsemän valtiota voisi jatkuvasti elää sulloutuneena vierekkäin tuskin viiden miljoonan neliökilometrin laajuiselle ahtaalle alalle sysimättä toisiaan tai astumatta toistensa varpaille; ja mitättöminkin syy riittää muuttamaan Euroopan rauniokasaksi tai joukkohaudaksi.

Se joka tajuaa tämän ja rakastaa Eurooppaa, ei saa säästää mitään uhrausta pelastaakseen maanosansa tästä hengenvaarasta.

2. TULEVAISUUDENSOTA.

Hävityssota.

Jos Euroopan joukoilla ja johtajilla olisi oikea käsitys *tulevaisuudensodasta*, ne eivät jättäisi mitään keinoa käyttämättä saadakseen sen torjutuksi. Mutta ihmisillä ei ole aavistustakaan siitä, mikä heitä odottaa; heidän mielikuvituksensa on liian köyhä ja suuntautunut liiaksi taaksepäin eikä eteenpäin. On mukavampaa siirtää vanhat tiedot sellaisenaan tulevaisuuteen kuin muodostaa itselleen mielikuva ennen näkemättömistä asioista. Siitä johtui, että 1913 tuskin kenelläkään oli oikeata käsitystä maailmansodasta ja että sen kauhut voittivat kaikki ennustukset; siitä johtuu, että tätä nykyä tuskin ke-

nelläkään on oikeata käsitystä tulevaisuudensodasta, jonka kauhut voittavat koko Euroopan mielikuvituksen.

Eurooppalaiset kuvittelivat maailmansotaa vuoden 1870 sodan kaltaiseksi; tulevaisuudensotaa eurooppalaiset kuvittelevat maailmansodan tapaiseksi. Mutta varmaa on, että tulevaisuudensodan kaameus ja julmuus voittaa maailmansodan yhtä suuressa määrin kuin tämä voitti vuoden 1870 sodan.

Sillä teknillisiä keksintöjä tehdään vuosi vuodelta kuumeisella kiireellä, ja niiden mukana edistyvät myöskin tuhovälineet. Tulevaisuudensotaa ei käydä mekaniikan merkeissä, vaan kemian; sitä ei käydä teräksellä, vaan myrkyllä.

Jos Euroopan suurvaltojen kesken syttyy uusi sota, ei sen päämääränä ole vihollisrintaman voittaminen taistelussa tai sen pakottaminen antautumaan, vaan *viholliskansan hävittäminen maan pinnalta.*

Tulevaisuudensotaa käydään rintamasta piittaamatta sen takaisilla alueilla ja ennen kaikkea vihollismaan suurkaupunkeja vastaan. Siellä sotilaitten vaimot ja lapset surmataan myrkkypommeilla tulevan kostosodan ehkäisemiseksi. Erotusta ei tehdä rintaman ja sen takaisen alueen, aseellisten ja aseetonten välillä. Jokainen saavutettavissa oleva kaupunki hävitetään, jokainen vihollinen, johon päästään käsiksi, surmataan.

Myrkkytekniikka on niin huimaavasti edistynyt vuodesta 1918, että tulevaisuudessa muutamat lentokoneesta heitetyt pommit riittävät surmaamaan miljoonakaupungin. On naurettavaa odottaa, että sotaakäyvät vallat laiminlöisivät tämän tehokkaimman sota-aseen, vaikka ne ennakolta sitoutuvatkin olemaan käyttämättä myrkkykaasuja; sillä tulevaa sotaa käydään kirjaimellisesti elämästä ja kuolemasta; jokainen heikkous sodankäynnissä voi merkitä itsemurhaa.

Tulevaisuudensota ei pääty rauhantekoon, vaan siihen, että *voitettu kansa hävitetään sukupuuttoon.* Tappiolle joutunut val-

tio tulee kärsimään kolmannen puunilaissodan jälkeisen Karthagon kohtalon.

Voittajakansa on kokonaisuudessaan, puolueisiin katsomatta, hyväksyvä tämän johtajiensa hävityspolitiikan. Sodan toisin päättyessä uhkaa näet voittajaa se vaara, että yhden tai kahden miespolven kuluttua vihamielinen ja katkera naapuri vuorostaan voittaa sen kostosodassa ja hävittää sen sukupuuttoon. Ja kun mikään modus vivendi ei ole naapurien kesken mahdollinen, pitää jokainen kansa parempana hävittää naapurinsa kuin itse ennemmin tai myöhemmin joutua tämän hävitettäväksi. Euroopan valtioelämässä tulee toistumaan tapaus, joka *verikoston* aikoina usein sattui toisilleen vihamielisten perheitten kesken: veristä taistelua, kunnes toinen puolue on hävitetty sukupuuttoon.

Joka tapauksessa tällainen hävityssota, johon maanosan muidenkin kansojen täytyisi sekaantua, merkitsee *Euroopan perikatoa.* Eloon jäänyt kansakaan ei enää ikinä jaksaisi toipua kvalitatiivisesta ja kvantitatiivisesta mieshukastaan ja aineellisista tappioistaan.

Minkään Euroopan valtion ei kannata voittaa.

Jos esimerkiksi *Saksa* yllättäviin keksintöihin luottaen ja kunnianhimoisten seikkailijain houkuttelemana aloittaisi kostosodan Ranskaa vastaan — niin se tappiolle joutuessaan tuhoutuisi, mutta voittajana joutuisi rappiolle.

Sillä olisivatpa sodan myöhemmät vaiheet millaisia hyvänsä, varmaa on ainakin se, että sodan ensimmäisellä viikolla Reinin ja Schleesian teollisuusalueet hävitettäisiin lentopommeilla. Tällöin saattaisi yhdessä päivässä tuhoutua tehdas, jonka rakentamiseen Saksan kansa on vuosisadan verran uhrannut parhaita voimiaan. Mikään sotakorvaus ei voisi parantaa tällaista haavaa, eikä Saksa enää milloinkaan pystyisi saavuttamaan Englannin ja Amerikan edelle ehtinyttä teollisuutta.

Ranskan jotakin Euroopan suurvaltaa vastaan käymä voi-

tokas hävityssota voisi kenties taata sille lyhyeksi ajaksi maanosan kiistämättömän johtovallan. Mutta tämä hegemonia olisi liian kalliisti ostettu, sillä alhaisen syntyväisyytensä vuoksi Ranska ei milloinkaan voisi saada korvatuksi sitä mieshukkaa, minkä tämä voitto sille maksaisi. Sen väkiluku alenisi nopeasti Italiankin väkilukua pienemmäksi, eikä se kykenisi ylläpitämään johtovaltaansa eikä torjumaan Venäjän hyökkäystä. Näin se ei nääntyisi ainoastaan tappiolle joutuessaan, vaan myöskin voittajana.

Millään Euroopan kansalla ei ole niin suurta kansanvoimaa ja kansallisomaisuuden ylimäärää, että se voisi kustantaa itselleen sodan ylellisyyden saamatta parhaassakaan tapauksessa parantumatonta haavaa.

Maailmansota on ainoastaan heikontanut Eurooppaa — tulevaisuudensota antaisi sille kuoliniskun. Valtiomies, joka allekirjoittaa Euroopan tulevan sisällissodan julistuksen, allekirjoittaa samalla Euroopan kuolemantuomion. Tämän sodan jälkeen Eurooppa olisi samanlainen rauniokenttä kuin Keski-Aasian muinaiset kukoistavat sivistysalueet; Berliinin ja Pariisin osaksi tulisi Babylonin ja Niniven kohtalo.

Miten hyvänsä Euroopan tulevaisuudensota päättyneekin — se voi loppua vain yhden vallan eduksi: *Venäjän*. Euroopan itsehävitys valmistaa tietä Venäjän tulevalle hyökkäykselle, kuten Kiinan itsehävitys Japanin tulevalle valloitukselle.

Rauhanaate kansallinen velvollisuus.

Ken rakastaa kansaansa, hänen täytyy eurooppalaisen sodan teknillisiä ja valtiollisia edellytyksiä pohtiessaan muuttua *rauhanystäväksi*. Kansalliskiihkoilijalle, joka yllyttää kansaansa uusiin sotiin hyvässä uskossa palvelevansa maataan, voidaan antaa anteeksi vain hänen tietämättömyytensä takia ja koska häneltä puuttuu kaukonäköistä mielikuvitusta.

Kiihoitustyötä eurooppalaisen sodan puolesta täysin tietoisina sen seurauksista voivat harjoittaa vain herostraattiset rikollisluonteet tai henkilöt, joiden sokea viha viholliskansaa

kohtaan on voimakkaampi kuin rakkaus omaan kansaan — ja jotka mielellään antavat omankin kansansa tuhoutua, jotta vihollinen saataisiin hävitetyksi sukupuuttoon.

Kansallisuuteen tai säätyyn katsomatta jokaisen eurooppalaisen on pidettävä *henkilökohtaisena kunnianasianaan* tämän sotakiihoituksen vastustamista kaikin mahdollisin keinoin. Se, joka suhtautuu passiivisesti tulevaan sotaan, ottaa kantaakseen osan tulevaisuudensodan syyllisyydentaakasta, joka on oleva vielä raskaampi kuin äskeisen. *Kun on kysymyksessä Euroopan, sen ihmisten ja sen sivistyksen, elämä ja kuolema, ei kellään ole oikeutta olla puolueeton.*

Ken karttaa ratkaisua ja siten välillisesti avustaa Euroopan murhapolttajia — hän on kansansa kavaltaja, Euroopan kavaltaja, ihmiskunnan kavaltaja.

3. PANEUROOPPA JA RAUHA.

Konferenssi ennen sotaa eikä sodan jälkeen.

Mitään keinoa ei ole jätettävä käyttämättä, jotta maailma säästyisi tulevalta Euroopan sodalta.

Euroopan on noudatettava Tyynen valtameren *suurvaltojen* esimerkkiä. Euroopan valtiot kokoontuivat vihreän veran ympärille vasta sitten, kun kymmenen miljoonaa ihmistä oli saanut surmansa, kaksi kertaa useammat haavoittuneet ja koko maanosa kärsinyt suunnattomia vaurioita — mutta Japanikin ja Amerikan maailmanvallat kokoontuivat Washingtonin konferenssiin ennen uhkaavan sodan puhkeamista ja tekivät rauhan — vuodattamatta sitä ennen tippaakaan verta. Tällä viisaalla, ylevällä ja suurpiirteisellä teolla ne pelastivat itsensä ja maailman sanomattomasta kurjuudesta ja suunnattomista tappioista. Ne ovat pelastaneet miljoonien ihmisten hengen, terveyden ja omaisuuden, ja Tyynen valtameren kummallakin rannalla tilanne on suotuisampi, kuin se olisi voittoisan sodan jälkeen.

Emme voi kuvitellakaan, miten paljon edullisempi eurooppalaisten asema tällä hetkellä olisi — ei yksin voitettujen, vaan myös voittajien — jos Euroopan rauhankonferenssi olisi kokoontunut keväällä 1914 eikä keväällä 1919. Mennyttä emme voi muuttaa; mutta voimme käyttää hyväksemme sen opetuksia rakentaaksemme parempaa tulevaisuutta. Vain siten Euroopalla voi vielä olla hyötyä kaameasta elämyksestään.

Paneurooppa tienä rauhaan.

Sillä Euroopan valtiollinen tila on vielä rauhanteon jälkeenkin perin horjuva. Euroopassa on *ainakin kaksitoista avointa haavaa*, joista milloin tahansa voi syttyä koko maanosan tuhoava haavakuume. Jokaisen Euroopan kansan keskuudessa on kunnianhimoisia johtajia ja sotapuolueita, jotka riemulla tervehtivät jokaista valtiollista pulaa toivoen uudessa sodassa saavansa uutta valtaa.

On naurettavaa optimismia kallistaa korvansa noiden rauhanystävien kuvitteluille, jotka olettavat, että Euroopan kansat viime sodan surullisten kokemusten opettamina kieltäytyisivät alkamasta uutta. Sillä viime vuosien historia todistaa tämän olettamuksen vääräksi. Maailmansodan päätyttyä on kaksi valtiota, jotka tunsivat sodan omasta kokemuksestaan, ryhtynyt uusiin sotiin: Puola hyökäten Etelä-Venäjälle — Kreikka hyökäten Anatoliaan. Molemmissa tapauksissa kansat tottelivat sokeasti johtajiaan ja lähtivät sotaan — ja Kansainliitto osoittautui voimattomaksi ehkäisemään kumpaakaan sotaa.

Muutkin kansat voisivat oikean iskusanan kuullessaan ryhtyä sotaan nyt yhtä hyvin kuin vuonna 1914.

Rauhantoivon rakentaminen tälle perustalle on siis lyhytnäköistä ja löyhää. On saatava aikaan todellisemmat rauhantakeet, jotka tekevät Euroopan valtioitten välisen sodan yhtä mahdottomaksi kuin Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen tai Britannian liittovaltion jäsenten keskeinen sota on tänään — ja Amerikan mantereen valtioitten välinen huomenna.

Euroopan valtioitten keskinäiset edut ja suhteet ovat niin lujasti kietoutuneet toisiinsa, että kahdella eurooppalaisella naapurilla on ajan pitkään tarjolla vain *vihollisuuden* ja *liittoutumisen* vaihtoehdot. Kylmäkiskoinen, moitteeton naapuruus ei enää ole mahdollista. Euroopassa voi vallita vain ikuinen sota — tai ikuinen rauha.

Vain *Paneuroopan liitto* voi taata Euroopan sisäisen rauhan säätämällä *pakollisen sovinto-oikeuden keskinäisen takeen*. Mikään ei voi vetää vertoja sille edulle, mikä tällaisesta rauhanliitosta Euroopalle koituisi.

Euroopan ulkonainen rauha.

Tämä sisäisen rauhan tae, jonka seurauksena olisi Euroopan verraton nousu joka suhteessa, olisi täydennettävä ulkonaisen rauhan varmistuksella. Yksimielisen Euroopan olisi tehtävä Englannin ja Venäjän, Panamerikan ja Itä-Aasian kanssa sovinto-oikeussitoumukset, jotka turvaisivat sen ulkoeurooppalaiselta sodalta.

Euroopan valtiot ovat tällä hetkellä liian heikkoja pakottaakseen valtapiirinsä ulkopuolella olevia maita rauhaan. Niinpä ne eivät kykenisi ehkäisemään esimerkiksi japanilais-kiinalaista, japanilais-amerikkalaista tai venäläis-kiinalaista sotaa yhtä vähän kuin Intian tai Korean vallankumousta. Aasiassa on monta ratkaisematonta kysymystä, joiden rauhallinen selvittely tällä hetkellä ei näytä olevan odotettavissa ja joista vielä kerran voi johtua sotaisia selkkauksia Aasian suurvaltojen kesken. Niin lohduton kuin tämä tulevaisuudenkuva onkin, Euroopan, joka ei kykene estämään näitä yhteentörmäyksiä, on pysyttävä niistä erillään ja pidettävä huoli siitä, että ainakin sen oma maanosa säästyy tulevilta sodilta.

Sillä päinvastoin kuin Aasiassa ei Euroopassa ole yhtään valtiollista saavutusta, joka sodalla hankittuna ei tulisi tuhatkertaisesti liian kalliiksi. Näin Euroopan rauhanaate ei ole vain siveysopin vaatimus — vaan myöskin *viisauden vaatimus;* ei

ainoastaan eurooppalaisuuden aatteen vaatimus — vaan myös kansallisen itsekkyyden vaatimus.

Siksi *Euroopan rauhan* tulee olla kaikkien Euroopan rauhanystävien lähimpänä päämääränä — kuten Amerikan rauha on amerikkalaisten. Kun maanosan rauha on ensin turvattu — silloin on tie avoinna maailmanrauhaan.

IX. Maailmansodan jälkeinen Eurooppa.

»Jos järki ei edeltäpäin luo Paneurooppaa — niin sen luo hätä.»

1. ITÄ-EUROOPAN VAPAUTUMINEN.

Metternich ja Mazzini.

Ennen maailmansotaa Eurooppa oli jakaantunut kahteen järjestelmään: *vapaamieliseen länteen* ja *vanhoilliseen itään.* Useimmat läntiset kansat olivat vapaita — useimmat itäiset sorronalaisia.

Länsi-Euroopassa vallitsi kansallisen itsemääräämisoikeuden periaate — idässä sitävastoin oli vain kolme hallitsevaa kansaa: *saksalaiset*, *unkarilaiset* ja *isovenäläiset*, muiden kansojen vapauden ollessa rajoitettu.

Ennen sotaa paneurooppalainen liitto olisi pakottanut lännen vapaat kansat tekemään väkivaltaa omille valtiollisille ihanteilleen *takaamalla* eestiläisten ja latvialaisten, puolalaisten ja liettualaisten, tshekkien ja slovakkien, ukrainalaisten, sloveenien ja kroaattien jatkuvan orjuuden — sekä Habsburgien kuningaskunnan italialaisia, serbialaisia ja romaanialaisia maakuntia kohtaan harjoittaman sorron. Tätä takuuta olisi tuskin saatu aikaan, sillä lännen kansojen myötätunto oli enemmän sorrettujen kansojen kuin heidän sortajiensa puolella. Länsi ja itä voivat kyllä tehdä keskenään tilapäisiä valtiollisia liittoja — mutta eivät valtioliittoa.

Toisaalta *Itä-Euroopan keisarien ja heidän ympäristönsä asema* ehkäisi Euroopan yhteenliittymistä. Sillä Saksan, Itä-

vallan tai Venäjän keisari olisi pitänyt arvolleen alentavana alistua enemmistönä olevien kansanvaltojen tahtoon.

Paneuroopan aatetta olisi täten idässä pidetty Pyhän Allianssin ylösnousemuksena *Metternichin* henkeen — lännessä Euroopan uudistuksena *Mazzinin* aatteitten mukaan. Paneuroopan toteuttamista ei voitu ajatellakaan, ennenkuin jompikumpi näistä kahdesta periaatteesta oli voittanut toisen.

Maailmansota ratkaisi asian: *Mazzini voitti Metternichin.* Euroopan kolmen viimeisen keisarikunnan kukistuessa idän sorretut kansat vapautuivat. Nämä vapautuneet kansat järjestyivät joko kansanvaltaisiksi tasavalloiksi tai liittyivät vapaisiin veljiinsä ja heimolaisiinsa.

Tämä *Itä-Euroopan kansallinen vallankumous* on tärkeä saavutus Paneuroopan syntyhistoriassa. Sillä siten Eurooppa saavutti *yhtenäisen muodon, perustana kansallisvaltio.* Hallitsija- ja orjakansojen, Länsi- ja Itä-Euroopan välinen vastakohta hävisi. Saksasta tuli kansanvaltainen tasavalta ja se liittyi sisäpoliittisesti länsivaltioihin. Vain *Venäjä* sanoutui irti Euroopasta julistamalla neuvostojärjestelmän, kun taas sen reunakansat itsenäisinä kansallisvaltioina liittyivät lopullisesti kansanvaltaiseen Eurooppaan. Eurooppa oli täten muuttunut puolta pienemmäksi kuin ennen sotaa, mutta tullut sen sijaan sisäpoliittiselta rakenteeltaan oleellisesti yhtenäisemmäksi.

Kansallinen sorto ennen ja nyt.

Tätä nykyä kaikilla Euroopan suuremmilla kansoilla on oma valtionsa kansallisen elämänsä keskuksena. Holhous, jota muutamat Euroopan kansat harjoittivat toistensa suhteen, on loppunut. Näin on luotu *vapaitten kansojen* paneurooppalaisen liiton perustus.

Vallankumous ei tosin ole täysin lopettanut kansallista sortoa Euroopassa. Miljoonat *saksalaiset* ja *unkarilaiset* ovat kansallisen sorron alaisia. Niin väärää kuin tämä vähemmistösorto onkin, näillä nykyajan sorretuilla kansoilla on ainakin oma valtio kansallisena tukenaan ja vapaana sivistyskeskuksenaan — jotavastoin ennen sotaa kokonaisilta Euroopan sivistyskansoilta puuttui kansallinen vapaus.

Huolimatta näistä kansallisen sorron jätteistä, joiden poistamiseen jokaisen kunnon eurooppalaisen on pyrittävä, on näin ollen myönnettävä, että Euroopan valtiollinen rakenne on edistynyt verrattuna sodan edellisiin aikoihin.

Pyhän Allianssin päättymisestä lähtien Eurooppa ei ole milloinkaan ollut niin kypsä valtiollisesti liittymään yhteen kuin nyt. Sen yhtymisen tiellä on enää vain psykologisia esteitä — ei enää valtiollisia. Näiden psykologisten esteitten on murruttava paneurooppalaisen yhteistunteen herätessä; sen herättäminen on kaikkien Euroopan yleisen mielipiteen tienraivaajien tärkein tehtävä.

2. EUROOPAN POLITIIKKA JA TALOUS.

Rauhansopimuksen taloudelliset seuraukset.

Euroopan uusi kartta suunniteltiin *kansallisten* vaatimusten mukaan — eikä *taloudellisten* tarpeitten perusteella.

Taloudellinen ja teknillinen kehitys osoittaa taipumusta poistaa olemassa olevat tullirajat — siitä huolimatta Pariisin rauhassa määrättiin uusia.

Suuren, mallikelpoisesti järjestetyn *saksalaisen talousalueen* pirstoo Danzigin käytävä, ja sitä typistävät Ylä-Schleesian, Lothringenin ja Saarin alueen menetykset.

Itävalta-Unkarin talousalue on rikkiraadeltu; vastaperustettu Tshekkoslovakkia, jonka tehtaat ennen valmistivat teollisuustuotteita melkein koko habsburgilaisvaltakunnan tarpeiksi, ympäröitiin tullirajoilla, jotka eristävät sen entisistä kuluttajistaan ja pakottavat nämä kääntymään toisten tuottajien puoleen.

Wien, viisikymmenmiljoonaisen valtakunnan entinen pääkaupunki, hallitsee enää vain köyhää ja hedelmätöntä takamaata, jossa on vain viisi miljoonaa asukasta ja joka ei jaksa elättää tätä suhteettoman suurta pääkaupunkia.

Pariisin rauhansopimus, joka valtiollisessa suhteessa oli edistysaskel verrattuna sodan edellisiin oloihin, on taloudellinen taka-askel. Kansallisten kiihoittajien hetkelliset saavutukset ovat syösseet miljoonia ihmisiä kurjuuteen, ja niiden vuoksi kokonainen maanosa on taloudellisen perikadon partaalla. Sen sijaan, että kansalliset kysymykset olisi käsitelty kansalliselta, taloudelliset kysymykset taloudelliselta pohjalta — *alistettiin talouselämä politiikasta riippuvaiseksi* ja vapautettuun Eurooppaan kylvettiin taloudellisen rappion siemen.

Euroopan taloudellisen taantumuksen tärkeimmät syyt ovat seuraavat:

1. *Sodan* aiheuttama kaupan, menekin ja sotanäyttämöiden hävitys ja sen turmeleva vaikutus ihmisiin ja moraaliin.
2. *Venäjän eristyminen*, jonka syinä olivat vallankumous, saartotila ja taloudelliset mullistukset.
3. Euroopan suuret *sotavarustukset* ja vakinaiset sotajoukot, joita valtiollinen epävarmuus vaatii.
4. *Sotakorvauskysymys* ja siitä johtuvat pulakaudet.
5. Yleinen *velkaantuminen* ulkoeurooppalaisille valloille.
6. *Keski-Euroopan talousalueitten keinotekoinen pirstominen* rauhanteossa.

Nämä seikat yhteisesti ovat tärkeimpinä syinä Euroopan rahakannan sekasortoon, työttömyyteen, puutteeseen ja yhteiskunnalliseen levottomuuteen.

Euroopan taloudellinen elvyttäminen.

Selvittääkseen tämän sekasorron *koko Euroopan* on otettava tärkeimmäksi tehtäväkseen hävitettyjen alueitten jälleenrakentaminen, työtehon kohottaminen, sotakorvaus- ja velkakysymyksen lopullinen ratkaisu; Venäjän hallituksen tunnustaminen ja Venäjän taloudellisen nousun tehokas edistäminen, aseistariisuminen yhdessä Venäjän kanssa ja katkenneitten kauppasuhteitten uudelleen solmiaminen paneurooppalaisen tulliliiton avulla.

Kaikki nämä kysymykset, jotka ensi sijassa ovat *Euroopan mantereen elinkysymyksiä*, olisi sovinnossa pohdittava ja säännösteltävä paneurooppalaisessa konferenssissa. Ratkaisu voidaan saada aikaan yksinomaan siten, että uupunut ja pirstottu maanosa pysyvästi rauhoitetaan. Niin kauan kuin jokainen valtio tuntee olevansa naapurinsa uhkaama, ei voi syntyä sellaista mielialaa, josta voisi viritä paneurooppalainen talouselämä.

Ainoastaan Euroopan suurpiirteinen *uudestirakentaminen* liittolaisuuden perustalla voisi taloudellisesti korvata Itävalta-Unkarin paloittelun ja Saksan silpomisen. Valtiomiehet, jotka osaavat vain repiä eivätkä pysty rakentamaan, ovat diletantteja ja kansankiihoittajia; heidän on poistuttava hävitystyönsä valtiolliselta näyttämöltä jättäen paikkansa rakentaville johtajille.

Mitä enemmän Euroopan puute ja kurjuus kasvaa, sitä selvemmin kansat alkavat huomata *talouspolitiikan* välttämättömyyden. Silloin ne mielellään luovuttavat osan itsenäisyyttään pelastuakseen nälänhädästä, vararikosta ja sodasta.

Jos *järki* ei edeltäpäin luo Paneurooppaa — niin sen luo *hätä;* tänään Eurooppa voisi vielä olla työyhdyskunta — huomenna siitä täytyisi tulla kärsimysyhdyskunta. Kenties silloin jo kuitenkin on liian myöhäistä, ja Euroopan täytyy, yksimielisenä tai eripuraisena, auttamattomasti joutua perikatoon.

3. PANEUROOPPA JA VERSAILLES.

Nykyinen Eurooppa on *Pariisin rauhanehtojen* luoma. Näistä rauhanehdoista täytyy kaiken Euroopan uudestirakentamisen alkaa. Sovinto-oikeus.

Eurooppalaisella reaalipolitiikalla on tällä hetkellä valittavana vain joko Pariisin rauhanjärjestelmän hyväksyminen kaikkine puutteineen ja virheineen — tai sota ja sekasorto.

Olisi kuitenkin aivan väärin pitää Pariisin rauhansopimusta

Euroopan kehityksen *päätöksenä* — eikä sen *perustuksena.* Sillä kaikista puutteistaan huolimatta Pariisin sopimuksen järjestelmä on ensimmäinen askel maailmansodan yleisestä sekasorrosta Euroopan uudestirakentamiseen.

Tämä rauhansopimus hajoitti Itä-Euroopan epäorgaaniset ja aikansa eläneet valtiolliset muodostumat kansallisiin osiinsa, ei lisätäkseen Euroopan valtioitten lukumäärää ja samalla yleistä sekasortoa — vaan korvatakseen väkivaltaiset valtioliitot itsenäisten tasavaltojen vapaaehtoisilla yhtymillä. Entisen yhteyden etuihin oli lisättävä uuden vapauden edut. Itävalta-Unkarin hajoittamisen tarkoituksena oli vain sen ainesten vapauttaminen Paneuroopan rakentamista varten.

Ellei tahdota riistää paneurooppalaiselta liikkeeltä kokonaan kehitysmahdollisuuksia, on sen lähdettävä Euroopan nykyisen valtiojärjestelmän pohjalta. *Paneurooppalainen konferenssi,* joka ottaa ohjelmaansa Versailles'n, St. Germainin ja Trianonin rajamääräysten tarkistamisen, tekee haaksirikon jo ennen kokoontumistaan. Menestymisen mahdollisuus sillä on vain siinä tapauksessa, että se *jättää aluekysymykset keskustelun ulkopuolelle.*

Vain tällä edellytyksellä voitaisiin ryhtyä perusteellisesti pohtimaan Pariisin rauhan toista puolta, nimittäin *taloudellista.*

Kun Pohjois-Ranska on jälleen elpynyt Saksan sotakorvausten avulla, Euroopan talouden on ratkaistava suurempi kysymys: *Euroopan sisäisten tullirajojen vähitellen tapahtuva poistaminen,* kansallisten talousalueitten sulattaminen paneurooppalaiseksi alueeksi, joka yksin kykenisi pysymään Amerikan teollisuuden tasalla.

Kun tämä käsitys on ensin päässyt vallalle Euroopassa ja yleisen kilpailun tilalle astuu taloudellinen yhteistyö — silloin kaikki rauhansopimusten taloudelliset edellytykset muuttuvat itsestään ja pakottavat ystävälliseen yhteenliittymiseen.

4. PIKKU ENTENTE.

Ajatus, että Euroopan valtiot eristystilassaan eivät ole elinvoimaisia, johti *Pikku ententen* perustamiseen. Tässä mielessä Pikku ententeä voidaan pitää *Paneuroopan ituna.*

Itä-Euroopan yhdysvallat.

Venäjän eristäytyessä astui Euroopassa voimaan uusi jako; se jakaantuu kolmeen pääryhmään: romaaninen *länsi* (Portugali, Espanja, Ranska, Belgia, Italia), germaaninen *keskiosa* (Saksa, Hollanti, Tanska, Ruotsi, Norja), ja eri kansanheimojen asuttama *itä* (Suomi, Eesti, Latvia, Liettua, Pikku entente, Puola, Unkari, Balkan).

Tämän *itäeurooppalaisen valtioryhmän,* joka on syntynyt Itävallan, Unkarin, Länsi-Venäjän ja Balkanin liiton raunioista, *Masaryk* tahtoi heti sodan loputtua yhdistää valtioliitoksi turvatakseen näiden kansojen pysyvän itsenäisyyden Saksaa ja Venäjää vastaan.

Tämän valtioryhmän yhtenäiseen alueeseen, joka ulottuu *Suomesta Kreikkaan,* kuuluu puolet Euroopan valtioista sekä kolmas osa Eurooppaa ja eurooppalaisia.

Pikku entente.

Tätä *suurta liittoa,* joka olisi ollut jättiläisaskel Euroopan Yhdysvaltoja kohti, ei syntynyt. Sen sijaan toteutui vain *Pikku entente,* joka on *Tshekkoslovakian, Jugoslaavian kuningaskunnan* ja *Romaanian* välinen liitto. Tähän valtiojärjestöön on myös *Puola* läheisessä suhteessa,[1] samoin *Itävalta* Lanan sopimuksen perusteella. Yhä edelleen Pikku entente osoittaa taipumusta levitä Masarykin suunnitelmien mukaisesti pohjoiseen ja etelään ollen runkona Euroopan Yhdysvalloille, jotka ovat hänen pyrkimystensä päämääränä.

Nykyisessäkin muodossaan Pikku entente on *eurooppalainen suurvalta.* Yhdessä Puolan kanssa siihen kuuluu seitse-

[1] Romaanian liittolaisena.

mänkymmentä miljoonaa eurooppalaista yli miljoonan neliökilometrin suuruisella alueella. Yhdessä Puolan kanssa se on siis kaksi kertaa niin suuri kuin Saksa, ja sen asukasluku on yhtä suuri kuin Saksan ennen sotaa.

Yhdessä liittolaistensa Ranskan ja Belgian kanssa tähän valtioryhmään kuuluu enemmän kuin kaksi viidettä osaa Paneuroopan koko asukasluvusta; jos se ottaisi Paneuroopan muodostamisen politiikkansa pääpyrkimykseksi, niin siitä voisi kehittyä sen tuleva kiteytymisydin.

Tämän kansanryhmän päämääränä ei tällä hetkellä kuitenkaan ole Euroopan yhdistäminen, vaan turvautuminen Venäjää vastaan ja Saksan, Unkarin ja Bulgarian aisoissapitäminen. Niin kauan kuin Pikku entente ei pääse samanlaiseen yhteisymmärrykseen aseistariisutun ja kansanvaltaisen Saksan kuin Ranskan kanssa, se ei voi täyttää paneurooppalaista kutsumustaan ja on vaarassa joutua ylösnousseen Venäjän ja sen saksalaisen liittolaisen muserrettavaksi.

Pikku entente on ensimmäinen merkki, joka viittaa Euroopan uudestaanrakentamiseen ja siihen, että Itävallan hajoamista koetetaan korvata uudella valtioitten liittoumalla. Se ei ole täyttänyt taloudellista tehtäväänsä, Paneuroopan tulliliiton valmistelua, Tonavan liitolla. Tämä suuri tehtävä jää täten sen suoritettavaksi tulevaisuudessa.

Joka tapauksessa Pikku ententelle on luettava ansioksi, että se on amerikkalaisen valtiojärjestelmän mallin mukaan juurruttanut Eurooppaan uuden valtiollisen järjestelmän, jossa ulkonaiseen yksimielisyyteen liittyy täysi tasa-arvoisuus ja sisäinen itsenäisyys ja jossa määräaikaiset konferenssit ylläpitävät valtiollista yhteyttä.

Tätä järjestelmää voisivat muutkin Euroopan valtioryhmät noudattaa, esimerkiksi Skandinaavian ja Balkanin maat. Tällaisten ryhmien yhtyminen tasoittaisi tietä paneurooppalaiseen yhteistyöhön.

X. Saksa ja Ranska.

»Hirvittävästä kriisistä, jonka alaisina Saksa ja Ranska nykyjään elävät, ne joko vapautuvat liittoutuneina eurooppalaisina — tai toisiinsa pureutuneina nääntyvät iskemiinsä haavoihin.»

1. EUROOPAN YDINKYSYMYS.

Historiallinen kilpailu.

Euroopan Yhdysvaltojen aikaansaamisen suurimpana esteenä on vuosituhannen kestänyt vihamielinen suhde kahden Euroopan väkirikkaimman kansan välillä, nimittäin *Saksan* ja *Ranskan*.

Kaarle Suuren frankkilainen, siis saksalais-ranskalainen keisarikunta hajosi hänen poikansa Ludvigin hallituskaudella. Sen sirpaleista kehittyivät *Saksa*, *Ranska* ja *Italia*. Siitä asti Saksa ja Ranska ovat taistelleet Kaarle Suuren perinnöstä, Euroopan *yliherruudesta*.

Sisäisestä heikkoudestaan huolimatta *roomalais-saksalainen keisarikunta* säilytti etusijansa Euroopassa uuden ajan alkuun saakka. Vielä *Kaarle V* yritti uudistaa eurooppalaisen yleismonarkian ja murtaa Ranskan vallan. Yritys epäonnistui, Ranska selvisi uhkaavasta vaarasta entistään ehompana ja alkoi pian itse vaatia Euroopan johtovaltaa. Uskonpuhdistuksen aikana Ranska ryhtyi hyökkäykseen ja pakotti Saksan kolmeksi vuosisadaksi puolustuskannalle. *Richelieun*, *Mazarinin* ja *Ludvig XIV*:n aikana maanosan kiistämätön johtovalta oli Ranskan käsissä. *Napoleon* jatkoi tätä traditiota ja

hänen onnistuikin Ranskan johdolla uudistaa Kaarle Suuren eurooppalainen keisarikunta.

Englanti ja Venäjä kukistivat *Napoleonin paneurooppalaisen monarkian*, joka jakautui kansallisiin osiinsa. Preussin johdolla Saksan valta alkoi jälleen kohota, kunnes se voittaessaan Ranskan *Bismarckin* aikana saavutti Euroopassa johtavan aseman.

Saksa ei saanut kauan iloita vallastaan. Euroopassa oli kansallistunne kehittynyt niin voimakkaaksi, että mikään kansa ei vapaaehtoisesti suostunut alistumaan toisen johtovaltaan. Peläten saksalaista napoleonismia useimmat Euroopan kansat tekivät liiton Saksaa ja sen vasallivaltioita vastaan, kunnes maailmansota päättyi *Saksan keisarikunnan sortumiseen.*

Saksa ja Ranska: sisarustasavallat.

Kuten Saksan voitto puolta vuosisataa aikaisemmin oli kukistanut Ranskan keisarikunnan — samoin Ranska nyt kumosi Saksan keisarikunnan.

Ensimmäistä kertaa maailmanhistoriassa nämä kaksi naapurivaltiota kohtaavat toisensa *sisarustasavaltoina.* Molempien hallitusmuoto on syntynyt niiden joutuessa tappiolle. Bonapartet ja Hohenzollernit toivoivat pääsevänsä Euroopan valtiaiksi kukistamalla naapurikansan: molemmat menettivät tässä yrityksessä valtaistuimensa ja valmistivat vastustajansa nousua.

Nyt on vihdoinkin koittanut se maailmanhistoriallinen hetki, jolloin molempien hallitsijasuvuistaan vapautuneitten kansojen on haudattava hallitsijainsa kunnianhimoiset pyrkimykset ja solmittava keskenään rehellinen sovinto yhteistyöllä edistääkseen Euroopan uudestirakentamista, yhteenliittymistä ja vaurastumista.

Ranskan ja Saksan välinen liitto oli mahdoton niin kauan kuin niiden johtajina olivat kilpailevat hallitsijasuvut; se oli yhä mahdoton niin kauan kuin Ranska oli tasavalta ja Saksa monarkia; se on käynyt mahdolliseksi nyt, kun *tasavaltainen hallitusmuoto* yhdistää molemmat naapurit.

Tältä kannalta katsoen Saksan muuttuminen tasavallaksi on tärkeä askel paneurooppalaista ihannetta kohti.

Saksan ja Ranskan perivihollisuus.

Molempien naapurikansojen valtiollinen järjestysmuoto on muuttunut, niiden siveellinen laatu sitävastoin ei. Saksalaisten ja ranskalaisten välinen viha on voimakkaampi järkeä, voimakkaampi yhteistä etua; se tukahduttaa eurooppalaisen yhteistunteen ja estää Saksan ja Ranskan yhtymisen, vaikka molemminpuolinen etu vaatiikin yhteistyötä.

Tätä *Saksan ja Ranskan* perivihollisuutta monet pitävät Euroopan yhteisymmärryksen voittamattomana esteenä. Kuitenkin on oikeus toivoa, *ettei tämä viha ole kuolematon* ja että ulkonaisten olosuhteitten muuttumista seuraa sisäinen ajatelutavan muuttuminen. Sillä valtioitten poliittiset suhteet ovat kansallisen myötätunnon ja vastenmielisyyden ilmauksia, mutta toisaalta myöskin kansalliset ystävyys- ja vihollissuhteet ovat usein valtiollisten suhteitten seurauksia.

1914 ja sen edellisinä vuosina *Serbia* oli *Itävallan* perivihollinen, 1915 *Italia;* tästä vihasta, joka silloin näytti lähtemättömältä, ei ole tällä hetkellä hituakaan jäljellä. Serbialaiset ja italialaiset nauttivat Itävallan väestön taholta lämmintä myötätuntoa.

Turkki ja *Venäjä* olivat kaksisataa vuotta perivihollisia — nyt ne ovat liittolaisia.

1912 *serbialaiset* ja *bulgarialaiset* kävivät »slaavilaisina veljinä» yhteiseen taisteluun turkkilaista perivihollista vastaan; 1916 *turkkilaiset* ja *bulgarialaiset* taistelivat »turaanilaisina veljeskansoina» vihollistaan Serbiaa vastaan.

Buurit, jotka vuosisadan alussa olivat Englannin katkerimpia vihollisia, ovat tällä hetkellä Brittein maailmanvallan lujimpia tukijoita.

1915 saksalaiset tervehtivät toisiaan sanoen: »Jumala rangaiskoon Englantia!» ja sepittivät vihalauluja *Englantia* vastaan — ranskalaisvihan syrjäytyessä kokonaan; nykyjään koko

Saksa puhuu myötätuntoisesti Englannista, mutta *Ranska* ja *Puola* ovat jälleen joutuneet päävihollisen asemaan.

Kansojen vihamielisyyden ja ystävyyden vaihtelevaisuutta osoittavat kuitenkin selvimmin Ranskan ja Englannin suhteessa tapahtuneet muutokset. Englanti oli vuosisatoja Ranskan perivihollinen: englantilaiset polttivat Jeanne d'Arc'in ja kukistivat Napoleonin. Kuitenkin Entente Cordiale teki Englannista äkkiä Ranskan ylimmän ystävän, liittolaisen ja pelastajan. Niin muuttuvat ajat ja tunteet.

Ranska ja Espanja, Preussi ja Itävalta, Venetsia ja Genova olivat kautta vuosisatojen perivihollisia, mutta tästä kansojen vihasta ei ole nykyjään havaittavissa jälkeäkään. Esimerkkejä voitaisiin lisätä mielin määrin. Kaikkialla osoittautuu, että *kansojen välinen viha taukoaa heti, kun tämän vihan syy poistetaan.*

Tämä historiallinen havainto oikeuttaa meidät toivomaan, että myöskin Saksan ja Ranskan välinen viha katoaa niiden olosuhteitten muuttuessa, jotka ovat sen synnyttäneet.

Saksan ja Ranskan välistä vihaa on valtiollis-sotilaallisista syistä kautta vuosisatojen kiihoitettu *keinotekoisesti.* Reinin sekä oikealla että vasemmalla puolella on aina ollut vaikutusvaltaisia henkilöitä ja yhteiskuntaluokkia, jotka ovat eläneet tämän valtiollisen jännityksen varassa ja joiden etujen mukaista on ollut pysyvän sovinnon ehkäiseminen.

Vielä tällä hetkellä yksityiset edut useinkin kiihoittavat tätä molemminpuolista vihaa; valtiolliset kansankiihoittajat ja taloudelliset keinottelijat elävät kokonaan tämän vihan varassa; sen avulla he ovat hankkineet maineensa ja rikkautensa; heidän elämällään ei olisi mitään tarkoitusta, jos Saksa ja Ranska tekisivät sovinnon.

On selvää, että näin syvä ja pitkäaikainen viha ei voi hävitä käden käänteessä, että joukot kaikuna toistavat, mitä niille on vuosikymmenien ja vuosisatojen aikana opetettu, ja että tarvitaan voimakasta vastapropagandaa molemmille puolille kasaantuneitten ennakkoluulojen kumoamiseksi.

Tärkeintä on kuitenkin *Saksan ja Ranskan kohtaloiden yhteyden ymmärtäminen.* Niin kauan kuin Euroopan politiikka oli maailmanpolitiikkaa, erottava aines oli voimakkaampi kuin yhdistävä; nykyisin, jolloin on kysymyksessä Euroopan tulevaisuus muitten maanosien rinnalla, Saksan ja Ranskan edut yhtyvät päivä päivältä yhä enemmän. Toisen kansan perikatoa seuraa välttämättömästi toisenkin perikato. Näiden kansojen kesken täytyy syntyä *järjen yhteisvastuullisuus,* vaikka sydämen yhteisvastuullisuudelle ei vielä olisikaan tilaa.

Tämä rakkaus voi herätä vain hitaasti ja pakottomasti yhteistyön ja molemminpuolisten saavutusten kunnioituksen pohjalla.

Hirvittävästä kriisistä, jonka alaisina Saksa ja Ranska nykyjään elävät, ne joko lähtevät *liittoutuneina eurooppalaisina* — tai toisiinsa pureutuneina ne *nääntyvät iskemiinsä haavoihin.*

2. RANSKA TIENHAARASSA.

Hävitys- vai sovintopolitiikka.

Ranskan elinkysymys, johon nähden jokaisen ranskalaisen valtiomiehen on ennen kaikkea ratkaistava kantansa, on *maan turvaaminen saksalaisten hyökkäykseltä.*

Ranskan muita rajoja suojelevat meri, *Pyreneitten vuoret* ja *Alpit;* ainoastaan sen *itäraja on avoin.* Tästä hyökkäysportista Saksan armeijat ovat työntyneet maahan kolmesti vuosisadan kuluessa. Ranskan naapurina tämän avoimen hyökkäysportin takana on Euroopan sotaisin ja uutterin kansa, joka väkiluvultaan voittaa Ranskan ja on sille vihamielinen.

Ranskan on keskitettävä kaikki voimansa maansa turvaamiseen saksalaisten uudelta hyökkäykseltä, eikä ranskalaisten ole jätettävä mitään keinoa käyttämättä torjuakseen saksalaisvaaran itseltään ja jälkeläisiltään.

Tässä tilanteessa Ranskan tulisi varoittavana esimerkkinä muistella *Bismarckin Frankfurtin rauhassa* noudattamaa politiikkaa. Maailmansodan syttyessä osa Bismarckin arvostelijoista syytti häntä siitä, että hän muka oli luovuttamalla Belfortin tehnyt ranskalaisille mahdolliseksi tehokkaan puolustautumisen Saksaa vastaan; toinen ryhmä moitti Bismarckia siitä, että hän anastamalla Elsass-Lothringenin oli herättänyt Ranskan leppymättömän vihan ja kylvänyt kostosodan siemenen. Molemmat arvostelijat olivat oikeassa. Vastustajan katkeroittaminen tekemättä häntä vaarattomaksi on pahin virhe, mikä politiikassa voidaan tehdä. Viisaat rauhansopimukset joko raivaavat tietä sovinnolle (Nikolsburgin rauha) tai tuhoavat vastustajan (Karthagon rauha).

On vain kaksi johdonmukaista keinoa, joiden avulla voi turvata itsensä viholliselta: joko vihollinen tehdään vaarattomaksi tuhoamalla — tai hänet tehdään vaarattomaksi *lepyttämällä*. Joko riistetään viholliselta kostamisvalta — tai häneltä riistetään kostamistahto. Kaikki keskitiet, kaikki horjuminen näiden kahden vaihtoehdon välillä johtaa omaan perikatoon.

Ranskan on valittava: joko suurpiirteinen *hävityspolitiikka* Saksaa vastaan — tai suurpiirteinen *sovintopolitiikka*. Kaikki muu olisi diletanttimaisuutta.

Hävityksen tie.

Aluksi Ranska koetti ensimmäistä menettelytapaa. Ranskan *hävityspolitiikan* päämääränä oli: sotilaallisena rajana Rein, taloudellisena Ruhr, valtakunnan yhtenäisyyden rikkominen, liitto Puolan kanssa Saksan masentamiseksi ja sen eristämiseksi Venäjästä, jota vastaan myöskin on puolustauduttava.

Tämän sotilaallisen *turvaamisen*, valtiollisen *hajoituksen* ja taloudellisen *riistämisen* politiikan päämääränä oli Saksan tuhoaminen ja pysyvä voimattomuuden tila. Sillä ilman hiiltä ja malmia Saksan teollisuuden täytyy hävitä; kolmannen osan Saksan väestöä, jota tämä teollisuus elättää, täytyy muuttaa

maasta tai kuolla nälkään. Vain siten olisi Saksan kansan ylivoimainen väkiluku Ranskaan verrattuna saatu alenemaan.

Tämä Saksaa vastaan suunnattu hävityspolitiikka olisi kaikessa epäinhimillisyydessään ollut valtiollisesti läpeensä johdonmukaista, jos se ei olisi jättänyt huomioonottamatta erästä saksalais-ranskalaisen politiikan tärkeätä tekijää: *Venäjää*.

Sillä ei ole epäilystäkään siitä, että Saksa heti havaittuaan Ranskan hävitystahdon järkkymättömyyden heittäytyy ehdottomasti ja arvelematta Venäjän helmaan — huolimatta siitä, onko tämä Venäjä kommunistinen, sosialistinen, demokraattinen tai autokraattinen.

Amerikkalainen pääoma, saksalainen järjestyskyky ja hyvät vuodentulot voivat elvyttää Venäjän nopeammin kuin Eurooppa luuleekaan. Tästä hetkestä lähtien Saksa ja Venäjä tulisivat harjoittamaan yhteistä politiikkaa päämääränään Puolan ja Pikku ententen tuhoaminen ja Ranskan kukistaminen. Ranskan vastustajana ei siis enää olisi seitsemänkymmenen miljoonan suuruinen kansa, vaan neljännesmiljardin ihmisen muodostama kansayhtymä, joka ulottuu Reinistä Tyyneen valtamereen. Tämän yhtymän väkiluku, rikkaus ja valta kasvavat päivä päivältä, jotavastoin Ranska sotavarustusten rasittamana ei jaksaisi pitää puoliaan taloudellisessa kilpailussa anglo-amerikkalaisten kanssa. Jos Venäjällä sillävälin astuisi voimaan toinen järjestelmä kommunismin tilalle, niin Pikku entente slaavilaisen sukulaistunteen vaatimuksesta asettuisi Venäjän puolelle ja jättäisi Ranskan yksinäiseksi Euroopassa.

Jos venäläis-saksalaisen kansainliiton ja länsivaltojen kesken syttyisi sota, niin venäläiset joukot ehtisivät Reinille ennen amerikkalaisia. Voittajanakin Ranska heikontuisi niin, että vastustuskykyisemmän Venäjän toinen rynnäkkö murtaisi sen.

Alkumenestyksestä huolimatta Ranskan hävityspolitiikan lopullisena seurauksena olisi *oman kansan varma tuho*. Tällainen politiikka avaa Venäjälle oven Eurooppaan pakotta-

malla Saksan rupeamaan sen liittolaiseksi. Euroopan raja siirtyisi Beresinasta Reiniin, ja maanosaa uhkaisi sota ja vararikko. Tuloksena tosin olisi Saksan itsenäisyyden ja saksalaisen talouselämän häviö — mutta Ranska maksaisi tämän lyhytaikaisen voiton omalla olemassaolollaan.

Sovinnon tie.

Hävityspolitiikka alkaisi Saksan perikadolla — ja päättyisi Ranskan perikatoon. Naurava kolmas pelaaja olisi Venäjä, jolle tämä eurooppalainen veljessota vaivattomasti tuottaisi koko maanosan herruuden.

Ranska on Rapallon ja Ruhrin miehityksen jälkeen harkinnut näitä seurauksia ja huomannut, että se ei voi tuhota Saksaa joutumatta itse hengenvaaraan. Se on hylännyt tämän harhatien ja päättänyt kulkea *sovinnon tietä.* Tämän tien päämääränä on *Paneurooppa:* läheinen yhteistyö Saksan demokraattien ja pasifistien kanssa, lopullinen sovinto kohtuullisten sotakorvausten perusteella, tulliliitto, jossa Saksan kivihiili ja Ranskan malmi yhdessä muodostaisivat *paneurooppalaisen vuoriteollisuuden,* sovinto- ja takuusitoumus, suoja Venäjää vastaan, taantumuksen yhteinen torjuminen, aseistariisuminen, Euroopan taloudellisen tilan ja raha-asioitten yhteinen parantaminen, Paneuroopan valtioliiton perustaminen.

Tämä *sovinto-ohjelma* turvaa johdonmukaisesti noudatettuna Ranskan tulevaisuuden verrattoman paljon paremmin kuin hävitysohjelma. Kun kaikki Paneuroopan valtiot yhteisvastuullisesti takaavat Ranskan itärajan, se on luotettavampi turva kuin Reinin miehitys. Kansainvälisten juonien ainaisesta alkulähteestä Saksasta voisi tulla Ranskan suojamuuri Venäjän vaaraa vastaan. Tehtyään sovinnon Saksan kanssa Ranska voisi poistaa yleisen asevelvollisuuden, järjestää raha-asiansa ja kohdistaa kaikki voimansa siirtomaittensa hyödylliseen hoitoon. Sen asema Paneuroopassa takaisi sille johtavan aseman maailmassa ja korkeimman kunnianimen, jonka mikään kansa voi saada: *ihmisoikeuksien julistaja ja esitaistelija.*

3. SAKSA TIENHAARASSA.

Saksan kostopolitiikka.

Myöskin Saksa on seisonut *idän* ja *lännen, kosto- ja sovintopolitiikan* tienhaarassa.

Saksassa oli yleisesti vallalla vakaumus, että Ranska käyttäisi rauhansopimusta aseenaan jatkaakseen sotaa muuttunein keinoin ja tuhotakseen Saksan valtiollisesti ja taloudellisesti, kuten se jo oli tuhonnut sen sotilaallisesti.

Näin Saksan yleinen mielipide oli kallistunut uskomaan, että vain uusi sota voi pelastaa sen joutumasta Ranskan hävityksen uhriksi, sota, jonka tuloksena olisi joko vapaus tai kuolema, jota isänmaanystävät pitävät parempana kuin elämää epäitsenäisyydessä, alennustilassa ja köyhyydessä.

Tämän ajatuksen kannattajat, joiden lukumäärää jokainen ranskalaisten antama kolhaisu lisäsi, ovat kuitenkin tietoisia siitä, että heidän aseistariisuttu isanmaansa on tällä hetkellä sotilaallisesti liian heikko uskaltaakseen ryhtyä sotaan. He perustavat siksi toivonsa tulevaisuuteen, lietsovat kouluissa ja sanomalehdissä kansalliskiihkoa ja kansallisvihaa, pyrkivät uuteen militarisointiin saattamalla voimaan sotilasdiktatuurin tai palauttamalla monarkian ja juonittelevat koko maailmassa Ranskaa ja sen liittolaisia vastaan.

Heidän toivonsa kukistaa kerran Ranska perustuu *kolmeen* mahdollisuuteen:

1. Saksalaisen *keksinnön* mahdollisuuteen, joka yhdellä iskulla voisi kukistaa Ranskan sotilaallisen ylivoiman (esim. uudet myrkyt tai sähköaallot, joiden avulla bensiiniä, ruutia tai muita räjähdysaineita voidaan saada syttymään pitkien matkojen päässä).

2. Toisaalta *Ranskan, toisaalta Englannin tai Italian väliseen riitaisuuteen,* joka muuttaisi Euroopan valtiollisen tilanteen ja eristäisi Ranskan.

3. Saksan avulla elpyneeseen *Venäjään,* joka valloittaa ta-

kaisin Puolan ja reunamaat ja liittyy sitten Saksaan kukistaakseen yhdessä sen kanssa Ranskan ja Pikku ententen.

Niin epämääräisiä kuin nämä toiveet osaksi ovatkin, on kuitenkin ymmärrettävää, että kansa, joka huomaa avuttomana joutuneensa vihollisvallan armoille, tarrautuu jokaiseen hukkuvan oljenkorteen toivoen siitä itselleen ennemmin tai myöhemmin apua ja pelastusta.

Näistä Saksan kolmesta toivosta on Venäjään kohdistuva toivo varmin. Ainoastaan Venäjän ylösnousemuksen aika on epävarma, ei se, että se kerran tapahtuu. Siksi saksalainen kostopolitiikka pyrkii saamaan aikaan läheisen valtiollis-sotilaallis-taloudellisen *liiton Venäjän kanssa.*

Tämän *saksalaisen kostopolitiikan* mahdollisuudet ovat yhtä lohduttomat kuin ranskalaisen hävityspolitiikan onnistumisen toiveet.

Se lietsoo Saksan kansallisvihaa Ranskaa vastaan ja tekee siten kaiken tulevan sovinnon vaikeaksi. Sisäpoliittisesti se johtaa joko bolshevismiin tai taantumukseen — ulkopoliittisesti riippuvaisuuteen Moskovasta.

Tämän politiikan korkeimpana toivona on voitokas kostosota Ranskaa vastaan Venäjän avulla. Jos saksalaiset isänmaanystävät olisivat selvillä tällaisen voiton välttämättömistä seurauksista, niin he vähemmän kiihkeästi vaatisivat sotaa. Sillä Reinin teollisuusalue hävitettäisiin auttamattomasti jo sodan alussa, niin että Saksa ei enää milloinkaan voisi päästä muiden teollisuusvaltioitten tasalle, ja lisäksi Venäjä ulottaisi herruutensa Poseniin ja Ylä-Schleesiaan, Böhmerwaldiin ja Alpeille saakka. Saksan itsenäisyys olisi mennyttä ja sen mukana Euroopan vapauden aate.

Saksan sovintopolitiikka.

Tätä Saksan kostopolitiikkaa vastustaa *Saksan sovintopolitiikka.* Sillä on samat päämäärät kuin Ranskan sovintopolitiikalla. Se haluaa rauhallista yhteisymmärtämystä ja taloudellista yhteistyötä Ranskan kanssa, kohtuullisen sotakorvaus-

summan suorittamista, sovintoa Puolan ja Tshekkoslovakian kanssa, kansanvaltaista sisäpolitiikkaa, rauhallista ulkopolitiikkaa, sovinto-oikeus- ja takuusitoumusta ja kieltäytymistä Venäjän liitosta; sen lopullisena päämääränä on tulliliitto ja läheisessä yhteistyössä Ranskan kanssa Paneuroopan toteuttaminen.

4. KANSALLISKIIHKOILIJAT JA EUROOPPALAISET.

Johdonmukaisuutta ja epäjohdonmukaisuutta.

Ranskalaisilla ja saksalaisilla on valittavana vain joko vihan politiikka tai sovinnon politiikka. Kriisi on jo ehtinyt niin pitkälle, että se ei enää siedä puolinaisuutta, vaan vaatii vastauksen *joko — tai.*

Useimmat hävityspolitiikan kannattajat kummallakin puolella pyrkivät määrättyyn ja johdonmukaiseen päämäärään, mutta samaa ei voi väittää useimmista sovintopolitiikan asianajajista. Heillä ei useinkaan ole kylliksi rohkeutta olla johdonmukaisia.

Ranskassa sanotaan esim. näin: »Kiskokaamme Saksalta mahdollisimman paljon rahaa ja koettakaamme sitten perustaa ystävällinen naapurisuhde»; Saksassa sanotaan: »Tahdomme säilyttää rauhan Ranskan kanssa — mutta samalla meidän on tehtävä Puolaa vastaan liitto Venäjän kanssa.»

Ne jotka näin puhuvat, ovat lyhytnäköisiä ja sokaistuja. Nämä ranskalaiset eivät ajattele, että jos heidän ei onnistu hävittää eikä lepyttää Saksaa, niin he itse vuorostaan joutuvat maksamaan satakertaisesti suuremmat sotakorvaussummat; ja nämä saksalaiset eivät aavista, että liitto Venäjän kanssa Puolaa vastaan itsestään johtaa heidät sotaan Ranskaa vastaan — tahtoivatpa he sitä tai eivät.

Siksi jokaisen saksalaisen on ratkaistava, haluaako hän *venäläistä* vai *eurooppalaista* politiikkaa; hänen on tiedettävä, että liitto Venäjän kanssa johtaa sotaan — liitto Euroopan kanssa

rauhaan, että Venäjän liittoon pyrkivä politiikka päättyy punaiseen tai valkoiseen diktatuuriin — Euroopan liittoa ajava politiikka kansanvaltaan.

Jokaisen ranskalaisen on oltava selvillä siitä, että Ranskan itäraja voidaan turvata *sotilaallisesti* vain jatkuvalla sotatilalla — tai *valtiollisesti* eurooppalaisella rauhansopimuksella. Nykyisestä sekasorrosta voi pelastaa vain kaksi johdonmukaista tietä: *kansallinen imperialismi* tai *rakentava eurooppalaisuus.* Ranskalaisten on ratkaistava, haluavatko he uhrata Euroopan tulevaisuuden oman kansansa lyhyen johtovallan hyväksi — vai tahtovatko he ankkuroida kansansa tulevaisuuden paneurooppalaiseen maailmanvaltaan. Jos he valitsevat jälkimmäisen, heidän ei ole pyrittävä vain rauhaan, vaan myöskin aikaansaamaan *liitto Saksan kanssa.*

Tämä joko — tahi jakaa siis sekä Saksan että myös Ranskan ulkopolitiikan yhä jyrkemmin kahteen vastakkaiseen leiriin: *kansalliskiihkoilijoihin* ja *eurooppalaisiin.*

Kansalliskiihko ja eurooppalaisuus.

Saksan ja Ranskan kansalliskiihkoilijain välillä on olemassa sanoin lausumaton, mutta kiinteä *yhteys.* Joka päivä he toistavat lehdissään vastustajansa sanoja, värväävät toisilleen yhä uusia kannattajia ja valmistavat mitä toverillisimmin maaperää toistensa hyväksi. Tämän saksalais-ranskalaisen yltiöisänmaallisuuden todellinen vastustaja ei ole Reinin toisella puolen asuva kansa — vaan Paneurooppa. Tätä päämäärää vastaan kohdistuu niiden yhteinen viha ja niiden liitto. Sillä ne tietävät, että Paneuroopan syntyminen riistää niiltä olemassaolon oikeuden.

Tätä liittoutunutta kansalliskiihkoa, joka rehoittaa Reinin kummallakin rannalla, kykenee avustamaan vain *kaikkien paneurooppalaisten yhteinen esiintyminen.*

Maailmansota syntyi siten, että Euroopan yksityisten valtioitten sodanhaluiset vähemmistöt tekivät yleisen vallankumouksen sotaa vastustavia enemmistöjä vastaan. Nyt koemme tämän kohtalokkaan salaliiton toistumisen, jonka

voi tukahduttaa vain kaikkien eurooppalaisten rauhanystävien kansainvälinen yhteistyö.

Tällä yltiöisänmaallisuutta vastaan käytävällä sotaretkellä on osat jaettava siten, että Saksan paneurooppalaiset taistelevat Saksan kansalliskiihkoilijoita vastaan ja Ranskan paneurooppalaiset vastustavat Ranskan kansalliskiihkoilijoita; päinvastainen taktiikka tuottaisi paneurooppalaisuuden asialle enemmän haittaa kuin hyötyä. Jokaisella on omassa maassaan niin paljon raakalaisuutta vastustettavana, että hänellä ei ole oikeutta moittia naapuria, ennenkuin on itse eurooppalaistunut: »Jokainen lakaiskoon oman ovensa edustan, niin kaikki kadut tulevat puhtaiksi!» Ainoastaan jos jokainen kansa koettaa oikeamielisyydessä ja sivistyksessä voittaa naapurinsa, voi eurooppalaistuminen edistyä Reinin kummallakin puolella.

Mutta jos Ranska harjoittaa anti-eurooppalaista politiikkaa — se tukee Saksan kiihkokansallisia; ja jos Saksa harjoittaa anti-eurooppalaista politiikkaa, se tukee Ranskan kiihkokansallisia.

Ranskan on pakko harjoittaa hävityspolitiikkaa leppymätöntä Saksaa kohtaan — Saksan on pakko harjoittaa kostopolitiikkaa leppymätöntä Ranskaa kohtaan: tämä *circulus vitiosus* voidaan särkeä vain siten, että jokainen paneurooppalainen päättää aloittaa eurooppalaisen politiikan *omalta kohdaltaan* odottamatta muita. Hän ei täten hyödytä ainoastaan koko maanosaansa, vaan myös omaa kansaansa, jonka korkeampaa sivistystä tämä hänen esimerkkinsä todistaa.

XI. Kansallisuuskysymys.

»Kansallisuus on hengen valtakunta.»

1. KANSALLISUUDEN OLEMUS.

Euroopan kansallisuudet ovat sekakansoja.

Eurooppalainen natsionalismin oppi selittää, että kansakunnat ovat *veriheimolaisten yhdyskuntia.*

Tämä oppilause on *satua.*

Lukuisien kansainvaellusten jälkeen, joita maanosassamme on tapahtunut sekä esihistoriallisena että historiallisena aikana, *ei* Euroopassa enää voi olla *puhtaita rotuja.* Kaikki Euroopan kansat (kenties lukuunottamatta islantilaisia) ovat *sekakansoja:* pohjoismaisten, alppi- ja välimerenrotujen sekamuotoja, arjalaisten tulokkaitten ja mongolilaissyntyisten alkuasukkaitten, vaaleitten ja tummien, pitkäkalloisten ja lyhytkalloisten rotujen sekamuotoja.

On dilettanttimainen harhapäätelmä, kun romaanisen, germaanisen ja slaavilaisen *kieliryhmän* olemassaolon perusteella päätellään romaanisen, germaanisen ja slaavilaisen *rodun* olemassaolo. Sillä minkäänlainen veriheimolaisuus (paitsi eurooppalaisuutta) ei yhdistä ranskalaisia ja romaanialaisia: roomalaistuneita gallialaisia ja roomalaistuneita daakialaisia. *Espanjalaiset* ovat roomalaistuneita iberejä, baskeja ja länsigoottteja, joissa on myös maurilaista verta, *ranskalaiset* gallialaisia ja frankkeja, *italialaiset* etruskeja, kelttejä ja germaaneja, joissa on kreikkalaista ja albanialaista ainesta; *kreikkalaisiin* on sekoittunut slaavilaista, germaanista ja albanialaista verta,

samoin *serbialaisiin; bulgarialaiset* ovat slaavilaistuneita suomalais-ugreja; *saksalaisiin* on lännessä ja etelässä yhtynyt kelttiläisiä aineksia, kun taas Elben itäpuolella he ovat germaanilaistuneita slaaveja, jossa yhtymässä on germaaniset kuteet. Täten preussilaiset ovat tshekkiläisten läheisempiä veriheimolaisia kuin schwabilaisten. Eivät edes *skandinaavialaiset* ole puhdasrotuisia germaaneja, sillä heihin on sekoittunut runsaasti suomalaisia ja lappalaisia aineksia.

Miten vähän yltiöisänmaalliset kiihkoilijat itsekin käytännössä pitävät kiinni uskostaan rotuihin, ilmenee siitä, että he kaikkialla koettavat väkivalloin liittää omaan kansaansa kansallisia vähemmistöjä, joita he pitävät ala-arvoisina. He ovat siis käytännössä kuitenkin sitä mieltä, että pakkovalta ja koulu voi tehdä saksalaisesta ranskalaisen, italialaisen, puolalaisen tai tshekin ja päinvastoin, samaten magyarista romaanialaisen jne.

Sen opin puolustajat, että kansallisuus on veriheimolaisuutta, pysähtyvät neuvottomina miettimään sitä tosiseikkaa, että useilla Preussin johtavilla suvuilla on slaavilainen tai ranskalainen nimi, että huomattavilla Böhmin saksalaisilla on tshekkiläiset nimet ja päinvastoin, että magyarien suurin kansallisrunoilija *Petöfi* oli synnyltään slaavilainen, että Saksan kolmesta suurimmasta filosofista *Kant* oli skotlantilaista, *Schopenhauer* hollantilaista, *Nietzsche* puolalaista syntyperää, että *Mazarin, Bonaparte, Gambetta* ja *Zola* eivät olleet syntyperäisiä ranskalaisia, *Bernard Shaw* ja *Lloyd George* eivät ole englantilaisia, että Cesare *Borgia* ei ollut alkujaan italialainen eikä *Columbus* espanjalainen, että Englannin, Belgian, Hollannin, Tanskan, Norjan, Kreikan, Bulgaarian ja Romaanian kuninkaat ovat syntyperältään saksalaisia — Espanjan, Italian ja Ruotsin kuninkaat ranskalaisia. *Kaikista Euroopan valtioista on oikeastaan vain Jugoslaavian kuningaskunnalla kansallinen hallitsijasuku;* kaikissa muissa Euroopan monar-

kioissa on kansallisuuden vertauskuvan ruumiillistumana vierasheimoinen hallitsija.

Oppi kansakunnan veriheimolaisuudesta johtaa siis joka taholta sisäisiin ristiriitoihin.

Kansakunta hengen yhteytenä.

Euroopan kansakunnat ovat kuitenkin olemassa, ja olisi mieletöntä kieltää niiden olemassaolo; mutta nämä kansakunnat eivät ole *veriheimolaisten* yhdyskuntia, vaan *henkisiä* yhtymiä. Ne eivät ruumiillisesti polveudu yhteisistä esi-isistä, vaan henkisesti *yhteisistä opettajista.*

Kansakunnat syntyvät lahjakkaitten kansojen ja niiden suurmiesten välisestä vuorovaikutuksesta. Nero ei luo sivistystä ilman kansaa — kansa ilman suurmiehiä ei ole kansakunta. Kansa synnyttää nerokkaat johtajansa, runoilijansa ja ajattelijansa, jotka taas puolestaan kielen, uskonnon, taiteen ja politiikan avulla muovailevat kansaa, johon he henkisesti kuuluvat.

Jokainen kansa herää vasta nerokkaissa pojissaan täyteen itsetietoisuuteen. *Muhammed* oli arabialaisen kansallisuuden luoja, sillä hän loi arabialaisen sivistyksen. Samoin oli eräässä mielessä *Dante* italialaisen, *Luther* uussaksalaisen, *Huss* tshekkiläisen sivistyksen luoja. *Corneille* ja *Racine*, *Voltaire* ja *Rousseau*, *Bonaparte* ja *Zola* loivat uudestaan Ranskan kansallisuuden. *Kant* ja *Fichte*, *Wagner* ja *Nietzsche*, *Goethe* ja *Schiller*, *von Stein* ja *Bismarck* uudistivat Saksan. Tällä hetkellä näyttävät *Gandhi* ja *Tagore* vaikuttaneen samalla tavalla Intian kansan keskuudessa, *Sunjatsen* kiinalaisten, *Kemal* turkkilaisten, *Lenin* venäläisten, *Masaryk* tshekkiläisten, *Mussolini* italialaisten keskuudessa.

Kansakunnat ovat siis suurten miesten ja heidän kansojensa yhtymiä, kansojen, jotka samalla kertaa ovat suurmiestensä isiä ja poikia, luomuksia ja luojia.

Natsionalismin varsinainen uskonto on *sankaripalvonta.* Kansaa yhdistävät yhteiset sankarit, joiden jälkiä se seuraa,

yhteiset ihanteet ja ihanneolennot, yhteiset johtajat, runoilijat ja jumalat. Homeroksen laulut ja Olympoksen jumalat yhdistivät helleenien valtiollisesti hajanaisen sekakansan yhdeksi kansaksi.

Aluksi kansa ryhmittyy yhteisten tarujen ja laulujen ympärille, sitten sitä yhdistävät samat uskonnolliset aatteet ja lopulta yhteinen kirjallisuus.

Tavallisesti yhteinen *äidinkieli* ulkonaisena siteenä liittää samaan kansakuntaan kuuluvat toisiinsa. Mutta kansallinen yhteys ei ole aina samaa kuin kielellinen. *Yhteinen uskonto tai historia* on usein voimakkaampi yhdysside kuin kieli. Niinpä *irlantilaiset* pitävät itseään eri kansana kuin englantilaiset, vaikka englanti on irlantilaisten suuren enemmistön äidinkieli. Samaten useimmat *kroaatit* lukeutuvat eri kansaksi kuin serbialaiset, vaikka yhteinen kieli ja rotu yhdistävät heidät näihin. Kummassakin tapauksessa uskonnollinen ja historiallinen eroavaisuus vaikuttaa voimakkaammin kuin yhteinen kieli.

Toisaalta voi myöskin päinvastoin yhteinen sivistys kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta herättää kansallistunnon, kuten on laita Sveitsissä, Kanadassa, Kiinassa ja Intiassa.

Kansallisuus uskon sijalla.

Keskiaikana, jolloin Euroopan sivistys kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta oli yhtenäisesti *kristillistä*, länsimaat tunsivat kansallisen yhteytensä paljon voimakkaammin kuin nyt. Sillä ristiretkien aikana Euroopalla oli *yksi* usko, *yksi* Jumala, *yksi* paavi, *yksi* ritari-ihanne, *yksi* oppineitten kieli. Näin yhdistyneen kristikunnan taistelu muhamettilaisia ja juutalaisia vastaan oli sanan täysimmässä mielessä kansallista taistelua, sillä uskonto oli silloin sekä yhdistävä että erottava voima.

Länsimaisen kristikunnan jakaantuessa, Euroopan maallistuessa ja valistuessa hajosi tämä henkinen yhdysside, joka oli läheisesti liittänyt kansat toisiinsa.

Uskonnon perinnön haltijaksi tuli kieli, kirkon perinnön sai hoitaakseen kansallisuus.

Kaikkien Euroopan kansojen keskuudessa syntyi *kansalliskirjallisuus*, jota levitettiin ja monistettiin kirjapainotaidon avulla. Mikäli eurooppalaiset eivät olleet lukutaidottomia, he jakaantuivat saksalaisen, ranskalaisen, espanjalaisen, italialaisen kirjallisuuden lukijoihin. Jokainen näistä lukijoista tunsi olevansa niitten kansansa suurten kirjailijain opetuslapsi ja seuraaja, joitten ajatuksia hän innostuneena omaksui.

Kansalliskirjallisuuksien syntyessä Eurooppa jakaantui useihin suuriin ryhmiin, joilla kielellisten eroavaisuuksien vuoksi ei ollut keskinäistä yhteisymmärrystä. Vihdoin yleisen oppivelvollisuuden voimaanastuminen pakotti jokaisen eurooppalaisen liittymään johonkin tällaiseen kansalliseen koulukuntaan.

Nämä eurooppalaisen hengen koulukunnat ovat kansakuntia. Ne ovat maallisia uskonnollisia yhtymiä, joita yhdistää kielen sakramentti sekä kansallisrunoilijain ja kansallissankarien palvonta.

Koulu, kirjallisuus ja *sanomalehdistö* ovat nykyaikaisen kansakunnan äänenkannattajia. Nämä elimet välittävät kansakunnalle sen suurten johtajien ajatukset ja teot ja työskentelevät siten lakkaamatta kansan kohottamiseksi.

Näin ymmärrettynä usko jokaisen kansan yhteiseen syntyperään sisältää *vertauskuvallisen totuuden:* sillä saman kansakunnan lapsilla on todellakin yhteinen syntyperä, ne ovat veljiä, mutta *eivät kuitenkaan vereltään, vaan hengeltään.*

Kansakunta on hengen valtakunta; Euroopan kaikki nykyaikainen sivistys on kansallista. Jokaisen, joka tuntee kunnioitusta henkeä kohtaan, *täytyy myöskin kunnioittaa kansallisuusaatetta.*

Kansallis-kiihko.

Kuten uskonnollisen ihanteellisuuden nurjana puolena on *uskonnollinen kiihko*, samoin kansallisen idealismin nurjana puolena on *kansalliskiihko.*

Kansalliskiihko, joka ilmenee *vieraan kansallisuuden halveksimisena*, syntyy siten, että natsionalisti oppii tuntemaan ja rakastamaan vain oman kirjallisuutensa teoksia, vain omien sankareittensa ajatuksia ja tekoja. Sivistyspiirit, jotka eivät avaudu hänelle, koska hän ei ymmärrä niiden kieltä, ovat hänestä ala-arvoisia ja barbaarisia. Mitä vähemmän hän naapureitaan tuntee, sitä syvemmin hän heitä halveksii. Hän tekee *perspektiivivirheen* nähden lähempänä olevan oman sivistyksensä suurempana kuin vieraan ja kaukaisen. Koska hänellä vieraita kieliä taitamattomana ei ole mittapuita oman sivistyksen arvioimiseen, hän vajoaa kansalliseen *suuruudenhulluuteen* ja on sokea vieraitten kansojen hyville puolille.

Tästä johtuu, että nykyjään kansakunnat ovat omaksuneet suvaitsemattoman ajatustavan, joka ennen oli ominaista eri uskontunnustuksille. Jokainen kansa pitää itseään valittuna kansana: *ranskalaiset* ovat mielestään »la grande nation», *italialaiset* Rooman valtakunnan laillisia perillisiä, *saksalaiset* todellinen sivistyskansa, jolle maailman parantaminen on uskottu, *slaavit* tulevaisuuden kansa.

Tätä kansallista suuruudenhulluutta, jota esiintyy pienissäkin kansoissa, lietsovat keinotekoisesti koulu ja sanomalehdet, ja se on yleistä myöskin politiikassa. Kansankiihoittajat ovat jo aikoja sitten tehneet sen havainnon, että heidän yleisömenestyksensä on taattu, jos he vain imartelevat kansallista turhamaisuutta ja ylistävät oman kansan etevämmyyttä vieraitten rinnalla. Tätä kokemusta he käyttävät runsaasti hyväkseen. Niinpä he oman kansansa kuvitellusta ylemmyydestä johtavat sen siveellisen oikeuden tyrkyttää vihollisbarbaareille omaa korkeampaa sivistystään, riistää heidän kansallisuutensa ja kukistaa heidät.

Tämän kansalliskiihkon tärkein kannattaja on *puolisivistynyt älymystö*, joka on perehtynyt oman kansansa sivistykseen, mutta näkee naapurien sivistyksen vain irvikuvina. Lukutaidottomat ovat suojassa tältä kansalliskiihkolta, sillä he eivät tunne omaa sivistystään enempää kuin vierastakaan; tosi-

sivistyneet ovat siltä suojassa, koska he ovat yhtä perehtyneet vieraisiin sivistysmuotoihin kuin omaansakin ja rakastavat ja kunnioittavat vieraitakin suuruuksia.

Kuten 18:nnella vuosisadalla *valistus* kukisti uskonnollisen kiihkon, samoin tuleva 20:nnen vuosisadan valistus on kumoava kansalliskiihkon raivaten tietä *kansalliselle suvaitsevaisuudelle.* Tämä suvaitsevaisuus herättää omaan kansaan kohdistuvan rakkauden lisäksi kunnioitusta vieraita kansoja kohtaan ja luo perustuksen Euroopan sivistykselliselle uudestisyntymiselle.

2. EUROOPPALAINEN KANSALLISUUS.

Euroopan Pantheon.

Jokainen kansallisuus on pyhäkkö kulttuurin luomisen tyyssijana, sivistystapojen ja edistyksen kiteytymiskohtana. Kuten kerran katedraalit olivat kirkollisen elämän keskuksia, samoin *yliopistot* nykyjään ovat kansallisen elämän keskuksia. Kansallisuusaatteen vastustaminen olisi taistelua kulttuuria vastaan. Taistelu kiihkokansallisuutta vastaan tekisi pahan erehdyksen, jos se ei pitäisi kunniassa kansallisuusaatetta.

Kansallista yltiömielisyyttä ei voiteta paperi-kansainvälisyydellä, vaan kansallisen kulttuurin syventämisellä ja laajentamisella eurooppalaiseksi kulttuuriksi, levittämällä käsitystä, että kaikki Euroopan kansalliset kulttuurit kuuluvat läheisinä ja erottamattomina osina suureen ja yhtenäiseen *eurooppalaiseen kulttuuriin.*

Jotta Euroopan kansat käsittäisivät tämän Euroopan kulttuuriyhteyden, niiden on opittava tuntemaan naapuriensakin henkisiä johtajia ja punnitsemaan, kuinka paljosta ne saavat — taikka saisivat — heitä kiittää. Tähän päästään levittämällä kielitaitoa ja toimittamalla yhä enemmän käännöksiä.

Eurooppalaisten sydämissä tulee kansallisen pyhäkön laajeta eurooppalaiseksi pyhäköksi, jossa Goethen rinnalla saa sijansa Shakespeare, Danten rinnalla Cervantes, Nietzsche Voltairen,

Huss Spinozan rinnalla. Kunhan ensin Saksan natsionalistit — sen sijaan, että syventyvät Buddhaan ja Laotseen ja pilkkaavat ranskalaista kulttuuria pintapuolisena — alkaisivat omaksua suurten ensyklopedistain ajatuksia, he piankin huomaisivat, kuinka monet säikeet johtavat näistä Weimarin klassikoihin ja — kuinka läheistä sukua kaikki suuri Euroopassa on keskenään.

Samoinkuin me puhumme Intian ja Kiinan kansasta, vaikka nämä kansat puhuvatkin useita eri kieliä, samoin kiinalaiset ja intialaiset olisivat oikeutettuja käyttämään meistä nimitystä *Euroopan kansa* suurena kokonaisuutena, jonka osina ovat saksalainen, ranskalainen ja muut kielikunnat. Sillä Eurooppa on sivistykseltään paljon yhtenäisempi kuin Intia. Intiaa pirstovat monet kielet ja lukemattomat murteet, useat uskonnot ja lukuisat lahkot, kastien ja rotujen vastakohdat.

Eurooppaa sitävastoin yhdistää kristinusko, eurooppalainen tiede, taide ja kulttuuri, jonka perusta on *kristillis-helleeninen.* Euroopan yhteisen historian alkuna oli Rooman valtakunta ja kansainvaellukset, se jatkui paaviudessa ja läänityslaitoksessa, renessanssissa ja humanismissa, uskonpuhdistuksessa ja vastauskonpuhdistuksessa, valistusajassa ja sen itsevaltiudessa, parlamentarismissa, industrialismissa, natsionalismissa ja sosialismissa.

Euroopan eri valtioitten hallitusmuodot ja lait ovat enemmän toistensa kaltaisia kuin kerran Kreikan kaupunkivaltioitten hallitusmuodot. Samat elämäntavat ja -olot, samanlainen yhteiskunnan rakenne yhdistävät eurooppalaisia, samanlaiset käsitykset siveydestä ja perheestä, samanlaiset tavat ja tottumukset, samanlainen puku, jonka muotikin on samanlaisten vaihtelujen alainen. Samoin maalaustaiteen, kirjallisuuden ja musiikin suunnat ovat Euroopassa kansainväliset: romantiikka ja naturalismi, impressionismi ja ekspressionismi. Samoin ovat sisäpolitiikan ja talouselämän kysymykset samankaltaisia.

Näitten monien Euroopan elämän yhtäläisyyksien rinnalla Euroopan kielisekaannus menettää merkityksensä. Sitä vielä lieventää se, että useita näistä kielistä voidaankin pitää vain murteina.

Länsimaisen kulttuurin yhteys oikeuttaa meidät puhumaan *eurooppalaisesta kansallisuudesta*, joka kielellisesti ja poliittisesti on jakautunut eri ryhmiin. Jos tämä paneurooppalainen kulttuuritunne pääsee vallalle, niin jokainen hyvä saksalainen, ranskalainen, puolalainen ja italialainen on oleva myös hyvä eurooppalainen.

Nämä roomalaista, germaanilaista ja slaavilaista kieltä puhuvat eurooppalaiset tulevat olemaan eurooppalaisen maailmankulttuurin kannattajia, joka kaikilla inhimillisen elämän aloilla on tuottanut suurta ja tulevaisuudessakin tulee saamaan suurta aikaan.

Eurooppalaisen käsite on vieras vain eurooppalaisille itselleen: aasialaiset, venäläiset ja amerikkalaiset sen kyllä tuntevat. Näille kansoille Eurooppa on aikoja sitten ollut kokonaisuus, suuri kansa. Eroavaisuudet eri eurooppalaisten välillä katoavat yhtäläisyyksien rinnalla.

Ainoastaan eurooppalaisilta itseltään puuttuu tarpeellinen välimatka, jonka päästä sukulaisuuden ja yhteisten etujen olemassaolo havaittaisiin. Paneurooppalainen liike on senvuoksi Euroopan peili, keino, joka johtaa eurooppalaiset tuntemaan itsensä.

3. KANSA JA RAJAT.

Vähemmistökysymys.

Valtakuntain rajojen oikeudenmukainen määrääminen on Euroopassa mahdoton, sillä melkein kaikkialla näkökohdat, jotka rajoja määrättäessä ovat ohjeina, ovat keskenään ristiriidassa.

Nämä näkökohdat ovat:

1. *Kielirajat.*

2. *Maantieteellis-strateegiset rajat.*
3. *Historialliset rajat.*
4. *Taloudelliset rajat.*

Vaikeudet yhä kasvavat Itä-Euroopassa, missä jo oikeudenmukaisten kielirajain vetäminen on mahdoton sekakielisten alueiden (Temesvarin baanaatti, Dobrudsha, Makedonia) ja kansallisten saarekkeiden takia (magyarien asutukset Romaaniassa ja saksalaiset kielisaarekkeet Tshekkoslovakiassa ja Romaaniassa, romaanialaiset ja albanialaiset kielisaarekkeet Kreikassa jne.).

Koska oli mahdotonta Itä-Euroopassa oikeudenmukaisesti vetää valtakuntain rajoja, niin maailmansodan voittaneet vallat päättivät selvittää tämän gordilaisen solmun miekaniskulla. Valtaperiaatteeseen nojaten niiden onnistui rajain määräämisessä suurimmassa määrin tyydyttää kansalliset, historialliset ja taloudelliset vaatimuksensa. Missä oikeus ei piisannut, siinä voi *valta* ratkaista. Jos keskusvallat olisivat voittaneet, ne eivät olisi toisin toimineet: Brest-Litowsk ja Bukarest sen todistavat.

Tämän väkivaltaisen rajainkäynnin tulos on, että italialaiset, puolalaiset, tshekit ja slovakit, romaanialaiset ja eteläslaavit ovat saaneet toteutetuiksi kansalliset vaatimuksensa saksalaisten, magyarein, bulgaarien, ukrainalaisten, liettualaisten ja albanien kustannuksella.

Näin kaikissa Itä-Euroopan voitokkaissa kansallisvaltioissa on suuria vähemmistöjä. Useat näistä *kansallisista vähemmistöistä*, joita enemmistöt sortavat, asettavat kaiken toivonsa uuden sodan heidän uudelle isänmaalleen tuottamaan romahdukseen. Kärsimättöminä he toivoivat Venäjän ja Saksan nousemista ja koko Itä-Euroopan politiikan kukistumista. Näiden toiveiden keskipisteenä on *Unkari*, jota uusi rajainveto raskaimmin kohtasi.

Yrittämättä suuripiirteisellä sovintopolitiikalla torjua tätä sisäistä ja ulkoista vaaraa, joka pakottaa niitä varusteluihin ja

heikontaa niiden rahataloutta, monet voitokkaiden kansallisvaltioiden hallitukset kiihoittavat epäkansallistuttamisyrityksillään, kieliasetuksilla, kouluja sulkemalla ja muilla toimenpiteillä vähemmistöä yhä epätoivoisempaan vastarintaan. Tämän politiikan seurauksena on oleva yleissota, joka voi päättyä Venäjän yliherruuteen.

Tähän vaaraan ei Länsi-Euroopassa kiinnitetä tarpeeksi huomiota. On olemassa vain yksi keino sen estämiseksi. Tämä keino on: *vähemmistöjen* tehokas turvaaminen toteuttamalla kaikkialla *kansallinen suvaitsevaisuusedikti*, kaikkien Euroopan kansojen *Magna Charta*.

Tämän suvaitsevaisuusediktin tulee myöntää jokaiselle oikeus (mikäli se käytännössä vain on mahdollista) käyttää oikeuden edessä ja viranomaisille äidinkieltään siitä vahinkoa saamatta ja kasvatuttaa lapsensa omassa kulttuuripiirissään.

Valtion ja kansallisuuden erottaminen.

Sen käsityksen on selvittävä, että *kansallisuus* on hyvässä sekä pahassa *perinyt tunnustuksellisuuden:* sen *humanismin* kuten sen *fanatisminkin*. Samoin kuin kerran uskontonsa puolesta, samoin elävät ja kuolevat, murhaavat ja valehtelevat ihmiset nykyjään kansallisuutensa puolesta. Kansallisten taistelujen hillitsemiseksi täytyy astua samalle tielle, mikä johti uskonnollisten taistelujen häviämiseen.

Nykyjään kansallisvaltiot noudattavat 16:nnen vuosisadan periaatetta: »Cuius regio, eius religio». Vallitsevat kansallisuudet yrittävät meidän päivinämme väkivalloin pakottaa kansalliset vähemmistöt hylkäämään kansallisuutensa tahi muuttamaan maasta, kuten ennen enemmistöuskontunnustuksen puoltajat tekivät uskonnollisille vähemmistöille. Barbaria on yhtä suuri, jos vastoin tahtoa tyrkytetään kansallisuutta, kuin jos pakolla käännytetään uskonnosta toiseen.

Jokaisen kulttuuri-ihmisen on työskenneltävä siihen suuntaan, että, kuten on jo uskonnon laita, *kansallisuuskin* tulee kunkin ihmisen *yksityisasiaksi*. Tuleva *kansallisuuden* ja *valtion ero* on oleva yhtä suuri kulttuuriteko kuin oli kirkon ja valtion ero. »Valtiokansan» käsite on tuleva yli-ikäiseksi, samoinkuin valtiokirkon käsite, ja sen syrjäyttää periaate: *vapaa kansa vapaassa valtiossa*.

Vähemmistökysymystä ei ole mahdoton ratkaista. Se ratkaistiin eri tavoilla, mutta oivallisella tavalla Sveitsissä ja Eestissä, Neuvosto-Venäjällä ja Kanadassa. Hyvällä tahdolla se voitaisiin ratkaista koko Euroopassa. Ei puutu juristisia muotoja, vaan hyvää tahtoa ja kansallisuusaatteen kunnioitusta.

Sillä kansa on hengen, sivistyksen valtakunta, ja sitä ei voi rajapyykeillä rajoittaa. Saksan kansa ei rajoitu valtakunnanrajan sisäpuolelle: itävaltalaiset ja etelätirolilaiset, Böömin, Puolan ja Sveitsin saksalaiset eivät kuulu siihen lainkaan vähemmän kuin preussilaiset ja baijerilaiset. Sitä ei luonut Bismarck eikä sitä maailmansota voittanut, sillä se on Goethen ja Nietschen valtakunta ja eurooppalaisen kulttuurin suurimpia ja hedelmällisimpiä aineksia. Saksan kansa on yhtä riippumaton Saksan valtakunnasta kuin muinoin katolinen kirkko Kirkkovaltiosta, sillä se elää toisella tasolla. Niinpä saksalaisen kulttuurin loistokausi, Goethen aika, sattuu Napoleonin Saksan valtakunnalle aiheuttaman syvimmän nöyryytyksen aikana. Sama on laita Italian renessanssin ja Kreikan kulttuurin kukoistuksen, jotka molemmat vallitsivat suurimman poliittisen hajaannuksen aikana.

Ymmärtäen tämän kansallisuuden ja valtion periaatteellisen eron pitää esimerkiksi Tshekkoslovakian saksalaisen toimia periaatteen mukaan: *»Antakaa keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on.»* Hänen pitää siis, jos hän vaatii, että hänen valtionsa pitää häntä täysvaltaisena kansalaisena, täyttää kansalaiselle kuuluvat velvollisuudet, kuitenkaan koskaan kieltämättä omaan kansallisuuteensa kuulumista. Hänen tulee koettaa samalla kertaa olla hyvä Tshekkoslovakian kansalainen ja hyvä saksalainen ihminen. Sveitsissä tämä käsitys on kauan ollut selviö, koska siellä vallitsee täysi kansalli-

nen vapaus. Itä-Euroopassa tällainen käsitys samaten tulee pääsemään vallalle heti, kun on toteutettu kansallinen suvaitsevaisuusedikti. Silloin kansallisten rajain vaatimukset vaimenevat, koska valtionalamaisuus on toisarvoinen kysymys.

Tämä kansallisuuden ja valtion ero tulee helpottamaan taloudellista elpymistä ja yhteiskunnallisen kysymyksen ratkaisua. Se vapauttaa myrkystä Euroopan poliittisen ilmakehän ja tekee sen kypsäksi Paneurooppaan johtavaan ratkaisuun. Jokainen muu yritys ratkaista kansallisuuskysymys johtaa sitävastoin sotaan ja Euroopan tuhoon.

Rajain poistaminen muutosten asemesta.

Eurooppalaisten on opittava ymmärtämään, että *oikeudenmukaisten* rajain vaatimus on mahdoton täyttää, mutta *kestäväin* rajain vaatimus taas mahdollinen. Elsass-Lothringen on varoittavana esimerkkinä. Uusi sota saattaisi vanhojen vääryyksien tilalle uusia ja maksattaisi tämän rajainmuutoksen miljoonilla ruumiilla ja rammoilla. Huonot rajat ovat aina toki paremmat kuin voittoisatkin sodat. Lopulta on, kuten Amerikassa jo kauan sitten on tapahtunut, tehtävä loppu Euroopan rajamuutoksista ja luovuttava niiden väkivaltaisista siirtämisyrityksistä. Jos Amerikan valtiot lakkaamatta kiistelisivät keskenään rajainsa oikeudenmukaisuudesta, olisi siellä sota loputon. Ne ovat viisaampia ja tyytyvät melkein kaikki epäoikeudenmukaisiin ja teennäisiin rajoihinsa. Euroopan tulee ottaa niistä oppia.

On vain yksi jyrkkä keino ratkaista Euroopan rajakysymykset pysyvästi ja oikein; tämä keino *ei* ole *rajain muuttaminen — vaan niiden poistaminen!*

Euroopan tulee suunnata koko tarmonsa kansallisstrategisten ja talouspoliittisten rajain poistamiseen. Paneurooppalainen *suvaitsevaisuusedikti* poistaa valtiollisilta rajoilta niiden kansallisen merkityksen, paneurooppalainen takuusopimus niiden strategisen, paneuroppalaisen *tulliliiton* luomisen merkityksen.

Jos nämä kolme vaatimusta toteutetaan, silloin häviävät

kaikki Euroopan keskinäiset riitakysymykset, jotka voisivat johtaa sotaan. Valtioiden rajat muuttuvat maiden rajoiksi ja tulevat merkityksettömiksi. Kuten nykyjään Wittenbergin asukkaalle on sama, kuuluuko hänen kotiseutunsa Saksiin vai Preussiin, samoin on silloin reichenbergiläiselle samantekevää, kuuluuko hänen kotiseutunsa Saksiin vai Böömiin.

Jos ensin on raivattu pois poliittisen vihan taloudelliset ja kansalliset syyt, niin viha katoaa itsestään. On vain paneurooppalaisella lainsäädännöllä kiellettävä koulussa ja sanomalehdissä keinotekoisesti kiihoittamasta kansoja toisiaan vastaan. Yhdenmukaisen lain on ankarasti rangaistava kansallisvihapropaganda valtiopetoksena Eurooppaa kohtaan.

Opettajain, oppilaitten ja lapsien vaihto Euroopan maiden kesken on auttava kansojen sovinnon jouduttamista.

Suuren paneurooppalaisen talouden puitteissa jokainen kansa on rauhallisessa kilpailussa naapuriensa kanssa täydentävä omaa kulttuuriansa.

Niin kansallisuusaate huippuuntuu eurooppalaisuusaatteeksi.

XII. Euroopan tulliliitto.

»Suurten eurooppalaisten, 300 miljoonaa kuluttajaa käsittäväin markkinain luominen on edellytyksenä Euroopan talouden suuripiirteiselle, järkiperäiselle ratkaisulle.»

1. AMERIKAN ESIMERKKI.

Joukkotuotanto.

Amerikkalaisen työmiehen todellinen palkka on vähintään kaksi kertaa niin suuri kuin samassa asemassa olevan eurooppalaisen. Joidenkin laskelmain mukaan se on kolminkertainenkin. Samanarvoisesta työstä amerikkalainen työläinen saa siis keskimäärin ainakin kaksin verroin ravintoa ja vaatteita eurooppalaiseen verrattuna.

Syynä tähän elintason suureen erotukseen Euroopassa ja Amerikassa on vain osaksi Pohjois-Amerikan harvempi asutus ja rikkaampi maaperä. Perussyynä on parempi ja järkiperäisempi talousjärjestelmä: siellä Yhdysvaltain 48 valtion välinen tulliliitto, täällä Euroopan 27 eripuraisen valtion välillä ainainen tullisota.

Amerikka joutuisi taloudellisesti heti perikatoon, jos sen liittovaltiot päättäisivät seurata Euroopan esimerkkiä ja erottautua toisistaan tullimuurein. Eurooppa olisi pelastettu, jos se seuraisi Amerikan esimerkkiä ja hävittäisi tullimuurit, jotka nykyjään erottavat sen valtiot toisistaan ja ehkäisevät tavaranvaihtoa.

19:nnen vuosisadan alussa ensimmäinen teollisuus-vallankumous alkoi Englannista; 20:nnen vuosisadan alussa alkaa *toinen teollisuusvallankumous* Amerikasta.

Englanti alkoi 100 vuotta sitten suuressa mittakaavassa korvata ihmisvoimaa konevoimalla. Siitä johtui, että se saattoi tuottaa parempaa ja huokeampaa tavaraa kuin mannermaa. Tämä oli pakotettu seuraamaan Englannin esimerkkiä välttääkseen joutumasta taloudellisesti brittiläiseksi siirtomaaksi. Sillä Englanti oli jo alkanut teknillisesti ylivoimaisena muodostua Euroopan tehdaslaitokseksi. Tämän pakon alaisena Eurooppa omaksui brittiläisen koneteollisuusjärjestelmän. Seurauksena oli, että vuosisadan lopulla Englanti ei enää ollut Euroopan tehdas, vaan Eurooppa yhdessä Englannin kanssa maailman tehdas. Tämä maailmantehdas tuotti raaka-aineensa muista maanosista, maksoi ne teollisuustuotteillaan ja rikastui hinnan erotuksesta.

Vain Amerikan Yhdysvallat idustrialisoituivat yhtämukaa Euroopan kanssa ja säilyttivät siten teollisuutensa itsenäisyyden. 20:nnella vuosisadalla ne kävivät puolustuksesta hyökkäykseen; Fordin johdolla alkoi toinen vallankumous teollisuudessa. Kuten konetyö oli tunkenut syrjään käsityön, niin joukkotuotanto alkoi syrjäyttää koneellisen tuotannon tähänastisen muodon. Tämä amerikkalainen joukkotuotanto nojautuu joukkomenekkiin, joukkoliikevaihtoon, äärimmäiseen tarkoituksenmukaisuuteen, korkeihin palkkoihin ja alhaisiin hintoihin. Periaate on seuraava: Alhainen myyntihinta kohottaa liikevaihtoa, suuri liikevaihto nostaa voittoa, suuri voitto tekee mahdolliseksi korkeat palkat ja paremmat koneet; korkeat palkat laajentavat sisäisiä markkinoita, paremmat koneet halventavat tavaroita. Molemmat tekijät enentävät liikevaihtoa ja tekevät hintojen alentamisen mahdolliseksi.

Tällä näennäisesti eriskummaisella järjestelmällä Fordin onnistui toiselta puolen nousta maailman suurimpain rikkaiden joukkoon, toiselta puolen laskea autojen hinnat mahdollisim-

man alas, vaikka maksoikin mitä korkeimmat palkat työläisarmeijalleen. Tästä seuraa, että Amerikassa autosta on tullut miljoonain työläisten ja talonpoikain kulkuväline, kun taas Euroopassa sitä pidetään etuoikeutetussa asemassa olevain luokkain loistokapineena. Fordin periaatetta ruvettiin laajalti jäljittelemään. Se vallitsee nykyjään Amerikan tuotantoa, ja vain se tekee mahdolliseksi, että Yhdysvallat kykenevät kilpailemaan maailmanmarkkinoilla Euroopan teollisuuden kanssa huolimatta korkeammista palkoistaan.

Tämä amerikkalainen teollisuusjärjestelmä voittaa nykyjään eurooppalaisen samalla tavalla kuin vuosisata sitten englantilainen järjestelmä oli mannermaan järjestelmää parempi. Kuten Eurooppa silloin oli vaarassa joutua Englannin taloudelliseksi koloniaksi, samoin se nykyjään on vaarassa joutua Amerikan taloudelliseksi siirtomaaksi. Mutta kuten se silloin säilyi ottamalla käytäntöön englantilaisen järjestelmän, niin se voi nyt säilyä vain käyttämällä amerikkalaista järjestelmää. Se ei kykene taloudellisesti kilpailemaan amerikkalaisen järjestelmän kanssa, jonka tarkoituksena on joukkoliikevaihdolla ja tarkoituksenmukaistuttamisella halventaa hinnat, ellei se itse hanki kaikkia *joukkomenekin, joukkoliikevaihdon ja tarkoituksenmukaistuttamisen* edellytyksiä.

Sisäiset markkinat.

On luotava suuret, Euroopan sisäiset, 300 miljoonaa kuluttajaa käsittävät markkinat, jos mieli seurata amerikkalaista tuotantojärjestelmää ja suurpiirteisesti järkiperäistyttää Euroopan talous. Vain tällä pohjalla Eurooppa voisi käyttää Fordin järjestelmää: korkeita palkkoja, alhaisia hintoja, suurta liikevaihtoa. Amerikka saattoi siirtyä autojen joukkovalmistukseen vain sentähden, että sillä oli sisäiset markkinat, jotka olivat kyllin suuret ja rikkaat ottamaan nämä tuotteet vastaan. Euroopan suurimmat autotehtaat valmistavat päivittäin vain muutamia satoja vaunuja, niiden amerikkalaiset kilpailijat sitävastoin valmistavat tuhansia. Jos nyt Paneurooppa tarjoaisi yhdet ainoat suljetut automarkkinat ilman sisäisiä tulleja, voisi syntyä Euroopan Detroit, joka tuottaisi päivittäin yhtä paljon autoja kuin sen amerikkalainen sisarkaupunki ja kykenisi siten laskemaan eurooppalaisten autojen hinnat amerikkalaisten tasalle.

Järkiperäinen talous on Euroopassa mahdollinen vain, jos se nojautuu etupäässä sisäisiin markkinoihin. Sillä vientimahdollisuudet ovat liian vaihtelevat ja epävarmat. Tullikoroituksilla ne voidaan koska tahansa lopettaa. Euroopan talous voi tulla terveeksi vain silloin, kun se etupäässä tuottaa Eurooppaa varten ja vie ulos vain murto-osan, jolloin siis uudet, merentakaiset tullit eivät voi osua sitä elinhermoon.

Euroopan sisäiset tullit ja muut keinotekoiset kaupan estäjät pidättävät Euroopan tuotannon luonnollista kulkua. Ne kallistavat keinotekoisesti hintoja ja rasittavat kuluttajia hyödyttämättä todella tuottajia. Samalla Euroopan markkinain pienuus estää suurta liikevaihtoa ja painaa siten palkkoja. Seurauksena on joukkokurjuus, mikä nykyjään Euroopassa vallitsee.

Vallankumousvaara.

Tämä joukkokurjuus suurentaa vallankumouksen vaaraa Euroopassa, sillä uhkaava vallankumoushan on vain tämän kestävän talouspulan ja uhkaavan talousromahduksen poliittinen nurja puoli. Kun Eurooppa kerran menettää merentakaiset markkinansa Yhdysvalloille ja uusille Afrikan, Aasian ja Amerikan teollisuusmaille kehittämättä korvaukseksi sisäisiä markkinoitaan, niin se merkitsee Euroopalle viennin pienenemistä, palkkojen laskua, kulutuksen vähenemistä, elintason mataloitumista, työttömyyden lisäytymistä, yhteiskunnallisten vastakohtien kärjistymistä, tyytymättömyyden kasvua, kommunismin vahvistumista, vallankumousvaaran suurentumista. Silloin on vain kysymyksessä, milloin tällä tavoin yleinen tyyty-

mättömyys kasvaa kyllin suureksi kukistaakseen Euroopan kulttuurimuodot, milloin joukot hylkäävät eurooppalaisen järjestelmän, joka tuo niille hätää, kurjuutta ja vääryyttä, etsiäkseen uusia elämänmuotoja, milloin eurooppalaisen sivistyksen tuho kansanjoukoille on esiintyvä toivona eikä vaarana.

Sillä hetkellä Euroopan kansanjoukot tulevat kostamaan johtajilleen, jotka ovat yltiökansallisilla puheenparsillaan johtaneet heidät harhaan tähän kurjuuteen. Poliittiset johtajat saavat sovittaa sen heikkoutensa ja kykenemättömyytensä, etteivät ajallaan ole kyenneet saamaan aikaan Euroopan välttämätöntä ja järkevää yhtymistä. Sillä silloin on myöhäistä verettömästi yhdistää Eurooppaa. Silloin *kolmas internatsionaali* Venäjän punaisen armeijan ja Euroopan kommunististen järjestöjen avulla on suorittava työn, johon ei-kommunistinen Eurooppa oli liian heikko ja päättämätön. Eurooppalaisen sivistyksen sirpaleille tämä voittoisa kolmas internatsionaali on pystyttävä *oman* Paneurooppansa: *Euroopan sosialististen neuvostotasavaltain liiton.*

Valtamerentakaisten markkinain menetys.

20. vuosisata on yhtä hyvin muuttanut taloudellista kuin poliittistakin maailmankuvaa. Taloudellinen maailmanvallankumous Euroopan hegemoniaa vastaan on esiintynyt vieläkin voimakkaampana kuin poliittinen.

Keskusvaltain saartaminen, vedenalainen sota ja kuljetuslaivain puute eivät ainoastaan antaneet valtamerentakaisille maille aihetta, vaan suorastaan pakottivat ne kehittämään teollisuuttansa. Sillä Eurooppa, joka 4 vuotta oli keskittänyt voimansa tuhoamaan itseänsä, ei voinut toimia maailman tehdaslaitoksena. Japani ja Yhdysvallat täyttivät nuorine teollisuuksineen nämä aukot. Mutta nekin voivat vain osaksi korvata Euroopan viennin. Niinpä Kiina, Japani, Australia, Etelä-Afrikka, Etelä-Amerikka ja Kanada loivat itselleen voimakkaita teollisuuskeskuksia. Nämä vastasyntyneet teollisuudet pyrkivät nyt ennen kaikkea laajentumaan ja sulkemaan suojelutulleilla Euroopan kilpailun.

Eurooppa lakkasi sodasta lähtien olemasta maailman tehdaslaitos. Se on päinvastoin vaarassa kerran hukkua valtamerentakaisiin tuotteisiin. Sillä muutamat näistä teollisuusvaltioista kykenevät valmistamaan tuotteita huokeammalla alhaisten palkkojensa, toiset taas suuremman raaka-ainerikkautensa takia.

Euroopan valtamerentakaista vientiä uhkaa kaksinkertainen vaara: entisten raaka-ainemaitten teollistuminen ja Amerikan Yhdysvaltain vientitarpeen kasvu.

Vielä vähän aikaa sitten Amerikan Yhdysvallat veivät maasta vain vähäisen osan tuotannostaan. Nyt ne alkavat asennoitua toisin. Pohjois-amerikkalaisen talouspolitiikan päämäärä on Euroopan kilpailun kukistaminen kaikissa maailman osissa, ensiksi Keski- ja Etelä-Amerikassa, sitten Aasiassa ja Venäjällä. Kun Yhdysvalloissa kulutus lakkaa kasvamasta, niin tästä kehityksestä voi olla aavistamattomia seurauksia, sillä silloin amerikkalaisten tehtaitten on pakko viedä maasta polkuhintaan pitääkseen tuotantonsa ylipäänsä pystyssä. Tätä *amerikkalaista hintojenpolkua* ei mikään Euroopan teollisuus kykenisi kestämään.

Eurooppa voi kestää tämän kriisin ainoastaan, jos se uhatuille valtamerentakaisille markkinoilleen etsii korvausta suurista sisäisistä markkinoista, jos se sisäiset tullit poistamalla luo nämä Euroopan sisäiset markkinat, jos Euroopan teollisuus etupäässä pyrkii peittämään *Euroopan* tarpeet, jos Eurooppa noihin 300 miljoonaan kuluttajaan nojautuen siirtyy amerikkalaisten mallien mukaiseen joukkotuotantoon. Vain silloin Eurooppa kykenee viemään maasta ainakin yhtä halvalla kuin Pohjois-Amerikka ja puolustamaan taloudellista asemaansa uutta maailmaa vastaan. Samalla Euroopan tulee yrittää päästä riippumattomaksi valtamerentakaisista raaka-aineista:

avaamalla yhteisiksi omat troopilliset siirtomaansa ja kemiansa edistymisen avulla. Tästä kehityksestä huolimatta sen on aina pakko tuoda raaka-aineita ja maksaa niitä teollisuustuotteilla. Tällaista vientimahdollisuutta, joskin rajoitetumpana, on Euroopalla aina oleva taiteilijainsa, insinööriensä ja työmiestensä suuremman älyn, maun ja perinnäistietojen takia.

2. TULLILIITON EDELLYTYKSET.

Tulliliitto ja patriotismi.

Saksan tulliliiton historia voi monessa suhteessa olla esikuvana Euroopan taloudelliselle yhtymiselle. Sillä Saksa oli 19:nnen vuosisadan alussa samanlaisessa taloudellisessa asemassa kuin Eurooppa 20:nnen vuosisadan alussa: hajautuneena lukuisiin pieniin talousalueisiin, jotka eristäytyivät toisistaan korkeilla tullimuureilla. Preussi teki aloitteen tämän luonnottoman ja epätaloudellisen tilan lopettamiseksi. Se solmi muutamissa vuosikymmenissä muiden Saksan valtioitten kanssa tullisopimukset, jotka muodostivat Saksan tulliliiton. Jäsenien poliittinen itsenäisyys säilytettiin. Vain yhteiset tullikysymykset olivat yhteisen tulliparlamentin alaiset. Niin Preussi loi tulevalle Saksan valtakunnalle taloudellisen pohjan.

Tämä esikuva houkuttelee monta Euroopan yhtymisajatuksen kannattajaa arvostelukyvyttömään jäljittelyyn. He päättelevät: Samoinkuin Saksan valtakunnan luominen alkoi Saksan tulliliiton perustamisella, samoin myös Euroopan Yhdysvaltain luominen on aloitettava perustamalla Euroopan tulliliitto. On ennen kaikkea jätettävä syrjään kaikki poliittiset kysymykset ja yhdistettävä Eurooppa puhtaasti taloudellisesti.

Tämä analogiapäätelmä ei ota huomioon, ettei Saksan tulliliitto ollut Saksan jälleenyhtymisen *ensimmäinen* askel, vaan *kolmas. Ensimmäinen* askel oli Saksan *kansallistunteen* herää-

minen, *toinen Saksan liiton* perustaminen; vasta *kolmas* oli Saksan *tulliliitto*, neljäs *Saksan valtakunta.*

Nykyisistä kansallismielisistä kansallistunto on synnynnäistä ja aivan luonnollista. He eivät ota huomioon, että kansallinen ideologia on nykyisessä muodossaan syntynyt vasta *Ranskan vallankumouksen jälkeen.* Saksan kansallistunne heräsi uudelleen vastalauseena Napoleonin imperialismia vastaan. Ensiksi vain harvat johtavat miehet, kuten Fichte, Arndt, von Stein ja Hahn, tunsivat itsensä Preussiin, Hannoveriin, Saksiin, Baieriin ja Schwabeniin kohdistuvan isänmaanrakkauden ohella saksalaiseen kansallisuuteen kuuluviksi. Mutta suuri yleisö eli silloin vielä täysin *dynastisen* ideologian vallassa. Kansallinen ideologia tuntui heistä yhtä vieraalta, vallankumoukselliselta, mahdottomalta ja maanpetokselliselta kuin nykyjään useimmista kansallismielisistä eurooppalainen kannanotto.

Ensi kertaa uusi kansallistunto ilmeni Napoleonia vastaan käydyssä vapaussodassa. Seuraavina vuosikymmeninä kansallisuusaatteen yksinäisten profeettain yhtenäisen Saksan kaipaus tunkeutui saksalaisten professorien ja ylioppilaitten sydämiin. Yliopistoista tuli saksalaisen kansallismielisyyden keskuksia. Joka uskoi menneisyyteen, Preussiin ja Itävaltaan, Baijeriin ja Saksiin, hänellä oli dynastinen ajattelutapa. Joka uskoi tulevaisuuteen, hänen tuntemistapansa oli kansallismielistä. Tämä vastakohta ei ollut kuitenkaan ylipääsemätön. Huolimatta vanhoillisten hallitsijasukujen vapaamielistä kansallismielisyyttä vastaan kohdistamasta vainoamisesta kasvoi niiden luku, joiden tunteet olivat samalla kertaa dynastiset ja kansallismieliset. Ajateltakoon Bismarckia, aikansa suurinta preussilaista ja saksalaista valtiomiestä. Vuonna 1848 ylioppilaitten kansallisesta liikkeestä oli muodostunut joukkoliike. Seuraavan sukupolven aikana Bismark oli tästä kansallisesta liikkeestä luonut Saksan valtakunnan.

Italian natsionalismi kehittyi myös 19:nnellä vuosisadalla rinnan saksalaisen kanssa. Mazzinin, Garibaldin ja muiden nat-

sionalistien Italian kansallisen yhdistymisen tahto oli niin voimakas, että se tunkeutui Italian kansaan ja kumosi Italian pikkuvaltioitten valtaistuimet ja hallitukset. Cavour saattoi, samoinkuin Bismark, yhdistää kansansa vain siksi, että kansallinen ideologia oli sitä valmistellut.

Itävallassa dynastinen ideologia säilyi maailmansodan loppuun asti kansallisen vastakohtana. Mutta täälläkin uusi ideologia mursi vanhat muodot, täälläkin aate voitti pistimet.

Uudet aatteet luovat uusia tosiasioita. Samoinkuin dynastista ideologiaa seuraa kansallinen, seuraa myös kansallista nykyjään mannermainen. Euroopan taloudellinen yhtyminen ei ole mahdollinen ilman uuden ihanteen, *uuden yleisen mielipiteen, eurooppalaisen patriotismin* syntyä. Sillä niin kauan kuin mikään kansa ei tunne muuta päämäärää kuin omat ahtaat etunsa, ei ole olemassa ymmärtämystä, ei poliittisessa eikä taloudellisessa elämässä. Ainoastaan jos kansallisuuden rinnalle syntyy uusi ideologia, uusi uskon, toivon ja rakkauden poliittinen päämäärä, voidaan vastakkaiset edut sovittaa.

Tämä eurooppalainen patriotismi on syntymässä. Jo tänään sitä tunnustavat Euroopan henkiset johtajat. Euroopan paras nuoriso yhtyy heihin. Tämä eurooppalainen patriotismi on yhtä vähän saksalaiselle ja ranskalaiselle kansallistunteelle vastakohtainen kuin baierilainen on saksalaiselle. Samoinkuin kansallisaate on kahdessa sukupolvessa kehittynyt joukkoliikkeeksi, samoin on Eurooppa-aate paljon lyhyemmässä ajassa siksi kehittyvä. Lukutaidottomuuden väheneminen ja tekniikan kehitys tekee nykyjään mahdolliseksi vuodessa tehdä enemmän aatteen hyväksi kuin ennen vuosikymmenessä.

Kielikysymys.

Euroopan monikielisyys ei lainkaan estä eurooppalaisen kansallistunteen syntyä. Tuntevathan Sveitsin ja Intian asukkaatkin itsensä kansoiksi monikielisyydestään huolimatta. Eurooppa on hyvin pian tajuava kulttuuri- ja kohtalonyhteytensä muuhun maailmaan verraten huolimatta sitä nyt pirstovasta kielikysymyksestä.

Tosin Euroopalle olisi arvaamaton hyöty, jos sen kansat voisivat päättää ottaa aineeksi kaikkiin kansakouluihin äidinkielen rinnalle jonkin yhteistä ymmärtämistä palvelevan kielen. Ensi sijalla tällaisena kielenä tulee kysymykseen englanti. Sillä Euroopan ulkopuolisessa maailmassa se vastustamattomasti kehittyy kansainväliseksi keskinäistä ymmärtämistä välittäväksi kieleksi. Se ei ole ainoastaan *molempien määräävän*, maailman kolmannesta hallitsevain *maailmanvaltain äidinkieli*, vaan myös *Aasian ihmismiljardin* keskinäinen *tulkkikieli*. Jos tänään japanilainen, kiinalainen ja intialainen kohtaavat toisensa, niin he puhuvat englantia. Miksi eivät huomenna saksalainen, ranskalainen ja italialainen käyttäisi samaa kieltä tulkkinaan? Sillä jos Eurooppa valitsisi itselleen toisen kielen, olisi taas kaksi tulkkikieltä, Euroopalla omansa ja Aasialla englanti. Eurooppalaisten olisi silloin pakko äidinkielensä ohessa oppia *kaksi* vierasta kieltä.

Jos jokainen eurooppalainen oppisi äidinkielensä ohessa englantia, tästä seikasta tulisi lujin side Euroopan ja Amerikan Yhdysvaltain sekä Brittein valtakunnan välille. Molemmat anglosaksilaiset vallat voisivat tätä kehitystä jouduttaa antamalla siirtolaiskysymyksessä etusijan niille valtioille, jotka kansakouluissaan ottavat opetusaineeksi englannin kielen. Englannin kielen etuna on vielä sen oppimisen helppous ja sen asema germaanisten ja romaanisten kielten välillä.

Tulliliitto ja turvallisuus.

Saksan tulliliittoa eivät perustaneet vain sellaiset valtiot, joita yhdisti kansallinen tunneyhteys, vaan myöskin valtiot, jotka poliittisesti sitoi toisiinsa Saksan liitto. Sillä Saksan liitto

oli *valtioliitto*, rauhan molemminpuoliseksi turvaamiseksi luotu valtiollinen järjestelmä. Tämä valtioliitto turvasi rauhan Saksassa vuoteen 1866, kunnes saksalaisen veljessodan jälkeen siitä syntyi uusi liittovaltio.

Sillä siihen aikaan sota tulliliiton jäsenten välillä oli vielä mahdollinen ei ainoastaan Saksassa, vaan myös Yhdysvalloissa. Sittemmin sodan luonne on muuttunut oleellisesti. Sodista on tullut paljon suuremmassa määrin *taloussotia*. Ei suinkaan sotilaitten määrä eikä urhoollisuus voi korvata etevämpää sotateollisuutta. Siksi kansa on turvaton, jos se ei voi valmistaa eikä tuoda muualta sotatarpeitaan.

Kaikkien Euroopan valtioitten tulee varustautua sodan sattuessa, *kuten piiritetyt linnoitukset, valmistamaan omassa maassa* kaikki, mitä ne sotaan ja elämiseen tarvitsevat. Euroopan suojelutullipolitiikalla on taloudellisten syitten ohella myös strategiset aiheensa. Strategisista syistä kaikki Euroopan valtiot koettavat kotimaahan saada syntymään mahdollisimman täydellisen teollisuuden ja maatalouden. *Siihen ne tarvitsevat kansallisia suojelutulleja*. Näillä tullimuureilla on sama strateginen asema kuin keskiajan linnojen ja kaupunkien suojavalleilla. Ne kaatuvat vasta sitten, kun Euroopassa lakkaa kansainvälinen nyrkkioikeus.

Tästä syystä Euroopan tulliliitto on mahdoton ilman paneurooppalaista liittojärjestelmää, joka poistaa eurooppalaisten välisen sodan mahdollisuuden. Toiselta puolen *ei ole olemassa lujempaa rauhan taetta kuin tulliliitto*. Sillä koska nykyaikainen sota tulliliiton jäsenten kesken on teknillisesti mahdoton, niin tulliliitto merkitsee varmempaa rauhantaetta kuin mitkään sopimukset, joiden pitäminen riippuu kansojen ja johtajien häilyvästä tahdosta. Sentähden Euroopan poliittiseen ja taloudelliseen yhdistämiseen on käytävä käsiksi rinnan, ja siksi ei voi olla Euroopan tulliliittoa ilman Euroopan valtioliittoa.

3. TULLILIITTOON JOHTAVAT TIET.

Asteittainen toimeenpano.

Euroopan tulliliitto ei voi syntyä yht'äkkiä. On erilaisia järjestelmiä sen toimeenpanemiseksi. Eräs Euroopan taloudelliseen yhtymiseen vievä tie olisi Saksan tulliliiton antaman esimerkin seuraaminen. Kaksi tai useampia Euroopan valtioista yhtyisivät ensin tulliliittoon. Tähän kiteytymispisteeseen sitten vähitellen koko muu Eurooppa voisi liittyä. Ensi kädessä olisi ajateltavissa *saksalais-ranskalais-belgialainen tulliliitto*. Tähän yhtyisivät hyvin pian Tshekkoslovakia, Itävalta, Hollanti ja Sveitsi. Tämän läntisten teollisuusmaitten yhtymisen kanssa rinnan *Euroopan itäiset maatalousvaltiot* voisivat samoin yhtyä tulliliittoon: Puola, Baltian valtiot, Unkari, Romaania ja Balkanin valtiot. Nämä molemmat tulliliitot voisivat ulospäin liittyä yhteen lopettamatta väliltään erinäisten tavarain tulleja. Tällaisen järjestelmän avulla Länsi-Euroopan maatalous olisi suojattuna Itä-Euroopan kilpailulta ja Itä-Euroopan teollisuus Länsi-Euroopan kilpailulta, kunnes lännessä maatalouden ja idässä teollisuuden voimaperäistyttäminen tekisi mahdolliseksi tämän Euroopan sisäisen tullin poistamisen.

Toinen tie Euroopan tulliliiton aikaansaamiseksi olisi Eurooppaa koskevan etuuspykälän (preferensiaalipykälän) käytäntöönottaminen kauppasopimuksissa. Tämä erikoisehto sallisi Euroopan valtioiden myöntää toisilleen tullietuja, jotka eivät kuulu suosituimmuusperiaatteeseen. Tuollaisen erikoisetujärjestelmän perusteella olisi mahdollista järjestelmällisesti purkaa Euroopan sisätullit, ilman että Euroopan ulkopuoliset vallat voisivat tätä kehitystä estää. Tuollaiset liukuvat sisätullit voisivat kahden vuosikymmenen kuluessa johtaa Euroopan ilman suuria muutoksia nykyisestä tilastaan taloudelliseen Paneurooppaan.

Yhtenä tienä Euroopan sisäisten tullien hävittämisen valmisteluun olisi vielä samoja tuotteita valmistavain Euroopan teollisuushaarain yhteistyö. Euroopan teollisuuden tärkeimpäin haarain kartellisoituminen on viime vuosina ottanut suuria edistysaskeleita. Se helpottaa tullien poistamista suojelemalla toisella tapaa kotoisia markkinoita. Niin on mahdollista saada lukuisten teollisuuksien kotoisten markkinain suojelemiseen kohdistuvat vaatimukset sopeutumaan välttämättömyyteen lakkauttaa Euroopan sisäiset tullit.

Paneurooppa ja vapaakauppa.

Taloudellisen Paneuroopan puolustajain on taisteltava kahta rintamaa vastaan: kansallisten *suojelutullien kannattajia* ja mannermaitten välisen *vapaakaupan kannattajia* vastaan. Toiset vieroksuvat Paneurooppaa, koska se uhraa heidän kansallisen autarkian (omavaraisuuden) ihanteensa, toiset, koska he eivät näe siinä muuta kuin laajempiasteisen suojelutullijärjestelmän. Taloudellinen Paneurooppa on tässä samassa asemassa kuin poliittinen Paneurooppa kansallisen militarismin ja rajoja tuntemattoman pasifismin rintamain välissä.

Samoinkuin Paneurooppa poliittisesti merkitsee askelta tiellä maailman rauhoitukseen, samoin se taloudellisesti on askel kuljettaessa mannermaitten väliseen vapaakauppaan. Mutta Paneurooppa lähtee vakaumuksesta, että historia toteutuu asteittain ja ettei mannerten välisissä suhteissa voi hypätä yli eri kehitysasteitten, ei poliittisella eikä taloudellisella alalla. Mannerten välisen vapaakaupan tuota pikaa tapahtuva toteuttaminen saattaisi Euroopan lähinnä Amerikan Yhdysvaltain ja muittenkin viljamaiden rinnalla vaikeaan asemaan. Sen perästä Euroopan elintaso joutuisi paljon suurempaan vaaraan Venäjän ja Aasian taholta. Sillä jo nykyjään suuret valtamerentakaiset viljamaat koskemattomine maaperineen ja laajaperäisine konetalouksineen kykenevät tuottamaan viljaa paljoa huokeammalla kuin Euroopan talonpojat. Mantereitten välinen vapaakauppa hävittäisi ensinnä Euroopan maatalouden. Edelleenkin Amerikan teollisuus sivuuttaisi koko joukon Euroopan teollisuusaloja, esim. autoteollisuuden. Jos Amerikan Yhdysvallat yhtä aikaa poistaisivat Euroopan tuotteiden tullin, Eurooppa voisi kyllä tasoittaa tämän tappion lisääntyneellä viennillä Amerikkaan. Mutta Eurooppa ei voi asettua vapaakaupan kannalle, niin kauan kuin Yhdysvallat ympäröivät itsensä Eurooppaa vastaan mitä korkeimmilla suojelutulleilla.

Euroopan suojelutullien poistamisen vaarana on Aasian työläisten paljon alhaisempi elintaso. Niin kauan kuin Itä-Aasian ja Intian teollisuus ei ole tarpeeksi suuri, tämä vaara ei pääse vaikuttamaan. Vasta kun nämä maat alkavat harjoittaa vientiä suuressa määrin, uhkaa Euroopan työläisiä vaara painua kilpailun takia kiinalaisen kulin elintasolle. Tästä syystä on välttämätöntä, että Eurooppa ympäröi itsensä suojelutulleilla, kunnes maailman elintaso jossakin määrin tasaantuu. Euroopan maatalouden tulevaisuudelle myös vapaa venäläisen viljan tuonti on vaarallinen. Sillä kun kerran Venäjällä olot järjestyvät, tämä maa kykenee hankkimaan Euroopalle niin huokealla viljaa, että tämän maanosan olisi pakko luopua maataloudesta ja asettua kokonaan teollisuuskannalle. Tämä olisi taloudelliselta näkökannalta vakava uhka Euroopan tulevaisuudelle ja elinvoimalle. Sillä maatalouden olemassaolo ei ole pelkkä talousprobleema, vaan ennen kaikkea hyvin tärkeä biologinen ja moraalinen probleema. Eurooppa ei saa suurempain liike-etujenkaan takia uhrata maatalouttaan. Euroopan maatalous on pelastettavissa vain silloin, jos Paneurooppa ei omaksu mannerten välistä vapaakauppaa, vaan suojelutulleilla säännöstelee maataloutensa tuotteiden hinnat.

Loppusanat.

---

1. PANEUROOPPA-LIIKE.

Paneurooppa-liike sai alkunsa syksyllä v. 1923 tämän kirjan ilmestymisestä. Kirja on sen jälkeen ilmestynyt englannin-, ranskan-, japanin-, espanjan-, kreikan-, puolan-, hollannin-, ruotsinkielisenä ja ilmestyy nyt suomeksi, parannettuna ja lisättynä laitoksena.

Samaan aikaan kuin Paneurooppa-ohjelma näin oli saatettu julkiseen pohdintaan R. N. Coudenhove-Kalergi perusti Wienissä paneurooppalaisen unionin. Aluksi olivat voitolla äänet, jotka pitivät Paneurooppaa idealistisena, utopistisena päämääränä. Tämä aste ei kestänyt kuitenkaan kauan. Paneurooppaliike pääsi pian kosketuksiin Euroopan politiikan johtajain kanssa.

Vuoden 1924 alussa pidettiin ensimmäiset propagandaesitelmät Wienissä ja Berliinissä. Huhtikuussa samana vuonna ilmestyi Paneurooppa-manifesti »Paneuropa»-nimisen aikakauslehden ensimmäisenä numerona. Tämä lehti on siitä lähtien ollut liikkeen äänenkannattajana.

Samaan aikaan perustettiin Wienin Hofburgiin Paneurooppaliiton keskussihteerinvirasto. Vuonna 1924 Ranskassa toimitettujen uusien vaalien jälkeen Coudenhove osoitti Ranskan eduskunnalle julkisen kirjeen, joka toimitettiin kaikille edustajille. Tämä kirje kehoitti Ranskan eduskuntaa tekemään aloitteen Euroopan Yhdysvaltojen luomiseksi saksalais-ranskalaisen yhteisymmärryksen pohjalla. Jo kolmen kuukauden perästä

tuli virallisen Ranskan ensimmäinen vastaus: Lokakuussa 1924 uusi pääministeri Edouard Herriot piti suuren puheen Sorbonnessa Paneurooppa-ajatuksen puolesta. Saksan ulkoministeri tri Stresemann vastasi eräässä haastattelussa tähän kehoituspuheeseen siihen yhtyen. Siten tämä kysymys oli saatettu kansainvälisen pohdinnan alaiseksi.

23:nnessa maailmanrauhan-kongressissa Berliinissä Paneurooppa-kysymys oli pohdinnan keskipisteenä.

Ranskan pääministeri Herriot'n 29 p:nä tammikuuta vuonna 1925 Ranskan edustajakamarissa pitämä muistettava puhe voimisti suuresti Paneurooppa-liikettä. Hän lausui:

»Eurooppa on tuskin muuta kuin pieni kolkka tässä maailmassa. Luopukoon se toki hiukan vanhasta ylpeydestään. Kaukana, Tyynen valtameren äärillä, esiintyy kysymyksiä, jotka luultavasti lähitulevaisuudessa tulevat vaatimaan Euroopan Yhdysvaltain yhteistyötä, sillä Euroopan koko yhdistetty voima, työ, tiede, tekniikka ja kokemus tarvitaan tuomaan hiukan järkeä niihin maailman osiin, jotka vielä elävät kokonaan vaiston vallassa.

Suurin toivoni on saada nähdä kerran Euroopan Yhdysvaltain toteutuminen.

Ja kun minä niin suurella harrastuksella — tunnen itseni oikeutetuksi tämän sanomaan — olen käyttänyt voimiani Kansainliiton hyväksi, tein sen siksi, että tässä suuressa järjestössä näin Euroopan Yhdysvaltain ensimmäisen luonnoksen.

Loppusanoinani tahdon lausua: On kansoja, joiden tulee antaa toisilleen anteeksi, koska niiden yhteistyö on välttämätöntä.»

Tämän jälkeen Paneuroopasta keskusteltiin sanomalehdistössä ja poliittisissa kokouksissa yhä enemmän. Ensimmäiset valtiomiehet, jotka asettuivat kannattamaan Paneurooppaliikettä, olivat Herriot'n ja Stresemannin lisäksi Briand, Caillaux, Paul Boncour, Leon Blum, Jouvenel, Loucher, Painlevé,

Albert Thomas, Loebe, Marx, Koch-Weser, Simons, Wirth, Hilferding, Reinhold, Masaryk, Svehla, Benes, Seipel, Renner, Sforza, Scjaloja, Skrzynski, Vandervelde, Procopé, Aunos, Venizelos, Mikhalokopelos, Strait, Söderblom, Argetoiann.

Kesällä 1925 Coudenhove-Kalergi kääntyi Kansainliiton puoleen ehdottaen, että Kansainliittoon perustettaisiin erikoinen Paneurooppa-jaosto. Kansainliiton tuli tunnustaa Panamerikan liitto, Brittein valtakunta ja myöhemmin myös Paneurooppa-liitto ja Neuvostoliitto itsenäisiksi alaosastoiksi samalla muodostuakseen koko maailmaa käsittäväksi ja toimintakykyisemmäksi.

Samaan aikaan Paneurooppa-liitto järjesti Euroopan johtavien henkilöitten kesken kiertokyselyn, joka koski Euroopan Yhdysvaltojen välttämättömyyttä ja mahdollisuuksia. Tulos tästä kiertokyselystä, jonka vastaukset julkaistiin »Paneurooppa»-nimisessä aikakausjulkaisussa, osoitti, kuinka voimakkaasti Paneurooppa-ajatus jo oli tunkeutunut kaikkiin Euroopan osiin ja piireihin. Monet johtavien eurooppalaisten vastauksista sisälsivät Paneuroopan selvän tunnustamisen.

Lokakuussa 1925 Coudenhove-Kalergi lähti puolisonsa kanssa, joka liikkeen alusta asti oli ollut hänen väsymätön työkumppaninsa, propagandamatkalle Yhdysvaltoihin selostaakseen uuden maailman johtohenkilöille Paneurooppa-liikkeen tarkoitusperiä ja turvatakseen Amerikan yhteistyön Euroopan jälleenrakentamisessa. Tämän matkan tuloksena oli Paneurooppaliiton komitea, jonka joukko Yhdysvaltain johtohenkilöitä muodosti. Sen tehtävänä oli pitää yllä yhteistoimintaa Amerikan kanssa.

Paneurooppa-liikkeen huippukohta oli ensimmäinen Paneurooppa-kongressi, joka pidettiin Wienissä v. 1926 lokakuun 3—6 p:nä. Tämän kongressin kunniapuheenjohtajina olivat Caillaux, Benes, Sforza, Loebe, Seipel ja Politis, puheenjohtajana Coudenhove-Kalergi. Kongressiin kuului poliittinen, taloudellinen ja henkinen jaosto. Se sujui valtavissa Paneuroop-

pa-aatteen merkeissä ja sai voimakasta vastakaikua koko maailman sanomalehdistössä. Yli 2 000 ihmistä oli tässä kongressissa edustamassa kahtakymmentäneljää Euroopan kansallisuutta. Muutamat Euroopan hallitukset lähettivät viralliset edustajansa tähän kongressiin, johon Euroopan politiikan huomatut johtajat ottivat osaa.

Toukokuussa 1927 Ranskan ulkoministeri Aristide Briand otti vastaan Paneuroopan keskusneuvoston edustajat. Hän selitti heille avomielisesti kannattavansa Paneurooppaa ja otti vastaan Paneurooppa-liiton kunniapuheenjohtajan paikan. Tässä tilaisuudessa hän lausui vakaumuksenaan, että hän saisi vielä itse nähdä Euroopan Yhdysvaltain toteutumisen.

Syksyllä 1927 Coudenhove-Kalergi julkaisi uuden kirjansa »Held oder Heiliger», joka selvitteli Paneuroopan sivistyksellisiä ja eetillisiä peruskysymyksiä. Vuoden 1928 tärkeimpänä kohtana ovat Euroopan taloudellisten johtajain kanssa käydyt neuvottelut. Tarkoituksena oli, että ei yksin Euroopan politiikan, vaan myös talouden johtohenkilöt oli voitettava Paneurooppa-aatteen puolelle ja saatava heidätkin vakuutetuiksi Paneuroopan välttämättömyydestä.

Kaikkina näinä seitsemänä vuotena on pidetty esitelmiä, tehty propagandamatkoja ja kirjoitettu artikkeleita, suunniteltu Paneuroopan rakennetta ja käyty neuvotteluja johtavain valtio- ja talousmiesten kanssa.

Tämä propagandatyö saavutti ensimmäisen käytännöllisen tuloksen syyskuussa 1929. Aristide Briand teki tällöin Kansainliiton istunnossa aloitteen Paneuroopan toteuttamiseksi. Hän piti suuren puheen Kansainliitossa Paneuroopan puolesta; myöskin Gustav Stresemann ja Eduard Benes vakuuttavalla tavalla selittivät kannattavansa tätä aatetta. Senjälkeen Briand kutsui kaikki Euroopan valtiollisten lähetystöjen johtajat lounaalle pohtiakseen heidän kanssaan Paneurooppakysymystä. Hän tapasi kaikissa läsnäolevissa ulko- ja pääministereissä periaatteessa myötämielisen mielialan. Tässä

kokouksessa päätettiin, että Ranskan hallitus valmistaa kiertokyselyn, johon kaikki Euroopan hallitukset antavat vastauksensa. Näiden vastausten nojalla pidetään Genevessä Kansainliiton v:n 1930 istunnon yhteydessä ensimmäinen Paneurooppakonferenssi, jossa Euroopan kysymykseen suhtautuminen joutuu virallisesti pohdittavaksi. Tällä päätöksellä Paneurooppaliike oli saavuttanut ensimmäisen päämääränsä.

Nyt on saatava julkinen mielipide kaikissa Euroopan valtioissa Paneurooppa-aatetta kannattamaan. Sillä ainoastaan yleisen mielipiteen painostuksesta eduskunnat ja hallitukset päättävät toteuttaa Paneuroopan.

2. MAAILMANPOLITIIKAN KEHITYS.

Paneurooppa-liike syntyi vuonna 1923, Ruhrin miehityksen vuonna, Euroopan synkimpänä ja lohduttomimpana vuotena maailmansodan jälkeen.

Seuraavat vuodet merkitsevät alituista kehitystä Paneuroopan merkeissä. Eurooppa itse pyrkii tuon ajankohdan jälkeen yhä voimakkaammin sisäiseen ymmärtämykseen. Dawesin suunnitelma, Lontoon konferenssi, Geneve, asiantuntijakonferenssi ja Haagin konferenssi ovat tärkeitä askeleita saksalais-ranskalaisen ymmärtämyksen tiellä. Taloudellisessa elämässä eurooppalaisten kartellien muodostuminen tekee yhä suurempia edistysaskeleita. Euroopan yhtyminen alkaa huomaamatta. Kaikilla tahoilla se lähestyy toteutumistaan, vaikka se toistaiseksi ei ole löytänyt poliittista muotoaan.

Samalla aikaa muun maailman väsymys Eurooppaa kohtaan kasvaa. Maailmansodan aikana Eurooppa oli maailman mielenkiinnon keskipisteenä. Sen jälkeen maailma yhä enemmän loittonee Euroopasta. Amerikan viimeiset presidentinvaalit ovat osoittaneet, että amerikkalaisten suuri enemmistö ei tahdo

Kansainliittoon liittymistä, se kun haluaa estää Amerikkaa joutumasta Euroopan politiikan ristiriitoihin.

Aasia pyrkii yhä voimakkaammin vapaaksi Euroopasta. Turkki, Persia, Arabia, Marokko, Egypti, Syyria, Afganistan, Intia ja Kiina pyrkivät vaihtelevalla onnella vapautumaan Euroopan holhouksesta.

Näinä vuosina Venäjä on tukenut tätä Aasian Euroopan vastaista politiikkaa ja lukeutuu yhä enemmän aasialaiseksi suurvallaksi. Se kääntyy sivistyksellisesti, poliittisesti ja taloudellisesti pois Euroopasta ja kieltäytyy astumasta Kansainliittoon.

Sillä välin Brittein valtakunnan rakenne kehittyy ja lujittuu. Lontoon valtakunnankongressi v. 1929 alkaa uuden vaiheen brittiläisessä politiikassa. Brittein valtakunta muodostuu personaaliunioonin yhdistämäksi valtioliitoksi. Tämän liiton yhteistä politiikkaa ei enää ratkaista Lontoossa. Dominiot pääsevät vaikuttamaan Englannin ulkopolitiikkaan. Englanti suostuu Locarnossa takaamaan vain Saksan—Ranskan rajan, mutta ei ota itselleen muuta takausvelvollisuutta Euroopassa. Kun Locarno Euroopalle on lupaavana alkuna, se on Englannille jarruna. Mutta se sitoo Englannin edut Euroopan rauhaan ja Paneuroopan toivoon.

Englanti ei vastaisuudessa voi enää olla välittämättä Euroopasta. Mutta dominioittensa kautta se yhä enemmän joutuu Amerikan Yhdysvaltain kanssa yhteyteen. Englannin pääministeri Mac Donaldin Washingtonin vierailu on merkkinä uudesta anglosaksilaisesta yhteistyöstä. Brittein valtakunta astuu yhä enemmän välittäjäksi Euroopan ja Amerikan välille. Itse Englannissa eurooppalainen suunta ja brittiläisvaltakunnallinen suunta taistelevat keskenään. Englanti ei hylkää Briandin Paneurooppa-aloitetta. Mutta yleinen mielipide näyttää olevan, että Englanti ei voi astua mihinkään Euroopan valtioliittoon vaaratta menettää Kanada ja saattaa koko

valtakunta hajoamaan. Siten tämäkin kysymys selviää Paneurooppa-ohjelman mukaan.

Kansainliitto otti alussa vihamielisen asenteen Paneuroppaliikkeen suhteen. Se näki uudessa ideologiassa oman koko maailmaa käsittävän aatteensa kilpailijan ja vastusti mannermaaimperialismia, jota se vainusi Paneuroopasta. Mutta poliittinen kehitys on muuttanut tämän Kansainliiton asenteen. Sen toiveet Yhdysvaltain ja Venäjän liittymisestä eivät toteutuneet. Sen sijaan Amerikan toiseksi suurin valta, Brasilia, erosi Kansainliitosta. Samoin Geneven pöytäkirjan suuripiirteinen suunnitelma meni myttyyn. Sen jälkeen Kansainliiton johtavat miehet ymmärtävät, ettei voida kiertää Paneurooppa-astetta, etteivät Paneurooppa ja Kansainliitto ole vastakohtia, vaan toistensa täydennyksiä ja että Kansainliiton jakautuminen mantereittain on ainoa tie saada Amerikan Yhdysvallat ja tulevaisuudessa myös Neuvosto-Venäjä liittymään Kansainliittoon.

Yhtä ehdottomasti kuin turvallisuus- ja aseistariisumiskysymys johtaa Paneurooppaan myöskin talouskysymys, jonka Kansainliitto hahmoitteli maailmantalouskonferenssissa. Myös tässä kohden Kansainliiton johtajat ymmärtävät, että on ensin ratkaistava Euroopan talouskysymys, ennenkuin voidaan käydä käsiksi maailmantalouskysymykseen. Sen jälkeen kuin Briand esiintyi syyskuussa v. 1929 Geneven puhujalavalla Paneuroopan puolesta, on Geneven Paneurooppa-oppositio hävinnyt. Historia on astunut tielle, joka johtaa Paneurooppaan. Ensimmäinen suuri päämäärä on saavutettu. Eurooppa on valinnut tien, joka johtaa sodan jälkeisen politiikan kaaoksesta parempaan tulevaisuuteen ja antaa vanhalle maanosalle uutta voimaa ja toivoa.

3. PANEUROOPPA-LIITTO.

Paneurooppa-liitto syntyi lokakuussa v. 1923. Sen kotipaikkana on Wienin Hofburg. Kunniapuheenjohtaja on Briand, puheenjohtajana R. N. Coudenhove-Kalergi. Paneurooppaliikkeen julkinen ohjelma, joka ensimmäisessä Paneurooppakongressissa sai osakseen yksimielisen hyväksymisen, on seuraava:

1. Paneurooppa-liike toimii puolueitten yläpuolella Euroopan yhdistämiseksi.

   Paneurooppa-liitto on Paneurooppa-liikkeen keskusjärjestö.

2. Paneurooppa-liikkeen päämääränä on kaikkien niiden Euroopan valtioitten, jotka haluavat ja voivat sen tehdä, yhtyminen yhdeksi poliittis-taloudelliseksi valtioliitoksi, jonka perustana on tasa-arvoisuus ja rauha.

3. Paneurooppa-liikkeen maailmanpoliittinen ohjelma on ystävällinen yhteistoiminta muiden mannerten kanssa Kansainliiton puitteissa.

4. Paneurooppa-liitto ei lainkaan sekaannu sisäpoliittisiin kysymyksiin.

5. Paneurooppa-liitto on jakautunut valtioitten mukaan; kussakin valtiossa on oma itsenäinen komitea, joka hoitaa itsenäisesti raha-asiansa.

   Paneurooppa-liiton keskustoimisto, joka pitää yllä yhteyttä yksityisten valtioitten liittojen välillä, sijaitsee Wienissä.

6. Paneurooppa-liiton merkki on kultaista aurinkoa halkaiseva punainen risti.

Paneurooppa-liiton julkinen äänenkannattaja on aikakausjulkaisu »Paneuropa», joka ilmestyy aluksi saksan- ja ranskankielisenä Paneurooppa-liikkeen kustantamana. Paneurooppamerkin ohella Paneurooppa-liitolla on seuraavat tunnusmerkit.

lippuna paneurooppamerkki vaaleansinisellä pohjalla;
hymninä Beethovenin 9:nnen sinfonian laulu riemulle.

Kaikkien Euroopan yhteenliittymisen välttämättömyydestä vakuutettujen Euroopan miesten ja naisten velvollisuus on yhtyä Paneurooppa-liittoon. Ilmoittautuminen tapahtuu jättämällä nimensä ja osoitteensa Wienin keskustoimistolle tai jollekin haarasihteeristölle. Liitto velvoittaa jäseniään työskentelemään aatteen hyväksi ja vaikuttamaan yleisen Paneuroopalle ystävällisen mielipiteen muodostumiseksi.

4. KEHOITUS.

Paneurooppa saattaa vasta sitten syntyä Euroopan poliittiselle kartalle, kun sen juuret ovat tunkeneet Euroopan parhaimmiston sydämiin. Yleiseurooppalaisen patriotismin on saatava sijaa kansallistunteen huippuna ja täydennyksenä. Me kaikki tahdomme ja meidän tulee pitää Eurooppaa emämaanamme. Sillä rakkauden Eurooppaa kohtaan tulee samoin täydentää rakkauttamme isänmaatamme kohtaan kuin äidinrakkaus täydentää isänrakkauden. Eurooppa on kansojen ja valtioitten äiti.

Meidän on pidettävä Euroopan kysymyksen ajamista jokaisen henkilökohtaisena velvollisuutena ja tehtävänä. Jokaisen miehen ja naisen, joka on täysin tietoinen Euroopan yhteenliittymisen välttämättömyydestä, on astuttava tämän suuren liikkeen palvelukseen, jonka onnistumisesta maanosamme kohtalo, kulttuurimme kohtalo riippuu.

Täytyy syntyä selvä ero Paneuroopan ystävien ja vihamiesten, yhteenliittymisen puolustajain ja vastustajain välille.

Etupäässä Euroopan nuorille, joille tämä kirja on omistettu, kuuluu tämän liikkeen johtaminen, vuosiltaan nuorille ja myöskin mieleltään nuorille. He eivät tahdo toista kertaa antaa poliitikkojen, jotka eivät enää kykene muuttamaan kalkkiintunutta ajatustapaansa, johtaa heitä kaasusodan kauhukohtauksiin. Uusi nuoriso, joka uskoo elämään, uskoo Eurooppaan. Se pyrkii uusiin muotoihin ja uusiin totuuksiin. 19:nnen vuosisadan rajat ovat sille käyneet liian ahtaiksi. Se kaipaa yhtenäistä suurta kansainvaltakuntaa, se kaipaa Paneurooppaa.

Myös Euroopan naiset eivät enää halua antaa lapsiaan, miehiään ja itseään poliittisten seikkailijoitten kunnianhimon uhreiksi. He eivät enää halua nähdä Euroopan kohtaloa sellaisten miesten käsissä, joilla on yhtä vähän tunnetta kuin poliittista kaukonäköisyyttä. He ovat päättäneet itse vaikuttaa poliittisen kohtalonsa suuntaan ja asettaa kaiken voimansa Euroopan rauhan hyväksi, Euroopan yhtymisen hyväksi.

Euroopan työläiset ja talonpojat, jotka eniten ovat sodasta kärsineet ja jotka uudessa Euroopan sodassa voisivat vain menettää, mutta ei mitään voittaa, muodostavat suuren armeijan, Eurooppa-ajatuksen suuren varajoukon. He eivät salli, että pöyhkeitten lavertelijain poliittinen kunnianhimo uudestaan saa aikaan rikoksen, jonka uhreiksi he jo kerran ovat joutuneet. He eivät salli, että tyhjänpäiväisten kysymysten vuoksi eurooppalaiset myrkyttävät, ampuvat, pistävät kuoliaiksi toisiaan. He ovat päättäneet yhdistää Euroopan joko hallitustensa avulla tai sitten vastoin niitä.

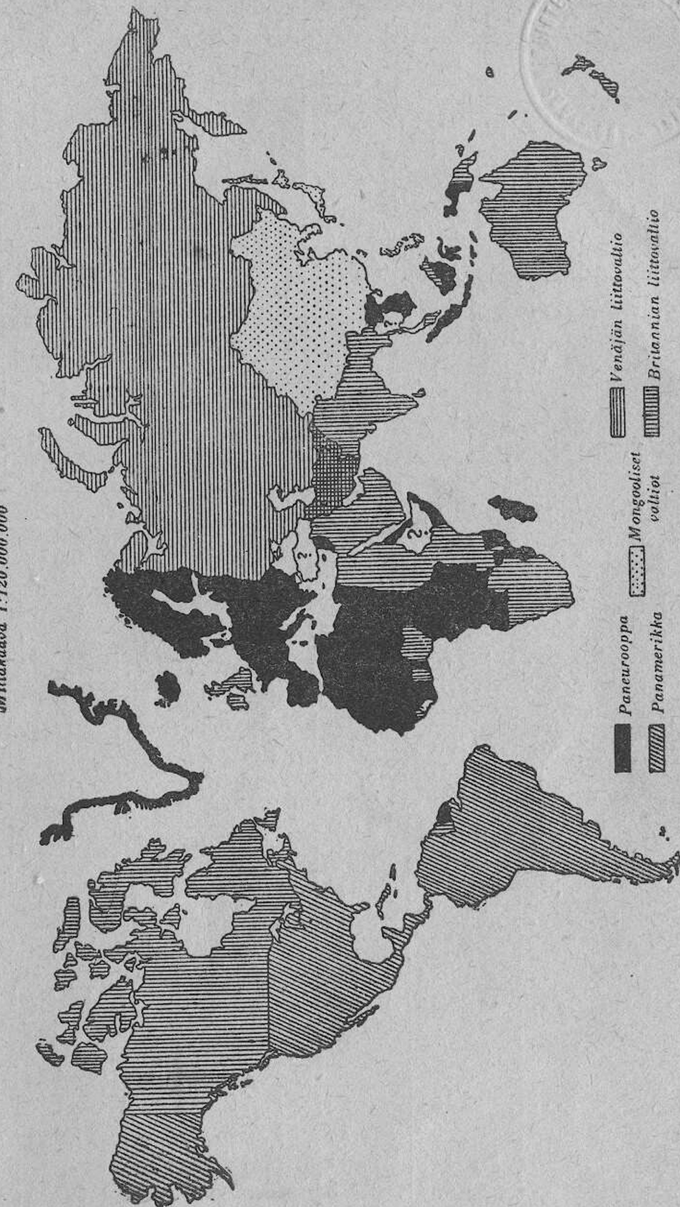
Euroopan hengen johtajat ovat jo kauan kaikki ymmärtäneet, että vihan politiikka on saattava hautaan eurooppalaisen kulttuurin ja että vain Euroopan kansojen veljeys voi sen pelastaa, että veljeyden vallankumous on jatkava tasa-arvoisuuden ja vapauden vallankumousta.

Kaikki eurooppalaiset, joilla on hyvää tahtoa, hylkäävät vihan ja kateuden politiikan, joka on johtanut Euroopan perikadon partaalle. He virtaavat Paneurooppa-liikkeen lippujen alle, koska se tahtoo toteuttaa sen, mitä he kauan ovat tavoitellect.

Tällöin alkaa ratkaiseva kamppailu Paneuroopan vihollisten ja ystäväin välillä Euroopan kohtalosta, kamppailu menneisyyden ja tulevaisuuden, rajoittuneisuuden ja tiedon, barbarian ja kulttuurin välillä.

Aurinkoristi on merkki, jonka ympärille kaikkien valtioitten Paneuroopan kannattajat yhtyvät; kultaisella auringolla punainen risti: hengen ja ihmisyyden symboli, kristinuskon ja pakanuuden, kärsimyksen ja voiton symboli.

Tämä rakkauden ja hengen lippu on kerran hulmuava aina Portugalista Puolaan asti eurooppalaisen maailmanvaltakunnan, rauhan ja vapauden valtakunnan yllä!

Maailmankartta.
Mittakaava 1:120.000.000

PANEUROOPAN VALTIOT

1. Päämaat

	km² (tuhatta)	asuk. (tuhatta)
A. Valtiot		
1. Saksa	472,034	63,050
2. Ranska ..	550,986	40,250
3. Italia	310,095	39,400
4. Puola	386,479	28,880
5. Espanja ..	505,155	21,970
6. Romaania .	316,132	17,300
7. Tshekkoslovakia ..	140,325	14,100
8. Jugoslaavia	148,989	12,650
9. Unkari ..	92,806	8,220
10. Belgia	30,440	7,745
11. Hollanti ..	34,201	7,315
12. Itävalta ..	83,904	6,600
13. Portugali .	91,948	6,100
14. Ruotsi....	448,460	6,035
15. Kreikka ..	147,634	6,200
16. Bulgaaria .	103,146	5,035
17. Sveitsi....	41,298	3,920
18. Suomi	337,565	3,405
19. Tanska ..	44,416	3,415
20. Norja	223,793	2,755
21. Liettua ..	85,271	2,200
22. Latvia....	65,791	1,845
23. Eesti	47,549	1,115
24. Albaania..	37,554	815
25. Luxemburg	2,586	261
26. Danzig ..	1,914	386
27. Islanti	102,846	100
B. Territoorit:		
1. Monaco	21	23
2. San Marino	59	13
3. Lichtenstein	159	11
4. Andorra ..	452	5
Yhteensä	4.854.008	311.209

2. Euroopan Länsi-Afrikka

	km² (tuhatta)	asuk. (tuhatta)
1. Ranskan alusmaat........	9,440	31,775
2. Belgian alusmaat........	2,357	10,153
3. Portug. alusmaat........	1.297	4,629
4. Ital. alusm...	1,115	578
5. Esp. alusm...	335	786
Yhteensä	14,544	47,921

3. Hajalliset siirtomaat

	km² (tuhatta)	asuk. (tuhatta)
1. Hollann. alusmaat........	2,042	49,535
2. Ranskan alusmaat........	1,759	27,296
3. Portug. alusmaat........	788	3,344
4. Italian alusm.	479	968
5. Tanskan alusmaat........	88	14
Yhteensä	5,156	81,157

Yleiskatsaus

	km² (tuhatta)	asuk. (tuhatta)
1. Paneurooppa	4,854	311,209
2. Euroopan Länsi-Afrikka	14,544	47,921
3. Hajalliset siirtomaat......	5,156	81,157
Yhteensä	24,554	440,287

I. KANSAINVÄLISET VALTAYHTYMÄT.

1. Paneurooppa

	Miljoonaa Asuk.	Miljoonaa km²
Emämaat	311	4.9
Siirtomaat	129	19.7
Yhteensä	440	24.6

2. Panamerikka

	Miljoonaa asuk.	Miljoonaa km²
U. S. A. (× siirtom.)	118	9.7
Latinal. Amerikka .	91	22.8
Yhteensä	209	32.5

3. ITÄ-AASIA.

	Miljoonaa asuk.	Miljoonaa km²
Kiina (lähimaineen)............	440	11.1
Japani (siirtomaineen)	80	0.68
Yhteensä	520	11.78

4. NEUVOSTO-VENÄJÄ.

	Miljoonaa Asuk.	Miljoonaa km²
Neuvosto-Venäjä	90	16.4
Liittout. valt. ja al.	60	7
Yhteensä	150	23.4

BRITTEIN VALTAKUNTA.

	Miljoonaa asuk.	Miljoonaa km²
Emämaa ja dominiot.	70	20
Siirtomaat ja vasalliv.	394	19.3
Yhteensä	464	39.3

II. ASUKASLUVUT.

1. Paneur. 2. Panam. 3. Itä-Aasia 4. Neuv.-Ven. 5. Britt. liitto

III. PINTA-ALA.

1. Paneur. 2. Panam. 3. Itä-Aasia 4. Neuv.-Ven. 5. Britt. liitto

SISÄLLYSLUETTELO.
